EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

BANKOVNÍ DOHLED

Výroční zpráva ECB o činnosti dohledu

2016

březen 2017

BANKENTOEZICHT BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY VIGILANZA BANCARIA BANKFELÜGYELET BANKING SUPERVISION SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA BANKING SUPERVISION PANGANDUSJÄRELEVALVE SUPERVISÃO BANCÁRIA BANKOVNI DOHLED БАНКОВ НАДЗОР BANKTILSYN BANKENAUFSICHT ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHĽAD SUPERVIŽJONI BANKARJA SUPERVISIÓN BANCARIA BANKING SUPERVISION SUPERVISÃO BANCÁRIA BANKENAUFSICHT

Obsah

Předmluva Maria Draghiho, prezidenta ECB **3**

Úvodní rozhovor s Danièle Nouyovou, předsedkyní Rady dohledu **4**

1 Přínos dohledu pro finanční stabilitu **9**

1.1 Úvěrové instituce: hlavní rizika a celková výkonnost 9

1.2 Provádění modelu dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu 14

Box 1 Institucionální systémy ochrany 30

2 Povolení k činnosti, vynucování a sankční řízení **33**

2.1 Vývoj počtu významných institucí a společných postupů 33

2.2 Oznamování porušení pravidel, vynucování a sankční řízení 39

3 Jednotný mechanismus dohledu jako součást evropské a celosvětové architektury dohledu **43**

3.1 Evropská a mezinárodní spolupráce 43

3.2 Podíl na vývoji evropského a mezinárodního regulatorního rámce 49

4 Organizační uspořádání bankovního dohledu ECB **53**

4.1 Plnění požadavků na odpovědnost 53

4.2 Rozhodování 56

4.3 Zaměstnanci bankovního dohledu ECB 59

Box 2 Spolupráce v Evropě 61

4.4 Provádění kodexu chování 63

4.5 Uplatňování zásady oddělení úkolů měnové politiky od úkolů dohledu 64

4.6 Rámec vykazování údajů a správa informací 65

Box 3 Snaha dosáhnout větší transparentnosti 66

5 Podávání zpráv o rozpočtovém čerpání **68**

5.1 Výdaje za rok 2016 68

5.2 Poplatkový rámec v roce 2016 70

6 Právní nástroje týkající se bankovního dohledu přijaté Evropskou centrální bankou 74

7 Evropský bankovní sektor v číslech 76

8 Glosář 78

Předmluva Maria Draghiho, prezidenta ECB

Jedním z nezbytných prvků hospodářského oživení eurozóny je stabilní bankovní sektor, který slouží ekonomice. A naše nejdůležitější ponaučení z této krize je, že nezbytnými prvky stabilního bankovního systému jsou důsledná regulace a účinný dohled. Ostatně nadměrná deregulace byla jednou z příčin světové finanční krize. Součástí programu hospodářského růstu jsou tedy důslednější pravidla pro finanční sektor a lepší dohled. A na evropské i celosvětové úrovni bylo dosaženo výrazného pokroku. V listopadu 2014 byl ustaven evropský bankovní dohled. Jednalo se o rozhodný krok, který položil základy stabilnějšího bankovního sektoru a integrovanější Evropy.

Během posledních několika let dosáhly evropské banky vyšší odolnosti z hlediska kapitálu, zadluženosti, financování a podstupování rizika. Díky tomu jsou schopny ustát hospodářskou krizi na rozvíjejících se trzích, pád cen ropy i bezprostřední následky brexitu. Zdravější banky jsou také schopny nepřetržitě poskytovat úvěry, což je pro hospodářské oživení eurozóny velmi potřeba.

Pro odolnost bankovního sektoru má evropský bankovní dohled zásadní význam. Zavedením důsledného a spravedlivého bankovního dohledu vykonávaného podle stejných vysokých standardů v celé eurozóně bylo dosaženo důvěry v jeho kvalitu, a tedy i ve stabilitu bank.

Problémy však zůstávají. Schopnost bankovního sektoru plně podporovat hospodářské oživení eurozóny omezuje jeho nízká ziskovost. K nízké ziskovosti bank přispívají nadměrné kapacity, neefektivnost a problematická aktiva z dřívější doby. Je na samotných bankách, aby na tyto problémy nalezly vhodné odpovědi. A v zájmu výrazného oživení v eurozóně tak musí učinit rychle.

Ke stabilnějšímu bankovnímu sektoru eurozóny výraznou měrou přispívá evropský bankovní dohled. Současně zajišťuje rovné podmínky, což je nezbytné pro vznik jednotného bankovního trhu. K tomu, aby integrita jednotného bankovního trhu zůstala nezpochybněna, však potřebujeme dokončit bankovní unii. Stejně, jako jsme vytvořili společný dohled a mechanismus řešení krizí v eurozóně, musíme zajistit, aby vkladatelé měli všude zajištěnu stejnou míru bezpečí.

Úvodní rozhovor s Danièle Nouyovou, předsedkyní Rady dohledu

V listopadu 2016 oslavil evropský bankovní dohled své druhé výročí vzniku. Jste s jeho činností zatím spokojena?

Upřímně řečeno, jsem velmi hrdá na to, čeho jsme dosáhli. Ve velmi krátké době jsme vybudovali instituci, která pomáhá zajišťovat stabilitu celého evropského bankovního sektoru. Pochopitelně, evropský bankovní dohled je velmi mladý a zatím je stále co zlepšovat. Ale funguje a funguje dobře. Lidé z celé Evropy pracují společně na dosažení jednoho cíle – stabilního bankovního sektoru. Někteří pracují zde v ECB, ale mnohem více z nich ve vnitrostátních orgánech dohledu. Společně tvoří skutečně evropský tým pracovníků bankovního dohledu. A je to jejich odhodlání, které stojí za naším úspěchem. Nemohu jim dost poděkovat; pro mě je potěšením a ctí se všemi těmi lidmi pracovat: se zaměstnanci ECB, s pracovníky dohledu v jednotlivých zemích a samozřejmě s členy Rady dohledu.

Jaké jsou ve stručnosti hlavní úspěchy evropského bankovního sektoru v roce 2016?

Napadají mě tři věci: zaprvé, začali jsme účinně řešit problematiku nesplácených úvěrů. K řešení tohoto problému jsme již v roce 2015 vytvořili pracovní skupinu. V roce 2016 jsme vypracovali návrh pokynů pro banky, jak postupovat v případě vysokého objemu nesplácených úvěrů. To byl hlavní krok kupředu. Zadruhé, pokračovali jsme v posilování solventnosti bankovního sektoru v eurozóně. A v neposlední řadě jsme dále harmonizovali bankovní dohled v eurozóně s cílem vykonávat jej nad všemi bankami podle stejných vysokých standardů.

Co jste konkrétně udělali pro harmonizaci postupů dohledu?

Evropské právo upravující obezřetnostní požadavky nabízí řadu možností a volitelných postupů, které pracovníkům dohledu dávají při uplatňování pravidel určitý prostor. V roce 2016 jsme se s vnitrostátními orgány dohodli, že tyto možnosti a volitelné postupy budeme uplatňovat harmonizovaně v celé eurozóně, a následně jsme vydali nařízení a obecné pokyny ECB. Dalším důležitým nástrojem harmonizace dohledu je proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP). SREP zajišťuje, že nad všemi bankami v eurozóně je dohled vykonáván podle stejných postupů a standardů. V roce 2016 jsme SREP dále zdokonalili a upravili. Díky tomu navýšení kapitálu z popudu našeho dohledu daleko přesněji odpovídají rizikovému profilu jednotlivých bank.

Takže banky v eurozóně nyní působí za rovných podmínek?

K tomuto cíli jsme již výrazně pokročili. Ale stále jsou tady určité nesrovnalosti. Například regulace zůstává v eurozóně poněkud roztříštěná. Některá pravidla, která se na banky vztahují, mají podobu směrnic EU, jež je ještě třeba provést do vnitrostátních právních předpisů. Současná pravidla se tak v jednotlivých zemích liší. V důsledku toho je pak evropský bankovní dohled méně účinný a nákladnější. Pokud to tedy tvůrci politik myslí s bankovní unií vážně, musí pravidla dále harmonizovat. Jednou z možností by bylo méně spoléhat na směrnice a více na nařízení, neboť ta jsou přímo použitelná ve všech členských státech EU. Nedávný legislativní návrh Evropské komise, který přepracovává řadu důležitých aspektů pravidel, je dobrou příležitostí k další harmonizaci bankovní regulace v EU. Musíme zajistit, aby tato šance nebyla promarněna. Konečné znění legislativního textu by mělo rovněž zajišťovat, aby orgán dohledu měl k řádnému plnění svých úkolů veškeré nezbytné nástroje a flexibilitu.

Vztahují se rovné podmínky také na banky, které nepodléhají přímému dohledu ECB?

ECB vykonává přímý dohled zhruba nad 130 největšími bankami v eurozóně, to jsou tzv. významné instituce. Zbývající banky (přibližně 3 200), označované jako méně významné instituce, podléhají přímému dohledu vnitrostátních příslušných orgánů. V dohledu nad nimi hraje ECB nepřímou úlohu. Společně s vnitrostátními orgány dohledu podporujeme zavedení jednotných standardů i pro dohled nad méně významnými institucemi. V roce 2016 jsme řadu takových standardů vypracovali. Svůj přístup k možnostem a případům vlastního uvážení jsme rozšířili také na menší banky a pracujeme na harmonizovaném procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu pro méně významné instituce. Pokud jde o méně významné instituce, samozřejmě se držíme zásady proporcionality. Upravujeme úroveň intenzity dohledu podle rizik, která malé banky nesou.

Mluvíme-li o bankách, jak jsou na tom evropské banky?

Dobrá zpráva je, že za posledních několik let dosáhly daleko větší odolnosti – jejich kapitálové rezervy výrazně vzrostly. Současně však stále čelí rizikům a náročným úkolům. Vedle práce na tom, jak mohou v náročném prostředí zvýšit zisk, zbavit se problematických aktiv z dřívější doby a vyrovnat se s kybernetickým rizikem a dalšími riziky pro IT, řeší mnoho dalších otázek. Zintenzivní se konkurence ze strany nebankovních subjektů? Kam směřuje hospodářství eurozóny? Jak se brexit dotkne bank v eurozóně? Jak dopadnou další geopolitické otázky? Banky působí ve světě charakterizovaném riziky a změnami; tato rizika musí řídit a změnám se přizpůsobit. Teprve pak budou schopny zůstat dlouhodobě ziskové.

Nízké úrokové sazby a přísnější regulace se často uvádějí jako mimořádné problémy pro banky. Co si o tom myslíte vy?

V případě velkých bank v eurozóně představuje úrokový výnos více než polovinu jejich celkových výnosů. Takže úrokové sazby jsou skutečně téma a nízké úrokové sazby jsou problém. V roce 2017 se budeme úrokovým rizikem bank dále zabývat. Například letošní zátěžový test bude spočívat v analýze citlivosti zaměřené na účinky změn úrokových sazeb na bankovní portfolio. Pokud jde o regulaci, pravidla jsou pro ty, kdo je musí dodržovat, vždy zátěží. Ale v tomto případě musíme od bank odhlédnout. Přísnější pravidla pomáhají předcházet krizím. A my jsme poznali, že finanční krize jsou pro ekonomiku, daňové poplatníky a nakonec i pro banky samotné nákladné. Za této situace by bylo žádoucí, kdyby globální regulatorní reforma byla dokončena podle předpokladu. Ustupovat od globální regulatorní reformy je to poslední, co bychom měli dělat. Finanční sektor překračuje hranice států a stejně tak je musí překračovat i pravidla, která jej regulují – to je hlavní poučení z finanční krize.

Jak řeší bankovní dohled náročné úkoly, kterým banky čelí?

Rizika a náročné úkoly, které jsem právě zmínila, se odrážejí v našich prioritách dohledu na rok 2017. Především budeme dále analyzovat obchodní modely bank a dále zkoumat faktory jejich ziskovosti. Za tímto účelem naše společné týmy dohledu jednotlivé banky pečlivě prověří. Dále také posoudíme, jak vývoj faktorů, jako jsou finanční technologie a brexit, mohou ovlivnit obchodní modely bank v eurozóně. Pochopitelně však není nakonec naším úkolem bankám předepisovat nové obchodní modely. Ale ty stávající můžeme a budeme prověřovat. Naší druhou prioritou je řízení rizik. V současném prostředí nízké ziskovosti a vysoké likvidity se mohou banky nechat zlákat k nebezpečnému hledání výnosů. V takovém kontextu je řízení rizik důležitější než kdykoli předtím. A naší třetí prioritou je úvěrové riziko. Týká se to především nesplácených úvěrů – toto důležité téma jsem již zmínila.

Nesplácené úvěry byly v roce 2016 skutečně velké téma. Jak vypadá situace nyní?

Banky a orgány dohledu toho již mnoho dosáhly. Nesplácené úvěry však velkým tématem zůstávají. Jsou v rozvahách bank jako závaží: omezují ziskovost a schopnost bank úvěrovat ekonomiku. Pokyny, které jsme navrhli, pomohou bankám jejich rozvahy vyčistit. Podporují tzv. expozice s úlevou, zachycování a vykazování nesplácených úvěrů a vytváření rezerv na ně. A vyvíjí tlak na banky s vysokou úrovní nesplácených úvěrů, aby definovaly a stanovovaly konkrétní cíle k jejich snížení. Osvědčené postupy definované v pokynech představují naše očekávání dohledu. Naše společné týmy dohledu již aktivně začaly pracovat s bankami na tom, jak hodlají tyto pokyny provádět. Otázka nesplácených úvěrů se však netýká jen bank a jejich dohledu. Rychlost, s níž může banka své nesplácené úvěry řešit, záleží také na vnitrostátních právních a soudních systémech. A v některých zemích tyto systémy rychlému řešení nesplácených úvěrů brání. Zde by tvůrci politik v jednotlivých zemích mohli bankám pomoci. Mohli by zefektivnit soudnictví, rozšířit přístup k zajištění, vytvořit rychlá mimosoudní řízení a sladit fiskální pobídky.

Zmínila jste řízení rizik jako jednu z priorit pro rok 2017. Co to znamená?

Je zřejmé, že banky vždy a všude potřebují funkční řízení rizik – koneckonců podstupování a alokace rizik patří do jejich oboru. Ale funkční řízení rizik je složité a vyžaduje řadu prvků. Především vyžaduje správnou kulturu – kulturu, v níž je řízení rizik ceněno a není vnímáno jako překážka na cestě k vyšším ziskům. Formálněji řečeno, funkční řízení rizik vyžaduje zdravé struktury správy a řízení – slovům vedoucích pracovníků pro řízení rizik musí naslouchat ti, kdo přijímají rozhodnutí. V červnu 2016 jsme zveřejnili výsledky souvisejícího hodnocení, které ukázaly, že mnoho bank se v tomto ohledu musí ještě zlepšit. V neposlední řadě vyžaduje funkční řízení rizik kvalitní údaje. Proto budeme v roce 2017 hodnotit, jak banky splňují příslušné mezinárodní standardy. Jako související téma jsme spustili velký projekt hodnocení vnitřních modelů, které banky používají k určování svých rizikově vážených aktiv. Tyto vnitřní modely jsou důležité, protože rizikově vážená aktiva tvoří základ pro výpočet kapitálových požadavků. A v neposlední řadě budeme iniciovat tematický přezkum s cílem vytvořit přehled činností bank zadávaných externě a prověřit, jak banky řídí související rizika.

Pokud jde o budoucí vývoj, jakou máte vizi evropského bankovního dohledu? Jak slouží veřejnosti i bankám?

Pro banky je dohled něco jako protiváha, která zlepšuje stabilitu: banky sledují spíše návratnost, dohled spíše rizika, banky se zajímají spíše o ziskovost, dohled zase spíše o stabilitu. Plněním své úlohy brání bankovní dohled bankám nadměrně riskovat a tím pomáhá předcházet budoucím krizím. Chrání střadatele, investory, daňové poplatníky a celou ekonomiku. Evropský bankovní dohled má další výhodu

spočívající v celoevropském pohledu. Díky této přeshraniční perspektivě může rizika zaznamenat už v počátečních fázích, a zabránit tak jejich šíření. Protože jedná nezávisle na národních zájmech, může být pro všechny banky v eurozóně náročným, ale spravedlivým orgánem dohledu. Pomáhá tak vytvářet rovné podmínky, v nichž všichni mají stejné možnosti a stejné povinnosti. To je základ, na němž se evropské bankovnictví může dále rozvíjet ku prospěchu celé ekonomiky.

1 Přínos dohledu pro finanční stabilitu

Banky v eurozóně vykazovaly v roce 2016 stabilní, ale nízké zisky. Současně v porovnání s rokem 2015 zůstaly jejich rizika a problémy většinou beze změny. Hlavní riziko spočívá v udržitelnosti obchodních modelů a ziskovosti bank; k dalším hlavním rizikům patří vysoká míra nesplácených úvěrů a geopolitická nejistota, jako je střednědobý a dlouhodobý dopad brexitu. V tomto smyslu nastavil evropský bankovní dohled své priority dohledu.

Evropský bankovní dohled také nadále zdokonaloval svůj hlavní nástroj – proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP). V důsledku toho byly kapitálové požadavky bank přesněji nastaveny podle jejich individuálních rizikových profilů. Kapitálové požadavky vyplývající z procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu z roku 2016 zůstaly celkově stabilní.

V oblasti nesplácených úvěrů vykázal evropský bankovní dohled v roce 2016 značný pokrok. V září zveřejnil k veřejné konzultaci návrh pokynů. Doporučení a osvědčené postupy uvedené v těchto pokynech pomohou bankám nesplácené úvěry účinně snižovat.

1.1 Úvěrové instituce: hlavní rizika a celková výkonnost

1.1.1 Hlavní rizika v bankovním sektoru a priority dohledu

Hlavní rizika pro evropský bankovní sektor zůstávají beze změny

Rizika zjištěná v roce 2016 zůstávají z velké části relevantní i v roce 2017. Banky v eurozóně stále působí v obchodním prostředí vyznačujícím se nízkým hospodářským růstem. Slabý hospodářský výkon má dopad na úrokové sazby a hospodářské oživení a stojí za hlavními riziky, kterým bankovní sektor v eurozóně čelí a která jsou popsána v **grafu 1**.

Delší období nízkých úrokových sazeb podporuje hospodářství a snižuje riziko selhání. Rovněž však vyvolává tlak na obchodní modely bank, neboť nízké úrokové sazby stlačují úrokový výnos v situaci, kdy je celková ziskovost již tak nízká. Rizika pro **udržitelnost obchodních modelů a nízká ziskovost** byla v roce 2016 nadále jednou z hlavních obav, pokud jde o bankovní sektor eurozóny.

Banky potřebují snížit vysoký objem nesplácených úvěrů

Dalším zdrojem obav je **vysoký objem nesplácených úvěrů (non-performing loans – NPL)** v řadě bank eurozóny. Vedle klesající ziskovosti způsobují, že jsou dotčené banky zranitelnější vůči změnám tržního sentimentu. Banky tedy potřebují funkční a robustní strategie vyčistění svých rozvah včetně aktivního řízení portfolií nesplácených úvěrů.

Brexit představuje pro banky geopolitické riziko

Geopolitické nejistoty jsou na vzestupu. Zejména v kontextu britského referenda o **vystoupení Spojeného království z EU** byl bankovní dohled ECB v úzkém

kontaktu s bankami s největšími expozicemi s cílem zajistit, aby situaci a rizika pozorně sledovaly a na případné dopady se připravily. Během této doby nebyla v bankovním sektoru zjištěna žádná významná rizika likvidity/financování nebo operační rizika. Nedávný politický vývoj však může oddálit investice, a vést tak k zpomalenému růstu.

Graf 1

Mapa rizik pro bankovní systém eurozóny

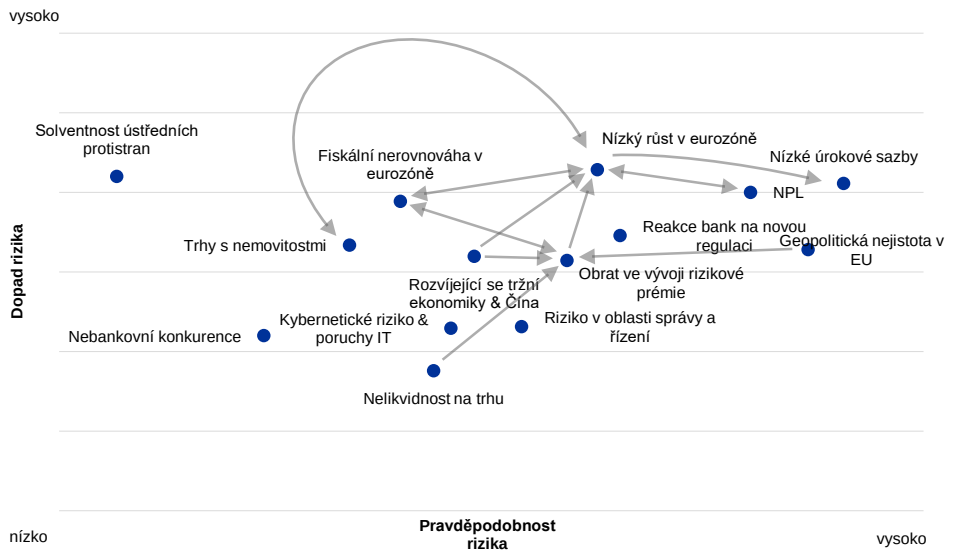

Zdroj: ECB; šipky zobrazují potenciální transmisní kanály z jednoho rizikového faktoru na druhý (zastoupeny jsou zde jen hlavní vlivy prvního řádu); nesplácené úvěry: tento rizikový faktor se vztahuje pouze na banky v eurozóně s vysokým poměrem nesplácených úvěrů.

Bez ohledu na výhody bezpečnějšího a odolnějšího finančního systému je problémem také nejasnost ohledně **budoucí regulace**. Dokončení přezkumu konceptu Basel III a stanovení cílů pro**minimální požadavky na kapitál a způsobilé závazky** (minimum requirement for own funds and eligible liabilities – MREL) sníží regulatorní nejistotu a zajistí bankám stabilnější provozní prostředí. Mezitím se banky také připravují na zavedení mezinárodního standardu účetního výkaznictví IFRS 9, který vstoupí v platnost počátkem roku 2018. Celkově může být pro některé banky stále náročné splnit přísnější požadavky při udržení dostatečné ziskovosti.

V roce 2016 provedl bankovní dohled ECB **v celé EU zátěžový test Evropského orgánu pro bankovnictví (European Banking Authority – EBA)** zaměřený na banky v eurozóně a **zátěžový test bankovního dohledu ECB v rámci procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu**.[1] Celounijní zátěžový test se týkal 37 velkých významných institucí (společně představujících zhruba 70 % bankovních aktiv podléhajících evropskému bankovnímu dohledu). Výsledky zátěžového testu těchto bank EBA zveřejnil 29. července 2016[2]. Zátěžový test SREP se týkal dalších

[1] S cílem zajistit v rámci procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu všem významným institucím rovné zacházení provedl bankovní dohled ECB zátěžový test SREP, který zahrnoval ty významné instituce, které nepodléhaly celounijnímu zátěžovému testu Evropského orgánu pro bankovnictví.

[2] EBA zveřejnil informace o výsledcích zátěžového testu na svých internetových stránkách.

56 významných institucí v eurozóně. V obou případech hodnocení odolnosti finančních institucí vůči nepříznivému vývoji na trhu a při získávání vstupů pro SREP byla použita zhruba stejná metodika.

Výsledek zátěžového testu ukázal, že:

- Bankovní systém může ustát ještě větší zátěžové dopady než ty, které byly simulovány v komplexním hodnocení v roce 2014, a současně zachovat po zatížení v průměru stejnou úroveň kapitálu.
- Nejdůležitějšími faktory z hlediska rozdílu mezi výsledkem zátěžového testu v základním a nepříznivém scénáři byly zvýšené úvěrové ztráty, snížené čisté úrokové výnosy a vyšší ztráty z přecenění na tržních rizikových pozicích.
- Banky s nižší úvěrovou kvalitou a vyššími podílem nesplácených úvěrů si vedly v průměru hůře, pokud jde o zátěžový dopad jak na úvěrové ztráty, tak na čistý úrokový výnos; to zdůrazňuje význam řešení poměru nesplácených úvěrů.

Tým zhruba 250 pracovníků z ECB a vnitrostátních příslušných orgánů / národních centrálních bank podrobil výsledky zátěžového testu vypočtené bankami důkladnému procesu kontroly kvality. Proces vycházel ze specifických poznatků o bankách, kterými disponovaly společné týmy dohledu, z referenčních porovnávání bank, z vlastních makrovýpočtů ECB a z odborných znalostí vnitrostátních příslušných orgánů.

Obrázek 1

Priority dohledu na roky 2016 a 2017

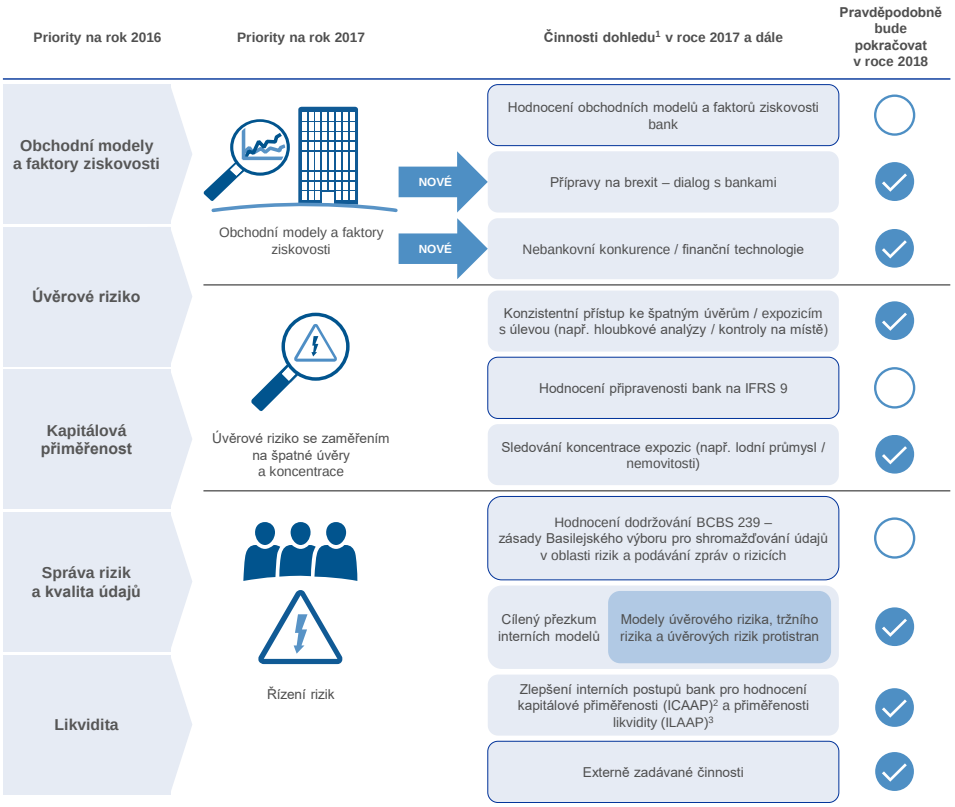

1 Cílený přezkum interních modelů.
2 Interní bankovní postupy pro hodnocení kapitálové přiměřenosti.
3 Interní postupy pro hodnocení přiměřenosti likvidity.
Poznámka.: Tematické přezkumy jsou označeny tmavěmodrým ohraničením.

Kvantitativní dopad nepříznivého scénáře zátěžového testu je jedním z faktorů při stanovení úrovně očekávání v rámci 2. pilíře (Pillar 2 guidance – P2G). Kvalitativní výsledek zátěžových testů je zahrnut při stanovení požadavku v rámci 2. pilíře (Pillar 2 requirement – P2R)[3]. Kromě rizik již zjištěných prostřednictvím probíhajícího dohledového hodnocení upozornil zátěžový test také na zranitelná místa bank v eurozóně v případě nepříznivého šoku. Například většina úvěrových ztrát pocházela z nezajištěných retailových a podnikových expozic. Zátěžový test také označil jako jeden z faktorů úvěrových ztrát úvěrování v některých zeměpisných oblastech, jako jsou Latinská Amerika a střední a východní Evropa.

Priority dohledu SSM vymezují oblasti zaměření dohledu v daném roce. Vycházejí z posouzení klíčových rizik, kterým dohlížené banky čelí, s přihlédnutím k nejnovějšímu vývoji v oblasti hospodářství, regulace a dohledu. Priority, které podléhají každoročnímu přezkumu, jsou nezbytným nástrojem pro vhodně harmonizovanou, přiměřenou a účinnou koordinaci opatření dohledu ve všech bankách, a přispívají tak k rovnému zacházení a většímu dopadu dohledu (viz **obrázek 1**).

3 Viz též kapitola 1.2.1.

1.1.2 Celková výkonnost významných bank v roce 2016

Zisky významných institucí v eurozóně zůstaly stabilní

Výsledky prvních třech čtvrtletí roku 2016 ukazují, že ziskovost významných institucích zůstala v roce 2016 stabilní[4]. Průměrná anualizovaná návratnost kapitálu na reprezentativním vzorku 101 významných institucí dosahovala ve třetím čtvrtletí roku 2016 hodnoty 5,8 %, a meziročně se tak mírně snížila (6,0 % ve třetím čtvrtletí roku 2015).[5] Je však třeba poznamenat, že za souhrnnými hodnotami pozorujeme velmi různorodý vývoj.

5,8%
návratnost kapitálu v roce 2016

Opakující se příjmy v roce 2016 poklesly: celkový čistý úrokový výnos významných institucí poklesl o 3 %, i přes mírný nárůst úvěrů (meziročně +0,5 %), a zejména objemu úvěrů podnikům (+2,8 %). Pokles se soustředil v prvním čtvrtletí roku 2016. V dalším období se úrokové výnosy stabilizovaly. Výnos z poplatků se rovněž snížil (meziročně -2,8 %), a odrážel tak především pokles provizí za správu aktiv a činnosti na kapitálových trzích během prvních třech čtvrtletí roku 2016. Tento trend se ve čtvrtém čtvrtletí roku 2016 mohl obrátit, neboť aktivita na kapitálových trzích opět oživila.

Graf 2
Stabilní návratnost kapitálu v roce 2016 v důsledku nižších ztrát ze snížení hodnoty kompenzovala pokles provozního zisku

(Všechny položky představují vážený průměr a jsou vyjádřeny procentem vlastního kapitálu)

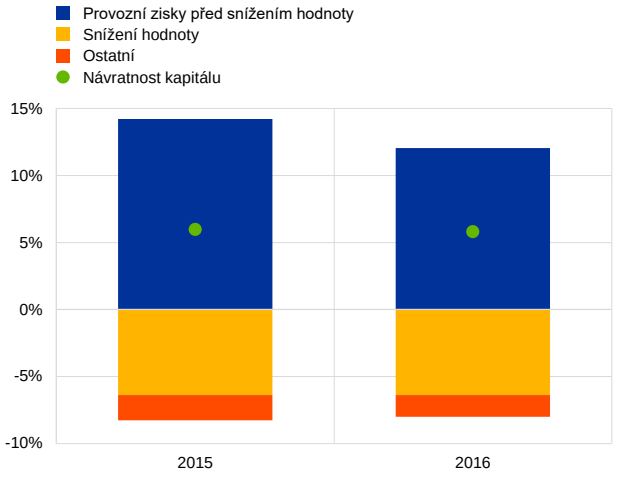

Údaje za oba dva roky jsou uvedeny jako kumulované anualizované hodnoty za třetí čtvrtletí.
Zdroj: Rámec FINREP (101 významných institucí vykazujících údaje IFRS na nejvyšší úrovni konsolidace).

Negativní dopad klesajících výnosů byl částečně zmírněn nižšími provozními náklady (-1 %). Snížení nákladů se týkalo především nákladů na zaměstnance (meziročně -1,4 %). Vzhledem k restrukturalizačním opatřením, která v nedávné době provádělo několik bank v eurozóně, může tento trend v dalších čtvrtletích pokračovat.

Zlepšování makroekonomických podmínek mělo na ztráty ze snížení hodnoty, které byly nižší než v roce 2015, kladný vliv: snížení hodnoty úvěrů a ostatních finančních aktiv pokleslo z 5,5 % celkového kapitálu ve třetím čtvrtletí roku 2015[6] na 4,4 % ve třetím čtvrtletí roku 2016. Většina tohoto zlepšení se soustředila do několika států, protože úvěrové ztráty byly v několika dalších zemích již na historicky nízkých úrovních. Dosavadní zkušenosti naznačují, že banky mají tendenci vykazovat vyšší snížení hodnoty ve čtvrtém čtvrtletí, což by mohlo ovlivňovat výsledky ziskovosti za celý rok.

Ziskovost bank v roce 2016 podporovaly mimořádné zdroje výnosů (3,4 % celkového kapitálu ve třetím čtvrtletí roku 2016). Jednorázové výnosy však byly nižší než v roce 2015 a v nadcházejících čtvrtletích se nemusí opakovat.

4 V této kapitole se údaje za rok 2016 vztahují ke třetímu čtvrtletí roku 2016.

5 Celková návratnost kapitálu dosáhla ve čtvrtém čtvrtletí roku 2015 hodnoty 4,8 %. V důsledku sezonnosti některých podkladových položek jsou hodnoty za čtvrté čtvrtletí na anualizovaném základě spíše nižší než hodnoty za třetí čtvrtletí.

6 Hodnota za čtvrté čtvrtletí roku 2015 činila 5,8 %.

1.2 Provádění modelu dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu

1.2.1 Zpřesnění metodiky SSM SREP

Vlivem zdokonalení metodiky SREP se zvýšila korelace rizikových profilů bank s jejich kapitálovými požadavky

76%
korelace mezi kapitálovými požadavky a rizikovými profily

Na základě společné metodiky pro největší bankovní skupiny v eurozóně provedl evropský bankovní dohled hodnocení SREP podruhé v roce 2016. Cílem bylo opět podpořit odolný bankovní systém, který dokáže udržitelně financovat ekonomiku v eurozóně. Harmonizace dosažená již v cyklu dohledu v roce 2015 vedla v tomto ohledu k hmatatelným výsledkům. Na základě těchto úspěchů se zdokonalilo hodnocení SREP. Toto zdokonalení se odráží ve zvýšené korelaci kapitálových požadavků s rizikovými profily bank (z 68 % po procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu v roce 2015 na 76 % po procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu v roce 2016). Současně byl zachován celkový přístup kombinování kvantitativních a kvalitativních prvků prostřednictvím omezeného odborného posouzení. Kromě toho byla dále doplněna metodika SREP tak, aby zahrnovala výsledky celounijního zátěžového testu z roku 2016.

Obrázek 2 ukazuje přehled metodiky SREP. Aktualizace příslušné příručky o metodice SREP (SSM SREP Methodology Booklet) byla zveřejněna v prosinci 2016.

Obrázek 2
Metodika SSM SREP 2016

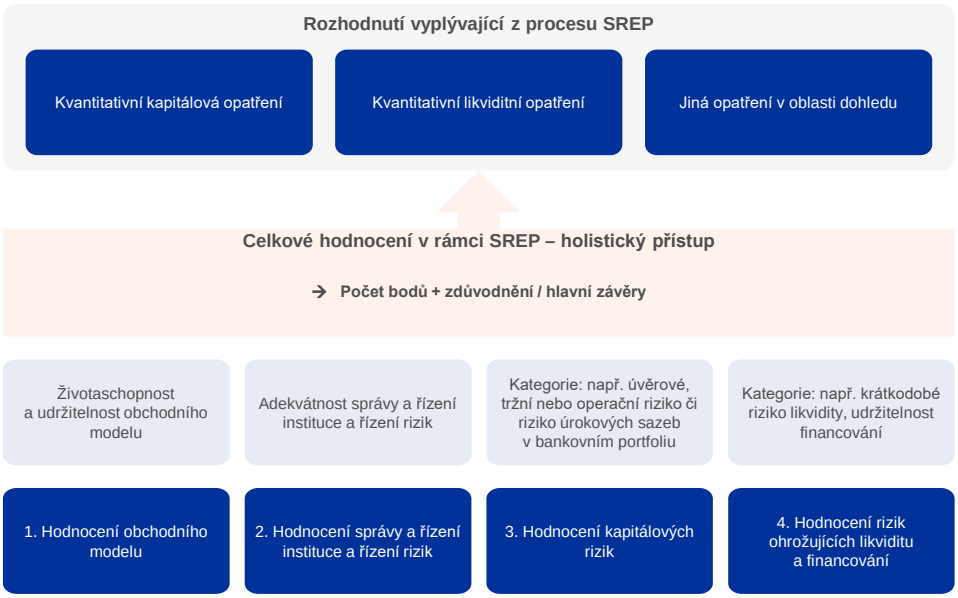

Pro SREP zajistily klíčové vstupy společné týmy dohledu prostřednictvím hodnocení každého z těchto čtyřech prvků u svých příslušných bank: **obchodní model, správa a řízení rizik, kapitálová rizika** a **rizika likvidity a financování.**

Metodika SSM SREP byla v roce 2016 zdokonalena

V roce 2016 byla zdokonalena metodika SREP pro hodnocení správy a řízení rizik, a to na základě rozsáhlého tematického přezkumu správy rizik a ochoty riskovat[7], který v roce 2015 provedly společné týmy dohledu.

Obrázek 3

P2G není součástí výpočtu MDA

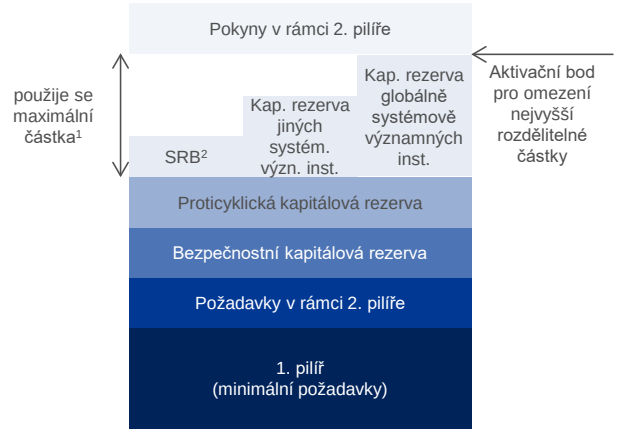

1) Nejběžnější případ; může dojít ke specifickému výpočtu v závislosti na provádění čl. 131 odst. 15 CRD IV členským státem.
2) Rezerva ke krytí systémového rizika.
*
Poznámky: Není v měřítku; provádění stanoviska Evropského orgánu pro bankovnictví k MDA a tisková zpráva z 1. července 2016.

Navíc byla v červenci 2016[8] zavedena podle Evropského orgánu pro bankovnictví očekávání v rámci 2. pilíře (P2G). P2G doplňují požadavky v rámci 2. pilíře (P2R) a představují jedno z očekávání dohledu, pokud jde o kapitál bank nad úroveň závazných (minimálních a dodatečných) požadavků na kapitál, a nad rámec kombinovaných rezerv (viz **obrázek 3**). Jelikož se jedná o očekávání dohledu, nejsou P2G zahrnuta do výpočtu nejvyšší rozdělitelné částky (maximum distributable amount – MDA) stanovené v článku 141 směrnice o kapitálových požadavcích (Capital Requirements Directive – CRD IV). (CRD IV).

Při sestavování P2G byly s využitím celostního přístupu zohledněny tyto prvky: na obecné úrovni vyčerpání kapitálu při nepříznivém scénáři zátěžového testu, specifický rizikový profil konkrétní instituce a její citlivost na zátěžové scénáře, přechodné změny v rizikovém profilu instituce od uzávěrky zátěžového testu a opatření přijatá institucí ke zmírnění citlivosti na riziko.

I když by banky měly P2G splňovat, nesplnění nevyvolává automatická omezení. Pokud by banka požadavky v rámci P2G nesplnila, bankovní dohled ECB přijme nápravná opatření, která budou přesněji stanovena podle individuální situace banky.

Požadavky na CET1 na základě procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu zůstávají pro rok 2017 stabilní

Výsledky procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu za rok 2016 ponechávají celkové požadavky na kmenový kapitál tier 1 (Common Equity Tier 1 – CET1) pro rok 2017 na stejné úrovni jako v předchozím roce. Při zachování stejných podmínek naznačují stávající kapitálové požadavky i budoucí vývoj.[9] V řadě jednotlivých případů se požadavky na CET1 na základě procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu změnily, aby odrážely vývoj rizikového profilu příslušných institucí. V procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu v roce 2016 se kapitál přesunul z 2. pilíře pro rok 2015 do nově zavedené rezervy P2G a bylo zrušeno začlenění nefázové části bezpečnostní kapitálové rezervy. Vzhledem k tomu, že rezerva P2G není v příslušných výpočtech zohledněna, aktivační bod pro MDA se snížil z průměrných 10,2 % na průměrných 8,3 %.

Vedle kapitálových opatření se k řešení konkrétních slabých míst jednotlivých institucí častěji využívala kvalitativní opatření. Pravděpodobnost těchto opatření

7 Viz kapitola 1.2.5.

8 Aktualizované informace na téma celounijní zátěžový test 2016.

9 Kapitálové požadavky se týkají požadavků v rámci 1. a 2. pilíře a dále bezpečnostní kapitálové rezervy a rezervy podle pokynů v rámci 2. pilíře. Nehledě na postupné zavádění této rezervy mohou banky očekávat, že hodnota v rámci P2G bude v budoucnu kladná.

koreluje s rizikovým profilem bank: čím větší riziko, tím větší pravděpodobnost uplatnění kvalitativních opatření.

SREP 2017 – neočekávají se žádné podstatné změny

Neočekává se, že se metodika SSM SREP v roce 2017 podstatně změní. Bankovní dohled ECB ji bude nicméně dále upravovat v souladu se svým výhledovým přístupem k adekvátnímu sledování bankovních aktivit a rizik.

1.2.2 Práce na dalších metodikách

Byly podrobně stanoveny cíle a nastavení cíleného přezkumu interních modelů

109
posouzení interních modelů zahájených v roce 2016

V roce 2016 se koncepční práce na interních modelech zaměřila na **cílený přezkum interních modelů (targeted review of internal models – TRIM)**, který zahajuje v roce 2017. Při přípravě na TRIM bankovní dohled ECB:

- provedl reprezentativní rizikově založený výběr modelů, které budou přezkoumány na místě,
- formuloval pokyny dohledu pro konkrétní druhy rizik a nastavil postupy inspekce pro jejich ověření,[10]
- vypracoval organizační opatření s cílem řešit zvýšený počet posouzení interních modelů prováděných na místě v následujících letech,
- pravidelně informoval o projektu významné instituce,
- provedl několik akcí věnovaných sběru informací, které umožnily významným institucím přispívat k přípravné etapě.

Graf 3
Většina posouzení interních modelů se v roce 2016 zaměřovala na úvěrové riziko

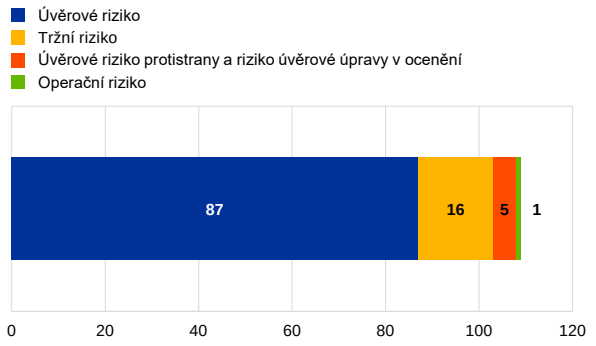

Během minulého roku bylo ve významných institucích zahájeno 109 posouzení interních modelů a bylo vydáno 88 rozhodnutí ECB o interních modelech. Tato čísla v budoucnu pravděpodobně vzrostou, jakmile budou v rámci cíleného přezkumu interních modelů prováděna další posouzení.

V oblasti **harmonizace postupů hodnocení** interních modelů bylo dosaženo dalšího pokroku. Zaměstnanci ECB a vnitrostátních příslušných orgánů zastupovali evropský bankovní dohled na evropských a mezinárodních fórech v otázkách týkajících se interních modelů a účastnili se různých aktivit, jako bylo referenční porovnání interních modelů Evropským orgánem pro bankovnictví.

[10] Pokyny byly zveřejněny 28. února 2017.

1.2.3 Úvěrové riziko: práce na nesplácených úvěrech

Od roku 2008 se objem nesplácených úvěrů výrazně zvýšil

Nesplácené úvěry (NPL) představují pro banky mimořádně náročný úkol. Nesplácené úvěry od roku 2008 výrazně vzrostly, a to zejména v členských státech, které během posledních let prošly značnými hospodářskými korekcemi. Velké objemy nesplácených úvěrů přispívají k nízké ziskovosti bank a omezují jejich schopnost poskytovat nové úvěry ekonomice.

6,49%
vážený průměrný hrubý poměr nesplácených úvěrů v případě významných institucí

O 54 mld. EUR
pokles stavu nesplácených úvěrů mezi třetím čtvrtletím roku 2015 a roku 2016

V třetím čtvrtletí roku 2016 činil vážený průměrný hrubý poměr nesplácených úvěrů významných institucí 6,49 % oproti 6,85 % v prvním čtvrtletí roku 2016 a 7,31 % ve třetím čtvrtletí roku 2015. Agregované údaje za významné instituce ukazují, že stav nesplácených úvěrů mezi třetím čtvrtletím roku 2015 a třetím čtvrtletím roku 2016 poklesl o 54 mld. EUR (z čehož 15,59 mld. EUR připadalo na třetí čtvrtletí roku 2016). Ve třetím čtvrtletí roku 2016 představoval jejich objem 921 mld. EUR.[11]

Počínaje komplexním hodnocením v roce 2014 pokračovala ECB v podpoře řešení nesplácených úvěrů prostřednictvím nepřetržitého dohledového dialogu s dotčenými bankami.

ECB podporuje banky při řešení problémových nesplácených úvěrů z minulosti a předcházení vzniku nových nesplácených úvěrů

S cílem řešit náročné úkoly spojené s nesplácenými úvěry rozhodným a důsledným způsobem vytvořil evropský bankovní dohled v červenci 2015 pracovní skupinu specializovanou na nesplácené úvěry. Této pracovní skupině, která zahrnuje zástupce vnitrostátních příslušných orgánů a ECB, předsedá Sharon Donneryová, viceguvernérka Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland. Cílem pracovní skupiny je vypracovat a zavést konzistentní přístup dohledu k institucím s vysokým poměrem nesplácených úvěrů.

V návaznosti na činnost pracovní skupiny zveřejnila ECB pro banky **pokyny k nespláceným úvěrům** určené ke konzultaci v období od 12. září do 15. listopadu 2016. Veřejné slyšení se konalo 7. listopadu. Během procesu formální konzultace pracovní skupina přijala a vyhodnotila více než 700 individuálních připomínek. Konečné znění pokynů bylo zveřejněno v březnu 2017. Tyto pokyny jsou jedním z důležitých kroků na cestě k výraznému snížení nesplácených úvěrů.

[11] Údaje se vztahují na významné instituce na nejvyšší úrovni konsolidace, za něž je dostupné společné výkaznictví kapitálové přiměřenosti (common reporting on capital adequacy – COREP) a finanční výkaznictví (financial reporting – FINREP). Seznam bank používaný pro různá referenční období se může lišit v souvislosti se změnami v seznamu významných institucí a s tím, jak banky začínají vykazovat v souladu s povinnostmi vyplývajícími z finančního výkaznictví. Konkrétně bylo v druhém čtvrtletí roku 2015 evidováno celkem 102 bank oproti 123 bankám v prvním čtvrtletí roku 2016 (nárůst povinností souvisejících s finančním výkaznictvím) a 124 ve druhém čtvrtletí roku 2016 (změny v seznamu významných institucí a povinnosti FINREP). Počet subjektů v jednotlivých sledovaných obdobích by se měl v budoucnosti stabilizovat a veškeré změny budou vyplývat ze změn v seznamu významných institucí na základě posouzení bankovním dohledem ECB, která se provádějí zpravidla jednou za rok.

Obrázek 4

Poměr nesplácených úvěrů v eurozóně

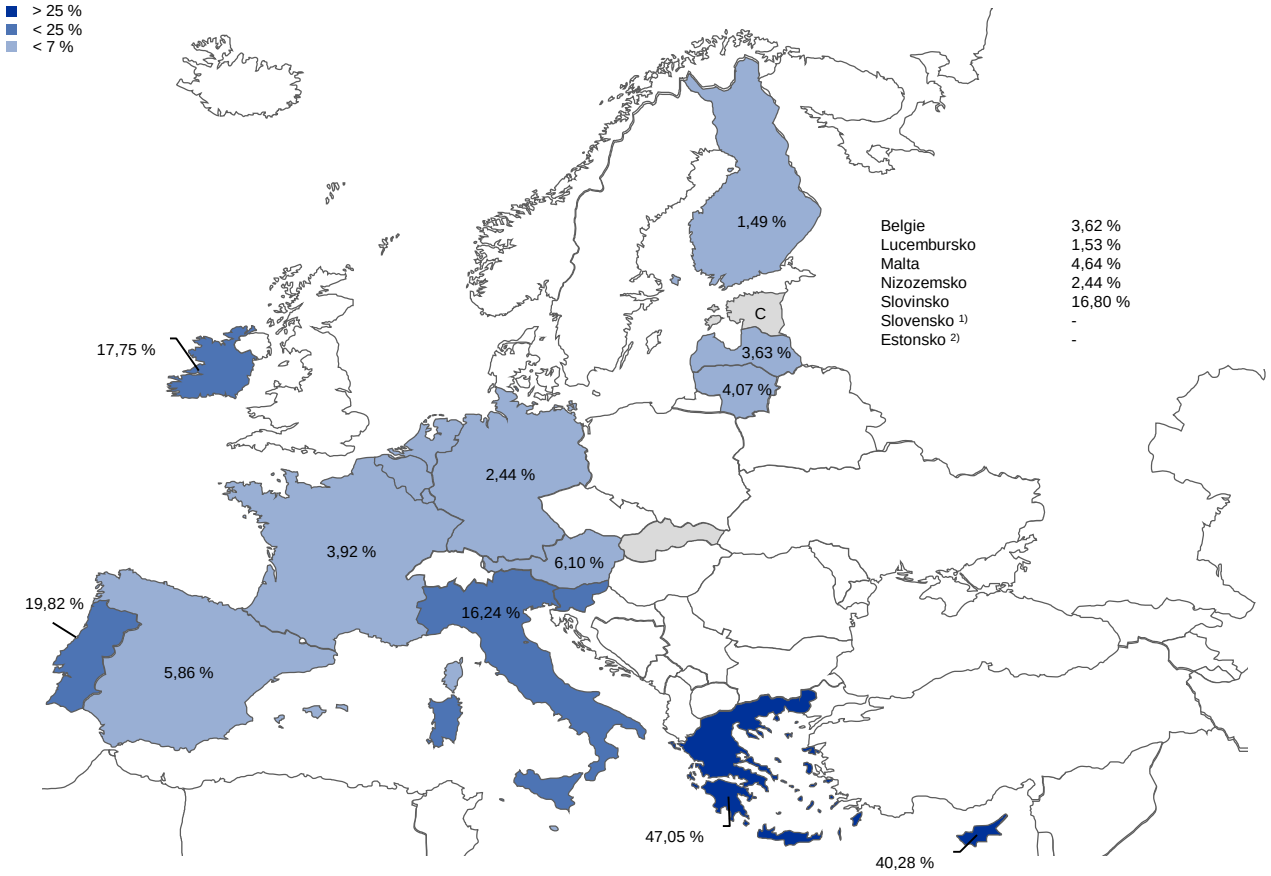

Zdroj: ECB.
Poznámky: Údaje za třetí čtvrtletí roku 2016; významné instituce na nejvyšší úrovni konsolidace, za něž je dostupné společné výkaznictví (COREP) a finanční výkaznictví (FINREP).
1) Na Slovensku nejsou významné instituce na nejvyšší úrovni konsolidace.
2) Vzhledem k omezené velikosti vzorku se hodnota z důvodu ochrany údajů neuvádí.

Pokyny k nesplácenými úvěrům se zabývají hlavními aspekty strategie, řízení a operací, které jsou pro úspěšné řešení nesplácených úvěrů klíčové. Jak je podrobněji uvedeno níže, pokyny obsahují doporučení bankám a soubor osvědčených postupů stanovených evropským bankovním dohledem, které tvoří jeho očekávání v oblasti dohledu.

- Pokyny doporučují, aby si banky s vysokým objemem nesplácených úvěrů stanovily jednoznačnou strategii harmonizovanou s jejich obchodním plánem a rámcem pro řízení rizik a účinně tak řídily a snižovaly stav nesplácených úvěrů důvěryhodným, proveditelným a správně načasovaným způsobem. Strategie bank by měla zahrnovat nastavení kvantitativních cílů na úrovni portfolií podpořené podrobným prováděcím plánem.

- Pokyny vyzývají banky, aby zavedly odpovídající struktury řízení a operací s cílem problém nesplácených úvěrů účinně řešit. Za tímto účelem by banky měly do procesu úzce zapojit vyšší vedení, vytvořit specializované pracovní skupiny pro nesplácené úvěry a pro jejich řešení nastavit jednoznačná opatření.

- Pokyny poskytují bankám konzistentní metodiku pro zachycování nesplácených úvěrů a pro výpočet rezerv na úvěrové ztráty a odpisy v souladu s mezinárodními doporučeními a osvědčenými postupy.
- Podporují větší míru zveřejňování informací o nesplácených úvěrech s cílem zvýšit důvěru na trhu.

Společné týmy dohledu začaly s dohlíženými bankami aktivně spolupracovat s cílem provádění pokynů podpořit.

Účinné snížení objemu nesplácených úvěrů vyžaduje nejen činnost na straně orgánů dohledu, ale také legislativní a institucionální reformy.

Řešeni nesplácených úvěrů zůstává jednou z klíčových priorit evropského bankovního dohledu. Tento problém však závisí na činnosti množství různých zainteresovaných stran; orgány dohledu a banky jej nemohou řešit samy. Na odstranění překážek, které bankám brání nesplácené úvěry vyřešit a restrukturalizovat nesplácený dluh, je třeba dalších opatření v oblasti regulace a politik na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni.

Bankovní dohled ECB společně s vnitrostátními příslušnými orgány provedl v osmi zemích eurozóny **inventarizaci vnitrostátních postupů a právních rámců dohledu** vztahujících se na nesplácené úvěry. Závěrečná zpráva, která se bude zabývat také zbývajícími členskými státy eurozóny, bude zveřejněna v průběhu roku 2017. Některé země přijaly k řešení problému aktivní a koordinovaná obezřetnostní, soudní a další opatření. Další země by mohly dále zdokonalit své legislativní a soudní rámce, které by včasné řešení nesplácených úvěrů usnadnily. Dále je třeba k usnadnění prodeje nebonitních aktiv rozvinout sekundární trhy pro nesplácené úvěry. V této souvislosti je nezbytné podporovat rozvoj obslužného odvětví pro nesplácené úvěry, zlepšit kvalitu údajů a přístup k nim a odstranit daňové a legislativní překážky, které restrukturalizaci dluhů brání.

1.2.4 Dohled na místě

Druhý cyklus kontrol na místě

185
kontrol na místě schválených za rok 2016

Druhý cyklus kontrol na místě byl součástí celkového plánu programu dohledových šetření (supervisory examination programme – SEP) na rok 2016, který byl schválen v lednu 2016. V červenci 2016 bylo v rámci pololetní aktualizace několik kontrol na místě zrušeno a na druhé pololetí byly schváleny dodatečné kontroly. Celkově bylo na rok 2016 schváleno 185 kontrol na místě.

Plánovaní kontrol na místě bylo v roce 2016 dále zdokonaleno

K dalšímu rozvoji a zlepšení plánování kontrol na místě byla v roce 2016 zavedena a pro plánovací cyklus 2017 použita následující strategická opatření. Zaprvé, **cílená míra dohledu** formalizuje zdokonalený přístup založený na hodnocení rizik stanovením indikativních cílů pro počet kontrol na jednu instituci a tématu na tříletý horizont. Zadruhé, **identifikátor slepých míst** vyhledává v kontrolách potenciální mezery nebo mimořádné hodnoty, které je ještě třeba řešit. Zatřetí, trvání kontrol je zkráceno s cílem optimalizovat řešení nálezů ve správnou dobu.

Graf 4

Kontroly na místě zaměřené zejména na úvěrová rizika, rizika správy a řízení a operační rizika

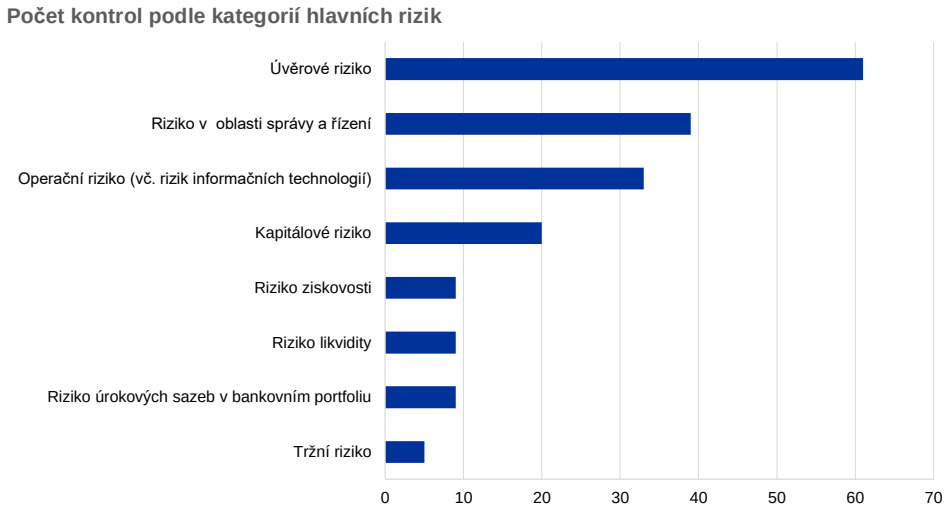

Kontroly na místě se plánují a personálně zajišťují v úzké spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány, které nadále poskytují většinu vedoucích a členů týmů.
K 31. prosinci 2016 vnitrostátní příslušné orgány poskytly 167 neboli 90 % vedoucích týmů, zatímco 10 % vedoucích týmů poskytl bankovní dohled ECB.

Tabulka 1

Orgány poskytující vedoucí týmů

Celkem schválených kontrol na místě	ECB		Nerezidentní vnitrostátní příslušné orgány		Rezidentní vnitrostátní příslušné orgány	
185	18	9,73 %	17	9,19 %	150	81,08 %

V roce 2016 provedl bankovní dohled ECB v zemích eurozóny 18 kontrol. Soustředily se především na úvěrová rizika, těsně následovaly kapitálové požadavky.

Přeshraniční personální obsazení týmů je nyní podporováno nástrojem pro kontroly na místě nazvaným Market Place (tržiště). Tento nástroj umožňuje všem vnitrostátním příslušným orgánům přístup k seznamu nadcházejících kontrol na místě, které jsou vhodné pro obsazení pracovníky **smíšených/přeshraničních týmů**[12], a zaregistrovat si zájem o účast nebo vedení těchto kontrol na místě.

Celkem proběhlo 74 kontrol provedených smíšenými týmy, což představuje 40 %[13] celkového počtu kontrol na místě.

[12] To znamená, že alespoň jeden kontrolor na místě není státním příslušníkem země, kde je banka usazena.

[13] Včetně účasti společných týmu dohledu na kontrolách na místě.

Tabulka 2
Přehled smíšených týmů

Celkem schválených kontrol na místě	Kontroloři na místě – ECB a vnitrostátní příslušné orgány		Kontroloři na místě – smíšené týmy vnitrostátních příslušných orgánů		Členové společných týmů dohledu a kontroloři na místě – ECB a/nebo vnitrostátní příslušné orgány	
185	20	10,81 %	27	14,59 %	27	14,59 %

Za účelem zajištění úzké spolupráce s vnitrostátními příslušnými orgány na všech tématech spojených s kontrolami na místě proběhlo v roce 2016 kromě 15 dvoustranných schůzek s jednotlivými vnitrostátními příslušnými orgány deset porad celé sítě. K posílení konzistentnosti prací spojených s kontrolami na místě se v rámci evropského bankovního dohledu konaly semináře a pracovní zasedání pro vedoucí týmů. V současné době je pro komunikaci mezi všemi interními zainteresovanými stranami v ECB a partnery v rámci celého SSM k dispozici webová komunitní platforma.

Průběžné sledování

Odbor ECB pro centralizované kontroly na místě i) kontroluje oznámení o chystané kontrole během přípravné fáze úloh, v němž společný tým dohledu stanoví cíle kontroly, ii) sleduje postup kontrol na místě a iii) provádí kontroly kvality všech kontrolních zpráv s cílem zajistit konzistentní uplatňování metodiky kontrol na místě.

Odbor pro centralizované kontroly na místě uplatňuje rizikově orientovaný přístup. Na sledování velmi důležitých kontrol na místě vynakládá zvláštní zdroje, čímž zajišťuje, že je Rada dohledu včas informována, pokud by výsledek kontroly na místě měl vyvolat větší obavy. ECB a vnitrostátní příslušné orgány vykonávají všechny činnosti v těsné součinnosti s cílem podpořit vzájemné porozumění a jednotný přístup.

Práce na metodikách

Metodika kontrol na místě, kterou používají všichni kontroloři evropského bankovního dohledu, se vyvíjí a stále aktualizuje. V roce 2016 byla dosavadní **metodika pro úvěrová rizika** upravena, aby vedoucím týmů poskytovala praktický návod, jak provádět přezkum úvěrových souborů. Aktualizovaná metodika nyní nabízí:

- soubor běžně používaných postupů pro sběr vzorků expozic a stanovení minimální velikosti vzorků,
- pokyny ke klasifikaci expozic,
- postupy pro výpočet individuálních a společných snížení hodnoty,
- pokyny k hodnocení zajištění.

Upravena byla také **metodika pro rizika v IT** s cílem zohledňovat nové priority dohledu související s rizikem v IT, jako jsou kybernetické riziko a kvalita údajů. Zohledňuje také 239 zásad Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS) určených k účinnému shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích v návaznosti na související tematický přezkum.

Dvě samostatné pracovní skupiny pro metodiku řeší dvě konkrétní témata: i) horizontální přezkum portfolií v oblasti lodní dopravy s cílem analyzovat a porovnat kvalitu těchto portfolií a přístupů k řízení rizik nejrelevantnějších významných institucí a ii) posílení metodiky hodnocení rizik v IT s cílem dále vyvíjet osvědčené postupy dohledu, zejména pokud jde o kybernetická rizika.

V neposlední řadě se připravují pokyny pro kontroly na místě, které vysvětlí, jak se uvedené kontroly provádějí, a poskytnou bankám, jež takovým kontrolám podléhají, užitečný referenční dokument.

1.2.5 Práce na tematických přezkumech

Obchodní modely a faktory ziskovosti

Evropský bankovní dohled zahájil v roce 2016 tematický přezkum za účelem hloubkového hodnocení obchodních modelů a faktorů ziskovosti nejvýznamnějších institucí.

Obchodní modely a faktory ziskovosti bank zůstávají pro evropský bankovní dohled jednou z klíčových priorit

Obchodní modely a faktory ziskovosti bank zůstávají pro evropský bankovní dohled jednou z klíčových priorit. Ziskové banky mohou organicky vytvářet kapitál a udržovat tak dostatečné rezervy a současně si zachovat přiměřenou ochotu riskovat a úvěrovat reálnou ekonomiku. V současném prostředí je však ziskovost bank v eurozóně ohrožena nejen nízkými úrokovými sazbami a pokračujícím vysokým snižováním hodnoty (viz kapitola 1.1), ale i strukturálními faktory, jako jsou nadbytečná kapacita na některých trzích, silnější konkurence ze strany nebankovních subjektů, rostoucí poptávka klientů po digitálních službách i nové regulatorní požadavky.

Tematický přezkum se zabývá faktory ziskovosti bank jak na úrovní podniku, tak z hlediska více obchodních modelů. Přezkum, který má trvat dva roky, má několik cílů. Kromě hodnocení schopnosti bank zmírňovat nedostatky jejich obchodních modelů bude sledovat, jak nízká ziskovost působí na chování bank. Přezkum obohatí horizontální analýzu, a to zejména sdružením poznatků získaných společnými týmy dohledu a harmonizací jejich následných úkonů ve více bankách.

Během prvního roku tematického přezkumu byly nástroje evropského bankovního dohledu pro hodnocení obchodních modelů a ziskovosti bank obohaceny několika způsoby. Zlepšila se **klasifikace obchodních modelů** významných institucí s cílem usnadnit vzájemné porovnávání jednotlivých bank. Klasifikace doplňuje další referenční kritéria, jako jsou velikost podniku, rating rizik nebo zeměpisné faktory.

Dále bylo vyvinuto několik specializovaných nástrojů referenčního porovnávání s cílem podpořit společné týmy dohledu při jejich hodnocení ziskovosti bank.

Bankovní dohled ECB také shromáždil **údaje o prognózách zisku a ztráty bank i o jejich výchozích předpokladech**. Výsledky ukazují, že tržby bank zůstanou v krátkodobém horizontu pod tlakem. Příčinou jsou především nízké úrokové sazby, které tlumí jejich čistý úrokový výnos, ale také růst objemu úvěrů, což v průměru neodpovídá vlastním očekáváním bank. Tento přezkum se bude letos opakovat.

Bankovní dohled ECB rovněž sestavil podrobné **pokyny na podporu analýzy ziskovosti, kterou budou v roce 2017 provádět na úrovni podniku společné týmy dohledu**. Pokyny pokrývají několik aspektů souvisejících se ziskovostí bank – od základní schopnosti bank generovat výnosy až po jejich schopnost řídit zisk. Dvoustranná jednání mezi orgány dohledu a bankami by měla zajistit, že obchodní modely a faktory ziskovosti všech významných institucí budou hloubkově vyhodnoceny do konce tematického přezkumu v roce 2017. Uplatní se poměrný přístup s cílem zohlednit velikost a složitost jednotlivých institucí.

Výsledky hloubkového hodnocení provedeného všemi společnými týmy dohledu budou podkladem pro SREP především v roce 2018 i pro intenzitu dohledu a plánovaní v případě jednotlivých institucí. Analýzy nabídnou možnost porovnat postupy bank v rámci srovnatelných institucí.

IFRS 9 – finanční nástroje

Bankovní dohled ECB provádí dvouletý tematický přezkum v období let 2016 a 2017 s cílem prověřit, jak banky provádějí nový účetní standard IFRS 9, přičemž se zaměřuje především na **nový model snížení hodnoty**. Přezkum se rovněž zaměřuje na to, zda banky zohledňují zásady stanovené pokyny Basilejského výboru k úvěrovému riziku a zúčtovaní očekávaných úvěrových ztrát. EBA začlenil tyto zásady do svého konzultačního dokumentu k návrhu obecných pokynů k řízení úvěrových rizik úvěrových institucí a zúčtování očekávaných úvěrových ztrát.

Rozsah tematického přezkumu se týká všech významných institucí, které používají Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (International Financial Reporting Standards – IFRS). Konkrétní cíle přezkumu jsou: i) posoudit, jak jsou instituce připraveny na zavedení IFRS 9, ii) vyhodnotit potenciální dopad na tvorbu rezerv v institucích a iii) pomoci podpořit kvalitní provádění IFRS 9.

V roce 2016 vypracoval bankovní dohled ECB příslušnou interní **metodiku dohledového hodnocení.** Tato metodika zohledňuje regulatorní vývoj, vznikající osvědčené postupy a otázky provádění, a to na základě diskusí se subjekty z praxe (instituce, auditoři, konzultanti). Dále bankovní dohled ECB ve spolupráci s předními účetními experty uspořádal zhruba pro 250 pracovníků dohledu školení na téma IFRS 9 a metodika hodnocení.

Na základě metodiky hodnocení byl v součinnosti s průzkumem Evropského orgánu pro bankovnictví[14] zahájen v prosinci 2016 tematický přezkum více než 100 významných institucí, v němž společné týmy dohledu hodnotí míru připravenosti bank a jejich prováděcí postupy. Po tomto hodnocení bude následovat horizontální analýza, která s přihlédnutím k výsledkům výše uvedeného průzkumu Evropského orgánu pro bankovnictví banky vzájemně srovná. Výsledky tematického přezkumu by měly přispět k řádnému a konzistentnímu provádění IFRS 9 a jeho pravidel pro tvorby rezerv do 1. ledna 2018, kdy IFRS 9 nabývá účinnosti.

Shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích

Funkční řízení rizik závisí na kvalitě celopodnikových údajů, účinném shromažďování údajů v oblasti rizik a na postupech vnitřního podávání zpráv. Hlavním ponaučením z finanční krize bylo, že určité banky nebyly schopny plně rozpoznat rizikové expozice. Důvody spočívaly v nedostatku vyhovujících informací o rizicích společně s nedůslednými postupy shromažďování údajů v oblasti rizik. Byla vážně narušena schopnost dotčených bank přijímat rozhodnutí ve správný okamžik, což mělo rozsáhlé dopady pro samotné banky i finanční sektor jako celek.

Za této situace byl tematický přezkum shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích součástí priorit dohledu v roce 2016. Jeho cílem bylo vyhodnotit efektivitu shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích i související infrastrukturu IT. Toho hodnocení probíhalo především na základě **239 zásad BCBS určených k účinnému shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích**.

Začátkem roku 2016 zahájil bankovní dohled ECB tematický přezkum účinného shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích u menšího souboru bank pod jeho přímým dohledem. Vzorek obsahoval dvě skupiny bank. Zaprvé banky, které se účastnily vlastního posouzení BCBS 239 provedeného Basilejským výborem v letech 2013 a 2014. Tato skupina byla z velké míry shodná se skupinou bank klasifikovaných v té době jako globálně systémově významné banky. Zadruhé byl do vzorku začleněn další soubor bank s cílem jej rozšířit.

Tematický přezkum provádějí společné týmy dohledu podporované centralizovanou pracovní skupinou složenou ze členů ECB a vnitrostátních příslušných orgánů. Ty poskytují provozní pokyny a zajišťují jejich konzistentní použití. Práce probíhá v souladu se zásadou proporcionality a v roce 2016 byla rozdělena na dvě hlavní fáze. Během 1. fáze byly vypracovány vhodné provozní zásady analýzy a hodnocení stavu dodržování požadavků, se zaměřením na druh rizika (úvěrové riziko, riziko likvidity, úvěrové riziko protistrany, operační riziko, úrokové riziko v bankovním portfoliu – interest rate risk in the banking book – IRRBB – a tržní riziko). 2. fáze sestávala z hloubkové analýzy rozsahu rizika likvidity a úvěrového rizika. Zaprvé byly banky, které se analýzy účastnily, požádány, aby poskytly specifický soubor údajů o riziku likvidity a úvěrovém riziku ve velmi krátkém časovém období („SSM Fire Drill

[14] Druhé posouzení dopadů IFRS 9 na banky v EU.

exercise“). Zadruhé byly tytéž banky požádány, aby pro vybraná úvěrová a likviditní měření ukázaly svůj výběr dat i proces řízení a podávání zpráv z ucelené perspektivy (původ dat[15]).

Obrázek 5

2. fáze tematického přezkumu účinného shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích zaměřeného na úvěrové riziko a riziko likvidity

Modul	Č. zásady BCBS 239	
Správa, řízení a informační infrastruktura	1. Správa a řízení	
	2. Datová architektura a informační infrastruktura	
Shromažďování údajů v oblasti rizik	3. Přesnost a integrita dat	
	4. Úplnost	
	5. Včasnost	
	6. Adaptabilita	
Podávání zpráv o rizicích	7. Přesnost	
	8. Komplexnost	
	9. Srozumitelnost a užitečnost	
	10. Četnost	
	11. Distribuce	

Několik bank bude potřebovat čas, aby byly schopné dodržovat BCBS 239 v plném rozsahu

Výsledky tematického přezkumu pomohou při vypracovávání dalších opatření dohledu a budou podkladem pro příští cyklus SREP. Analýza celkových výsledků umožní komplexní závěry. Dodržování zásad BCBS 239 globálně systémově významnými bankami se předpokládalo od ledna 2016 a domácími systémově významnými bankami do tří let od označení (tj. po skončení roku 2019). Dodržování BCBS 239 globálně systémově významnými bankami v plném rozsahu však nebude v blízké budoucnosti dosaženo, jelikož prováděcí harmonogramy několika bank skončí až na konci roku 2018 nebo později. Dodržování zásad BCBS je průběžný proces. Je tedy třeba řádně se zabývat změnami obchodních modelů a rizikových profilů bank a banky musí pravidelně posuzovat adekvátnost svých schopností shromažďovat údaje v oblasti rizik a podávat zprávy o rizicích.

Správa rizik a ochota riskovat

V roce 2016 evropský bankovní dohled dále pracoval na správě a řízení bank. Jeho činnost vycházela z výsledků tematického přezkumu správy, řízení a ochoty riskovat, který byl proveden v roce 2015 s cílem podpořit konzistentnost a dodržování nejpřísnějších měřítek.

V roce 2016 evropský bankovní dohled objasnil, co očekává v oblasti dohledu nad správou, řízením a ochotou riskovat

Počátkem roku 2016 všech 113 společných týmů dohledu, které se podílely na tematickém přezkumu, zaslalo svým institucím navazující dopisy s žádostí

[15] Původ dat je definován jako cyklus životnosti dat, který zahrnuje jejich původ a pohyb v čase: přijetí zásady ucelenosti znamená optimalizaci efektivity a účinnosti během procesu vyloučením co možná nejvyššího počtu mezičlánků.

o provedení konkrétních opatření. V průběhu roku společné týmy dohledu v rámci svého průběžného dohledu **provádění těchto doporučení** aktivně sledovaly.

Tematický přezkum měl příznivý dopad na zlepšení účinnosti fungování řídicích orgánů a řízení rizik bank. Téměř všechny banky nyní vypracovávají vlastní posouzení prováděná jejich představenstvem, procesy plánování nástupnictví a rámce pro předcházení střetům zájmů v jejich představenstvu. Některé banky také upravují složení svého představenstva. Kromě toho se zlepšila kvalita relevantní dokumentace předkládané představenstvu a banky začaly vymezovat a provádět přehled ukazatelů ochoty riskovat.

Jelikož některá doporučení nebyla dosud provedena, budou návazné činnosti pokračovat i v roce 2017. Společné týmy dohledu věnují zvláštní pozornost schopnosti představenstva nezávisle zpochybňovat rozhodnutí vyššího vedení a zařazení hlediska rizik do rozhodovacího procesu. Budou také pečlivě sledovat i) komplexnost rámců pro ochotu riskovat (zejména pokud jde o zařazení nefinančních rizik), ii) účinnost limitů, iii) souhru mezi ochotou riskovat a strategií a iv) nasazení rámce pro ochotu riskovat.

Kromě toho bylo 25 bank podrobeno od konce roku 2016 dvěma hloubkovým analýzám. Tyto analýzy se zabývají dohledovou úlohou představenstva, ale i dohledem nad vnitřními kontrolními funkcemi a limity ochoty riskovat. Tato šetření budou dokončena v první polovině roku 2017.

V červnu 2016 zveřejnila ECB prohlášení SSM o dohledu nad správou, řízením a ochotou riskovat s cílem poskytnout institucím návod k provádění mezinárodních osvědčených postupů. Kromě toho uspořádal bankovní dohled ECB dne 23. června 2016 **konferenci o správě a řízení** s vrcholovými výkonnými a nevýkonnými členy představenstev s cílem zlepšit dialog mezi představenstvy bank a orgány dohledu[16]. V roce 2017 bude ECB nadále podporovat dialog s představenstvy bank a hrát aktivní úlohu na úrovni EU a na mezinárodní úrovni při vymezování mezinárodních norem.

Pákové financování

V roce 2016 zveřejnila ECB k veřejné konzultaci návrh pokynů k úvěrovaným transakcím

Od konce listopadu 2016 do konce ledna 2017 pořádala ECB veřejnou konzultaci ke svému **návrhu pokynů k úvěrovaným transakcím**. Cílem návrhu je vypracovat zřetelné a konzistentní definice, které umožní konzistentní sledování, a vymezit adekvátní opatření, pokud jde o úvěrované transakce. Návrh pokynů navazuje na tematický přezkum, který byl zahájen v rámci priorit SSM v oblasti dohledu na rok 2015.

Přezkum zahrnoval hloubkový průzkum činnosti bank v eurozóně a jejich systémů řízení rizika v souvislosti s pákovým financováním. V průběhu prvního pololetí roku 2016 zaslalo 17 společných týmů dohledu svým institucím navazující dopisy

16 Lepší dialog mezi představenstvy a orgány dohledu: směrem k důkladnému rámci pro správu a řízení.

s žádostí o provedení konkrétních opatření – která se týkala zejména postupů řízení rizik – a o vypracování akčních plánů na nápravu zjištění přezkumu.

Kromě toho se ECB rozhodla vymezit obecná očekávání v oblasti dohledu v podobě výše uvedených pokynů. Pokyny bankám doporučují zavést nezaměnitelnou a souhrnnou definici úvěrovaných transakcí. Dále by banky měly zřetelně vymezit svou strategii pro úvěrované transakce a ochotu tyto transakce upisovat a syndikovat. Měly by také zajistit, aby realizované transakce dodržovaly jejich normy ochoty riskovat. Toho lze dosáhnout spolehlivým procesem schvalování úvěrů a pravidelným sledováním portfolií s pákou. V neposlední řadě by se měly zpracovávat pravidelné komplexní zprávy o úvěrovaných transakcích, které by se měly zasílat vyššímu vedení bank.

V roce 2017 ECB na veřejnou konzultaci naváže a vydá pokyny k úvěrovaným transakcím v konečném znění. Tento přístup doplní specializované sledování klíčového vývoje ochoty nejrelevantnějších bank k úvěrovaným transakcím.

1.2.6 Nepřímý dohled nad méně významnými institucemi a dozor nad činností dohledu

Nařízení o SSM ukládá ECB zajištění účinného a konzistentního fungování SSM, a svěřuje jí tedy funkci dohledu, zatímco vnitrostátní příslušné orgány si ponechávají hlavní odpovědnost za dohled nad méně významnými institucemi. Na základě souhrnného cíle této funkce, kterým je zajistit konzistentní uplatňování vysokých standardů dohledu v celé eurozóně, spolupracoval bankovní dohled ECB s vnitrostátními příslušnými orgány na vývoji provozního rámce pro nepřímý dohled nad méně významnými institucemi.

Společné standardy dohledu a společné metodiky související s dohledem nad méně významnými institucemi

Společné standardy dohledu a společné metodiky usilují o konvergenci s cílem vytvořit konzistentní, vysoce kvalitní postupy

Společné standardy dohledu a společné metodiky jsou významným nástrojem ke konzistentnímu uplatňování vysokých standardů dohledu v celé eurozóně. Slouží jako prostředky konvergence s cílem vytvořit společné postupy dohledu, neboť stanoví pokyny ke způsobu provádění procesů dohledu.

Společné standardy dohledu jsou vypracovávány spolu s vnitrostátními příslušnými orgány a jsou plně v souladu s jednotným souborem pravidel EU a s normami a obecnými zásadami Evropského orgánu pro bankovnictví. V roce 2016 byly dokončeny společné standardy dohledu pro **plánování dohledu** a **plánování ozdravných postupů**, které byly z větší části vypracovány v roce 2015.

Po dokončení těchto standardů byl v průběhu roku 2016 odveden značný díl práce na řadě dalších standardů.

Společný standard dohledu pro **provádění kontrol na místě v méně významných institucích** se zabývá definicí a cíli kontrol na místě a hlavními zásadami, které je

třeba při jejich provádění dodržovat. Také se zabývá plánováním kontrol v rámci programu dohledových šetření a minimální mírou angažovanosti z hlediska četnosti, délky a zdrojů. Dále stanoví pokyny spojené se samotným procesem kontroly, které se zabývají hlavními kroky kontroly na místě: přípravou, šetřením, předložením zprávy a návaznými kroky.

Další společný standard dohledu vypracovaný v roce 2016 se týká **dohledu nad institucemi financujícími pořízení automobilů**. Instituce financující pořízení automobilů jsou úvěrové instituce, jejichž hlavní podnikatelskou činností je poskytování leasingových smluv nebo úvěrů na pořízení motorových vozidel. Na základě prvotního přezkumu rizik spojených s tímto obchodním modelem je prvořadým cílem tohoto společného standardu dohledu zajistit konzistentní, vysoce kvalitní a přiměřený přístup k dohledu nad institucemi financujícími pořízení automobilů v rámci evropského bankovního dohledu.

Byla zahájena práce na společném standardu dohledu pro **udělování licencí méně významným institucím s finančnětechnologickými obchodními modely**, tj. institucím, jejichž bankovní činnosti se soustředí na inovace s využitím technologií. Cílem tohoto standardu je zajistit vhodné řešení rizik spojených s těmito inovačními obchodními modely v rámci procesu udělování licencí podle rovnocenných norem uplatňovaných u ostatních typů úvěrových institucí.

Bankovní dohled ECB také stanovil pro ECB a vnitrostátní příslušné orgány **rámec spolupráce při krizovém řízení**. Účelem rámce spolupráce při krizovém řízení méně významných institucí je pomoci vnitrostátním příslušným orgánům jakožto orgánům zodpovědným za krizové řízení méně významných institucí a ECB jakožto orgánu zodpovědnému za rozhodování o společných postupech.

V roce 2016 ECB spolu s vnitrostátními příslušnými orgány také dále pokročila při vypracovávání **společné metodiky pro proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP) pro méně významné instituce**. Jelikož SREP je hlavním nástrojem bankovního dohledu, bude jeho harmonizace významným krokem k podpoře konvergence dohledu nad méně významnými institucemi. Projekt byl zahájen v roce 2015. Činnosti zahájené v roce 2016 se zaměřily na množstevní vyjádření kapitálu a likvidity. Metodika bude vyzkoušena v roce 2017 s cílem mít společný systém SREP pro první podskupinu méně významných institucí od roku 2018. Navrhovaná metodika SREP pro méně významné instituce je odvozena od metodiky SSM SREP pro významné instituce; na méně významné instituce se bude uplatňovat přiměřeně a bude upravena podle jejich specifik.

Spolupráce ECB a vnitrostátních příslušných orgánů na dohledu nad méně významnými institucemi

Má-li se dosáhnout konzistentního a vysoce kvalitního dohledu nad méně významnými institucemi, je spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány zásadní. Obecněji řečeno, spolupráce obnáší celou řadu průběžných procesů pro každodenní činnosti a definici společných standardů dohledu a metodik v souvislosti

s méně významnými institucemi. Pod záštitou ECB sdílejí vnitrostátní příslušné orgány své rozmanité zkušenosti a zdokonalují si znalost sektoru méně významných institucí eurozóny a dohledu nad ním.

Pravidelné činnosti v rámci dohledu nad méně významnými institucemi doplnily semináře a projekty pro vnitrostátní příslušné orgány a ECB

Vypracovávání standardů dohledu pro méně významné instituce podpořil rostoucí počet projektů prováděných společně ECB a vnitrostátními příslušnými orgány. Kromě toho spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány přispěla k zajištění průběžného dohledu nad sektorem méně významných institucí.

V předchozím roce došlo k výraznému zvýšení počtu těchto společných iniciativ. Například se konaly semináře o metodikách SREP vnitrostátních příslušných orgánů za účelem sdílení znalostí napříč SSM ve světle zahájení práce na metodice SREP pro méně významné instituce. Pokud jde o jednotlivé méně významné instituce, týkaly se společné činnosti několika technických úloh a pěti kontrol na místě věnovaných analýze některých rizikových oblastí méně významných institucí. Kromě toho byly iniciovány výměny pracovníků mezi vnitrostátními příslušnými orgány a ECB.

Každodenní spolupráce na dohledu nad méně významnými institucemi se zaměřuje na přezkum a podporu konzistentního uplatňování vysokých standardů dohledu vnitrostátními příslušnými orgány. Má-li se zajistit konzistentnost výsledků, je třeba rozumět společným rysům i rozdílům v sektoru méně významných institucí v eurozóně, ale také vnitrostátním specifikům.

V souvislosti s méně významnými institucemi ECB důsledně dodržuje zásadu proporcionality

Zásada proporcionality má pro nepřímý dohled nad méně významnými institucemi hluboký význam, a proto má v probíhajících procesech i při vypracovávání společných standardů a metodik pevné místo. Vědoma si této zásady, vypracovala ECB společně s vnitrostátními příslušnými orgány specializovaný **rámec pro řazení podle důležitosti**. Tento rámec přiřazuje méně významným institucím nízkou, střední a vysokou prioritu na základě jejich vnitřní rizikovosti a potenciálního dopadu na relevantní domácí finanční systém. Uvedené třídění umožňuje sladit míru zaměření dohledu a intenzitu činností dohledu s riziky, která daná instituce nese.

Specializovaný oznamovací rámec je hlavním prvkem každodenní spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány

Vnitrostátní příslušné orgány průběžně předkládají ústřednímu místu pro příjem oznámení v rámci Generálního ředitelství ECB pro mikroobezřetnostní dohled III (GŘ pro mikroobezřetnostní dohled III) oznámení prostřednictvím **specializovaného oznamovacího rámce**. ECB tak může porovnávat a přezkoumávat postupy podle standardů dohledu SSM. Vnitrostátní příslušné orgány například předkládají oznámení ex ante o podstatných řízeních v oblasti dohledu a návrhy významných rozhodnutí spojených s vysoce prioritními méně významnými institucemi, která se týkají celé řady otázek v oblasti dohledu (např. kapitálu, likvidity, procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu, způsobu vnitřního řízení). Předkládají také oznámení o jakémkoli prudkém a výrazném zhoršení finanční situace méně významných institucí. Cílem těchto oznámení je zajistit včasné informování ECB o relevantních případech, aby mohla společně s relevantním vnitrostátním příslušným orgánem posoudit a projednat nejvhodnější postup. Celkově obdržel bankovní dohled ECB v roce 2016 od vnitrostátních příslušných orgánů 79 oznámení.

Zkušenosti s oznamovacím rámcem odhalily nutnost dále zlepšit konzistentnost procesů oznamování napříč vnitrostátními příslušnými orgány. Proto se způsoby zdokonalení postupů a kritérií pro požadavky na oznamování zabývá pracovní skupina.

Dále probíhá neustálý dialog mezi specializovanými **kontaktními skupinami podle zemí** v rámci GŘ pro mikroobezřetnostní dohled III a vnitrostátními příslušnými orgány s cílem sledovat vývoj v bankovním sektoru, který může mít vliv na méně významné instituce. Prostřednictvím oznámení shromažďují uvedené kontaktní skupiny informace a sledují situaci vysoce prioritních méně významných institucí. Také sledují vývoj v souvislosti s institucemi, které se potýkají s výrazným zhoršením své finanční situace nebo s likviditním napětím (jež by mohlo přerůst v krizi) a vyžadují rozhodnutí ECB o kvalifikovaných účastech, odnětí a udělení licence. V některých případech kontaktní skupiny podle zemí také spolupracují s vnitrostátními příslušnými orgány při výkonu činností na místě spojených s méně významnými institucemi.

A konečně průběžnou spolupráci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány podporuje soustavné úsilí o další sladění procesů a metodik pro dohled nad sektorem méně významných institucí. Činnosti a úkoly dohledu v souvislosti s méně významnými institucemi vykonávané vnitrostátními příslušnými orgány a analýza a označování rizik a zranitelných míst v sektoru méně významných institucí se pravidelně shrnují mj. v podobě specializovaných zpráv sdílených s orgány dohledu v celé eurozóně. Spolupráce a interakce se také výrazně opírá o sdílení a výměnu údajů. Za tímto účelem vyvíjejí ECB a vnitrostátní příslušné orgány mechanismy zlepšení výměny informací.

Box 1
Institucionální systémy ochrany

Výrazný pokrok v práci na institucionálních systémech ochrany, která začala v roce 2015[17]

V některých členských státech spořitelny a družstevní záložny zřídily institucionální systémy ochrany. Tyto institucionální systémy ochrany chrání své členské instituce a zejména zajišťují jejich likviditu a platební schopnost. Dohromady je členem některého institucionálního systému ochrany 50 % z celkového počtu úvěrových institucí v eurozóně, což představuje asi 10 % celkových aktiv bankovního sektoru. Práce na vypracování společného přístupu k posuzování institucionálních systémů ochrany s cílem zavést konzistentní dohled nad institucionálními systémy ochrany napříč eurozónou, která byla zahájena v roce 2015, byla v roce 2016 dokončena.

Pokyny k přístupu k uznávání institucionálních systémů ochrany pro obezřetnostní účely

V souvislosti s prací ECB na možnostech a případech vlastního uvážení dostupných v právu EU byly vypracovány pokyny týkající se přístupu k uznávání institucionálních systémů ochrany pro obezřetnostní účely. Po veřejné konzultaci byly pokyny dokončeny a zveřejněny v červenci 2016.

[17] Práce vykonaná v této souvislosti byla popsána ve výroční zprávě ECB o činnosti dohledu za rok 2015, s. XXX.

Pokyny usilují o zajištění koherentnosti, účelnosti a transparentnosti politiky dohledu uplatňované při posuzování institucionálních systémů ochrany. To je nesmírně důležité, jelikož úřední uznání institucionálního systému ochrany vede k odlišnému přístupu k některým obezřetnostním požadavkům na základě nařízení o kapitálových požadavcích; zejména jde o 0% rizikovou váhu expozic vůči ostatním členům institucionálního systému ochrany a odstranění limitů velkých expozic vůči ostatním členům.

Koordinace a spolupráce v případě „smíšených“ institucionálních systémů ochrany ve věcech rozhodování a průběžného sledování

Institucionální systémy ochrany obvykle sestávají jak z významných, tak z méně významných institucí („smíšené“ institucionální systémy ochrany). Proto je obzvlášť důležité, aby ECB i vnitrostátní příslušné orgány přistupovaly k institucionálním systémům ochrany stejně. Za tímto účelem byly přijaty a v listopadu 2016 zveřejněny obecné zásady ECB určené příslušným orgánům v rámci SSM (které zahrnují ECB a vnitrostátní příslušné orgány). Stanoví zásady koordinace rozhodnutí v oblasti dohledu v souvislosti s institucionálními systémy ochrany mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány a zásady průběžného sledování uvedených systémů. Zajišťují, že vnitrostátní příslušné orgány používají při posuzování žádostí méně významných institucí o institucionální systémy ochrany tatáž kritéria. Kromě toho byly v roce 2016 zřízeny monitorovací skupiny tvořené zaměstnanci ECB a vnitrostátních příslušných orgánů a zahájily svou monitorovací činnost. Obecné zásady ECB se nedotýkají schválení institucionálních systémů ochrany udělených dříve. V případě významných strukturálních změn institucionálního systému ochrany nebo možných incidentů, které mohou vyvolat pochybnosti o tom, zda institucionální systém ochrany splňuje příslušné zákonné požadavky, však lze zvážit opětovné posouzení.

1.2.7 Makroobezřetnostní úkoly

V roce 2016 zahájila ECB diskuse s vnitrostátními orgány o využívání makroobezřetnostních nástrojů v eurozóně[18]. S cílem zajistit, aby se mikroobezřetnostní a makroobezřetnostní nástroje účinně doplňovaly, slouží jako platforma pro diskusi členů Rady guvernérů a Rady dohledu **makroobezřetnostní fórum**, ve kterém se sbíhají mikroobezřetnostní a makroobezřetnostní hlediska SSM. V tomto fóru si vyměňují názory a sdílejí informace zástupci mikroobezřetnostního dohledu a makroobezřetnostní politiky. Jejich výměna názorů a informací je zase podkladem makroobezřetnostního procesu, který využívá součinnost a odborné znalosti dohledové funkce k určování společných postojů, například k obezřetnostním záležitostem. Při těchto společných diskusích však v souladu se zásadou oddělení a integrity rozhodování Rady guvernérů a Výkonné rady (článek 12.1 statutu) nedochází k formálnímu rozhodování.

Více než 100
makroobezřetnostních oznámení obdržených od vnitrostátních orgánů

V roce 2016 obdržela ECB od vnitrostátních orgánů více než 100 **oznámení týkajících se makroobezřetnostní politiky**. Většina oznámení odkazovala na čtvrtletní rozhodnutí o stanovení proticyklických kapitálových rezerv a na rozhodnutí

[18] V souladu s úkoly svěřenými Evropské centrální bance podle článku 5 nařízení o SSM.

o označení a úpravě kapitálu globálních a jiných systémově důležitých úvěrových institucí. Podle metodiky BCBS označily ECB a vnitrostátní orgány osm globálně systémově významných institucí (G-SVI)[19] s ústředím ve Francii, Německu, Itálii, Nizozemsku a Španělsku a přidělily je do tříd sazeb postupně zaváděných kapitálových rezerv od 0,75 % do 1,5 % v roce 2018. (Po postupném zavedení dokončeném v roce 2019 se bude konečná výše kapitálových rezerv pro uvedené banky pohybovat od 1,0 % do 2,0 %.) Kromě toho vnitrostátní orgány v souladu s metodikou ECB pro posuzování jiných systémově důležitých institucí a určování jejich kapitálových rezerv také rozhodly o sazbách kapitálových rezerv pro 110 těchto institucí. Dále ECB obdržela od řady vnitrostátních orgánů oznámení o zavádění dolních hranic rezerv ke krytí systémového rizika a rizikových vah i oznámení o reciprocitě makroobezřetnostních opatření přijatých v jiných členských státech.[20]

V neposlední řadě ECB v roce 2016 zintenzivnila svou komunikaci vydáním svého prvního makroobezřetnostního prohlášení po diskusích v makroobezřetnostním fóru.

[19] Označenými G-SVI (s požadavky na kapitálové rezervy zavedenými od roku 2019 v plném rozsahu) jsou BNP Paribas, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, Deutsche Bank, ING Bank, Banco Santander, Société Générale a UniCredit Group.

[20] Další informace lze nalézt v publikaci *ECB Macroprudential Bulletin*, č. 2/2016.

2 Povolení k činnosti, vynucování a sankční řízení

Ačkoli ECB vykonává přímý dohled pouze nad významnými institucemi, je pro všechny úvěrové instituce v eurozóně orgánem příslušným k udělování nebo odnímání bankovních licencí a posuzování nabytí kvalifikovaných účastí (souhrnně známé jako „společné postupy“). ECB je také povinna posuzovat způsobilost a bezúhonnost členů řídicích orgánů významných úvěrových institucí a pasportizaci. Celkově se podstatná část rozhodnutí v oblasti evropského bankovního dohledu týká procesů povolování činnosti.

V roce 2016 bylo ECB oznámeno více než 3 000 povolovacích řízení, která se většinou týkala hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti. Bylo vynaloženo značné úsilí na zlepšení jednoduchosti a proporcionality a na vypracování pokynů k řadě otázek.

ECB také splnila svou povinnost zajistit účinné mechanismy pro oznamování porušení příslušných právních předpisů EU. V roce 2016 bylo obdrženo 102 oznámení o porušení pravidel, z nichž 73 bylo v působnosti úkolů ECB týkajících se dohledu. Tato oznámení se týkala hlavně otázek správy a řízení a výpočtu kapitálu a kapitálových požadavků.

2.1 Vývoj počtu významných institucí a společných postupů

2.1.1 Změny počtu institucí pod přímým dohledem ECB

Komplexní hodnocení 2016

Komplexní hodnocení je požadavek pro všechny banky, které jsou nebo se mohou stát předmětem přímého dohledu ECB na základě kritérií významnosti stanovených v čl. 6 odst. 4 nařízení o SSM.

Vzorek bank, které jsou předmětem komplexního hodnocení, zahrnuje banky, u nichž je vysoce pravděpodobné, že se na začátku následujícího kalendářního roku stanou významnými, aniž je dotčen výsledek úplného posouzení významnosti, které lze dokončit, teprve až jsou dostupné všechny relevantní informace (např. auditované účetní výkazy ke konci předcházejícího roku).

Od března do listopadu 2016 provedla ECB komplexní hodnocení těchto čtyř bank:

- Abanka d.d. (Slovinsko)
- Akciju sabiedrība “Rietumu Banka” (Lotyšsko)

- Banca Mediolanum S.p.A. (Itálie)
- Citibank Holdings Ireland Limited (Irsko)

Komplexní hodnocení provedené v roce 2016 se podobalo důkladným hodnocením uskutečněným celkem u 130 bank v roce 2014 a u 9 bank v roce 2015. Spočívalo v přezkumu kvality aktiv a v zátěžovém testu.

Přezkum kvality aktiv byl proveden podle metodiky uplatněné při hodnoceních v letech 2014 a 2015. Jednalo se o obezřetnostní, nikoli o účetní přezkum. Představoval hodnocení provedené v určitý časový okamžik, které se zabývalo účetní hodnotou bankovních aktiv ke konci roku 2015, a určil, zda je zapotřebí posílit finanční strukturu jednotlivých bank. Zjištění dalších nevýkonných expozic a zvýšení úrovně specifických a kolektivních rezerv představovalo hlavní příčiny úprav kmenového kapitálu tier 1 na základě přezkumu kvality aktiv.

Zátěžový test použil metodiku uplatněnou v zátěžovém testu provedeném Evropským orgánem pro bankovnictví v roce 2016. Výsledky přezkumu kvality aktiv sloužily jako výchozí bod pro zátěžový test, v jehož rámci byla provedena projekce vývoje kapitálových pozic bank v průběhu tří let (2016–2018) podle základního a nepříznivého scénáře.

Prahové ukazatele použité k určení nedostatku kapitálu zůstaly na stejných úrovních jako v letech 2014 a 2015: pro přezkum kvality aktiv a základní scénář zátěžového testu poměr CET1 ve výši 8 % a pro nepříznivý scénář zátěžového testu poměr CET1 ve výši 5,5 %. Maximální schodky zjištěné v rámci jednotlivých složek hodnocení určily celkový nedostatek kapitálu banky. Výsledky tří zúčastněných bank, které souhlasily s jejich zveřejněním, shrnuje **tabulka 3**.

Tabulka 3

Komplexní hodnocení 2016

Název banky	Poměr CET1 ve výchozím okamžiku[1]	Poměr CET1 po přezkumu kvality aktiv[1]	Poměr CET1 – základní scénář[2]	Poměr CET1 – nepříznivý scénář[2]	Nedostatek CET1 (v mil. EUR)
Abanka d.d.	23,00 %	22,60 %	23,80 %	10,00 %	0
Banca Mediolanum S.p.A.	19,70 %	19,70 %	23,00 %	17,70 %	0
Citibank Holdings Ireland Ltd	14,70 %	13,30 %	12,70 %	10,40 %	0

1) Poměr CET1 k 31. prosinci 2015, kromě Citibank Holdings Ireland Limited, kde byl jako rozhodný den použit 31. březen 2016.
2) Nejnižší poměr CET1 v průběhu tříletého horizontu zátěžového testu.

Na základě dopadu přezkumu kvality aktiv a zátěžového testu se žádná z těchto tří bank nedostala pod relevantní prahové hodnoty. V důsledku komplexního hodnocení se tedy nepotýkají s nedostatkem kapitálu. Měly by však přijmout opatření k řešení kvalitativních zjištění přezkumu kvality aktiv, jako jsou nedostatečné politiky a procesy a slabiny datových systémů. To je v souladu s přístupem zaujatým při předchozích hodnoceních provedených v letech 2014 a 2015.

Roční posouzení významnosti

V souladu s nařízením o rámci SSM ECB alespoň jednou ročně přezkoumává, zda dohlížený subjekt nebo dohlížená skupina nesplňuje některé z kritérií, podle nichž se banky zařazují mezi významné, jak stanoví čl. 6 odst. 4 nařízení o SSM; jde například o celková aktiva, přeshraniční činnosti atd.

Toto roční posouzení probíhá současně s komplexním hodnocením. Týká se úvěrových institucí, finančních holdingových společností a smíšených finančních holdingových společností usazených v eurozóně, ale i poboček úvěrových institucí usazených v jiných členských státech EU.

Na základě posouzení jsou banky zařazeny mezi významné, nebo méně významné. Na významné banky a bankovní skupiny přímo dohlíží ECB. Na méně významné instituce dohlíží v závislosti na dohledu ECB jejich vnitrostátní příslušný orgán.

Při svém přezkumu v roce 2016 ECB a vnitrostátní příslušné orgány zúčastněných členských států společně posuzovaly, zda i) subjekty zařazené v současnosti mezi významné stále splňují příslušná kritéria, ii) subjekty zařazené v současnosti mezi méně významné nově splňují kritéria a iii) nadále platí výjimečné a zvláštní okolnosti zjištěné v předcházejícím roce.

Nové významné instituce

Na základě ročního posouzení z roku 2016 prováděného v polovině listopadu 2016 počet významných institucí klesl ze 129 na 127: Nově byla za významnou označena v důsledku podstatného rozšíření banka Citibank Holdings Ireland Limited[21] a od 1. ledna 2017 se stala předmětem přímého dohledu ECB. Zároveň po fúzi s DZ Bank zanikla WGZ Bank a restrukturalizace ve dvou skupinách vedla k tomu, že již nejsou dále klasifikovány jako významné (State Street bank Luxembourg S.C.A. a RFS Holdings B.V.).

Je třeba uvést, že seznam významných institucí se v průběhu roku aktualizuje. Na konci roku 2016 se počet významných institucí dále snížil na 126. Aktuální verze seznamu je k dispozici na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu.

[21] Citibank Holdings Ireland Limited je holdingová společnost na nejvyšší úrovni konsolidace pro bankovní subjekt Citibank Europe plc. Citibank Europe plc je jedinou dceřinou společností Citibank Holdings Ireland Limited.

Tabulka 4

Významné a méně významné instituce v rámci jednotného mechanismu dohledu po ročním posouzení z roku 2016

	Aktiva celkem (v mld. EUR)	Počet subjektů	
		na konsolidované úrovni	na individuální úrovni
Významné instituce	21 114,75	127	951
Méně významné instituce	5 354,62	2 972	3 275
Celkem	**26 469,37**	**3 099**	**4 226**

Aktiva celkem k 30. prosinci 2016, rozhodný den 31. prosince 2015 (nebo nejpozdější dostupný); rozhodným dnem pro skupinové struktury méně významných institucí je 15. listopad 2016.

2.1.2 Společné postupy (licence a kvalifikované účasti), hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti a pasportizace

Počet postupů zůstal víceméně stabilní

3 182
povolovacích řízení oznámených Evropské centrální bance v roce 2016

V roce 2016 oznámily vnitrostátní příslušné orgány bankovnímu dohledu ECB celkem 3 182 povolovacích řízení, která zahrnovala 24 žádostí o licenci, 42 odnětí licence, 178 zániků licence[22], 142 nabytí kvalifikovaných účastí, 2 544 jmenování členů řídicích orgánů a dozorčích rad[23] a 252 pasportizací.

V roce 2016 schválila Rada dohledu a Rada guvernérů celkem 2 686 povolovacích řízení[24]. Dokončeno bylo dalších 214 povolovacích řízení, která nevyžadují formální rozhodnutí ECB; zahrnovala hlavně pasportizace a řízení o zániku.

Mimo zániky licencí zůstal počet společných postupů v porovnání s předchozím rokem víceméně stabilní, neboť určité mírné odchylky spadají do běžné míry tolerance. U hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti a udělování licencí počet řízení klesl, u odnětí mírně vzrostl. Počet řízení týkajících se kvalifikovaných účastí zůstal poměrně stabilní. Nárůst řízení o zániku částečně odráží vedlejší účinky (např. fúze skupiny více než 100 přidružených bank do jednoho jediného subjektu). Je však také důsledkem lepších procesů a většího povědomí o nutnosti oznamovat tato řízení ECB.

22 Zánikem povolení k činnosti se rozumí, že stanoví-li tak vnitrostátní právo, přestane povolení k činnosti existovat, aniž by bylo zapotřebí formální rozhodnutí v tomto smyslu; jedná se o právní účinek, který nastává, jakmile dojde ke konkrétní podrobně vymezené spouštěcí události, např. k výslovnému vzdání se licence subjektem nebo k tomu, že sama instituce přestane existovat, například v důsledku fúze s jinou společností.

23 Včetně omezeného počtu (15) žádostí o jmenování dalších členů řídicích orgánů.

24 Těchto 2 686 povolovacích řízení bylo vtěleno do 1 191 právních aktů ECB (viz **obrázek 7** v kapitole 4.2). Některé právní akty se týkají více než jednoho povolovacího řízení (např. hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti několika členů řídicích orgánů jedné a téže významné instituce nebo nabytí kvalifikovaných účastí v různých dceřiných společnostech v důsledku jediné transakce).

Tabulka 5

Většina povolovacích řízení oznámených Evropské centrální bance se týká hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti[25]

Udělení licencí			Odnětí licence			Zánik licence			Kvalifikované účasti			Způsobilost a bezúhonnost			Pasportizace		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
7	37	24	5	26	42	0	26	178	9	134	142	115	2 729	2 544	34	431	252

Poznámka: V předchozích výročních zprávách ECB o činnosti dohledu se odnětí a řízení o zániku vykazovala společně. V důsledku nárůstu případů zániku se uvedená řízení nyní vykazují samostatně.

Počet pasportizací klesl v důsledku zlepšení procesu oznamování

V případě pasportizací pramení významný pokles hlavně ze zlepšení procesu oznamování. Vnitrostátní příslušné orgány mohou nyní do jednoho jediného řízení zahrnout informace o více pasech pro tentýž dohlížený subjekt nebo soubor služeb. Bez tohoto zlepšení by se celkový počet pasportizací podobal loňskému roku.

Vývoj společných postupů

Pokud jde o udělování licencí, existuje více obchodních modelů, které integrují tradiční bankovní služby do mobilních zařízení

Většina licenčních řízení se týkala stávajících úvěrových institucí, které potřebovaly restrukturalizaci (např. fúzi nebo rozdělení bank / bankovních skupin, v důsledku čehož musel nový subjekt získat licenci) či rozšířit své licence po navržených změnách vykonávaných činností. Mezi zcela novými bankami, kterým byla udělena licence, byl pozorován nárůst obchodních modelů, jež integrují tradiční bankovní služby do mobilních zařízení. Tento trend odráží větší zaměření na technologické inovace v bankovnictví. Příkladem těchto finančnětechnologických obchodních modelů bylo zavedení internetového bankovního produktu zaměřeného na poskytovatele technologií, kteří chtějí nabízet produkty s integrovanými bankovními službami, a poskytování bankovních služeb prostřednictvím mobilních zařízení.

Původci řízení o odnětí a zániku jsou do velké míry úvěrové instituce, které dobrovolně ukončí své bankovní aktivity, nebo banky, jež uzavřou fúzi či provedou restrukturalizaci. Nicméně omezený, ale významný počet řízení o odnětí vyvolala (nedobrovolná) likvidace nebo rozpuštění dotčených institucí (všechny byly méně významné).

Řízení týkající se kvalifikovaných účastí stejně jako v roce 2015 do velké míry souvisela s pouhou vnitřní reorganizací (např. vnitroskupinové konsolidace), která často odrážela politiky snižování nákladů. Další řízení týkající se kvalifikovaných účastí souvisela s nabytím podílů v bankách akciovými a státními fondy, které s sebou neslo zvláštní aspekty spojené se složitými podnikovými strukturami, možnými krátkodobými investičními horizonty nebo využitím pákového financování (zvláštní nabyvatelé[26]).

[25] Jelikož datem uzávěrky za rok 2014 byl 15. leden 2015, čísla za roky 2014 a 2015 se v omezeném rozsahu překrývají.

[26] Pro „zvláštní nabyvatele“ jsou charakteristické složité podnikové struktury, netransparentní správa a řízení, krátkodobé investiční strategie nebo využívání podstatného dluhového či kvazidluhového financování (např. fondy soukromého kapitálu).

Vývoj hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti

Obecně existují tři typy postupů týkajících se způsobilosti a bezúhonnosti v závislosti na úloze jmenované osoby: výkonný člen řídicího orgánu, nevýkonný člen řídicího orgánu a držitel klíčové funkce[27]. Přibližně dvě třetiny postupů týkajících se způsobilosti a bezúhonnosti souvisejí s nevýkonnými členy. Zbývající jedna třetina se týká výkonných členů řídicího orgánu. Počet hodnocení držitelů klíčových funkcí je zanedbatelný[28].

Mnohá hodnocení vyžadovala hlubší analýzu; přibližně pětina všech případů vzbudila obavy, většinou v souvislosti s časovými závazky a zkušenostmi. V mnoha těchto případech uložila ECB podmínky, povinnosti nebo doporučení s cílem rozptýlit konkrétní obavy, například rozhodnutí podmínila další odbornou přípravou či uvolněním funkce mimo banku kvůli střetu zájmů nebo problému s časovými závazky.

V roce 2016 se zvýšila účinnost hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti

V roce 2016 byla se značným úspěchem provedena opatření na zlepšení průměrné délky postupů týkajících se způsobilosti a bezúhonnosti. Výrazně se snížil objem nahromaděné práce – asi 98 % všech postupů týkajících se způsobilosti a bezúhonnosti bylo schváleno ve vnitrostátních zákonných lhůtách.

Změny procesů povolování činnosti

V roce 2016 bylo vynaloženo další úsilí na zrychlení vyřizování povolovacích řízení s cílem zvládnout jejich vysoký příliv i snížit počet neuzavřených řízení. Na základě zkušeností získaných v roce 2015 byly zlepšeny vnitřní pracovní procesy a došlo ke zrychlení spolupráce mezi vnitrostátními příslušnými orgány a ECB.

V druhé polovině roku 2016 byl do systému správy informací dohledu (IMAS)[29] zaveden modul povolení k činnosti. Tento systém zprostředkovává ECB a vnitrostátním příslušným orgánům lepší a automatizovanější pracovní toky, což je významný krok na cestě ke splnění konečného cíle, kterým je přímé zpracování řízení.

Vývoj nastavení politiky

Společně s vnitrostátními příslušnými orgány usiluje bankovní dohled ECB o harmonizaci povolovacích řízení

Navzdory harmonizaci dosažené prostřednictvím směrnice o kapitálových požadavcích a obecných zásad a regulačních norem Evropského orgánu pro bankovnictví se použitelná ustanovení, kterými se provádí směrnice o kapitálových požadavcích do vnitrostátního práva, a postupy dohledu pro účely povolovacích

[27] Držitelé klíčových funkcí jsou zaměstnanci, kteří nejsou členy řídicího orgánu, ale mají na směřování instituce, za niž celkově zodpovídá řídicí orgán, významný vliv, např. pracovníci zabývající se úvěrovými riziky, dodržováním předpisů atd.

[28] Do konce roku 2016 nebylo objasněno, že ECB přísluší hodnotit držitele klíčových funkcí, vyžaduje-li to vnitrostátní právo; tuto povinnost měla ECB provádět od roku 2017.

[29] IMAS je systém správy informací pro evropský bankovní dohled. Viz též kapitola 4.6.

řízení v jednotlivých členských státech stále liší. V tomto kontextu bankovní dohled ECB soustavně pracuje na harmonizaci nastavováním politiky ve spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány a relevantními organizačními složkami ECB s cílem dosáhnout společných postupů dohledu pro povolovací řízení.

Kromě nastavení politiky schváleného již v roce 2015 (např. v souvislosti s dobrou pověstí, časovými závazky a kolektivní vhodností) byla nastavena další politika pro využívání pohovorů jakožto nástroje shromažďování informací během hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti, včetně doporučených postupů provádění pohovorů. Pohovory ke zjištění způsobilosti a bezúhonnosti budou pro nově jmenované výkonné ředitele a předsednické pozice ve významných samostatných bankách a bankách na vrcholu skupin zpravidla povinné, jakmile bankovní dohled ECB zveřejní **pokyny k hodnocením způsobilosti a bezúhonnosti**[30]. Byla také nastavena politika v souvislosti s i) posuzováním zkušeností uchazečů, ii) jednotným používáním podmíněných schválení a iii) přehodnoceními. Nastavení se týkalo rovněž posuzování jmenování dalších nevýkonných členů řídicích orgánů a kombinace pozic předseda / výkonný ředitel.

U kvalifikovaných účastí byla nastavena politika, která se zaměřuje na posuzování „zvláštních nabyvatelů“ i na rozsah působnosti, procesní aspekty a formát rozhodnutí přijímaných ECB. Značně pokročila i další práce na postupech pro posuzování kritérií kvalifikované účasti; její dokončení se očekává v roce 2017.

S cílem podpořit účinné provádění tohoto nastavení politiky bankovní dohled ECB značně investoval do odborné přípravy zaměstnanců a do komunikace s bankovním sektorem i širší veřejností.

Co se týče **udělování licencí**, byla započata práce na nastavení politiky, pokud jde o rozsah, posuzování licenčních kritérií a procesní otázky v souvislosti s procesem udělování licencí. Byl zahájen další projekt za účelem společného nastavení evropského bankovního dohledu v oblasti udělování bankovních licencí finančnětechnologickým společnostem.

2.2 Oznamování porušení pravidel, vynucování a sankční řízení

2.2.1 Vynucování a sankce

Podle nařízení o SSM a nařízení o rámci SSM závisí rozdělení pravomocí v oblasti vynucování a sankcí mezi ECB a vnitrostátní příslušné orgány na charakteru

[30] Návrh pokynů k hodnocením způsobilosti a bezúhonnosti byl pro účely veřejné konzultace zveřejněn dne 14. listopadu 2016 současně a plně v souladu s konzultací Evropského orgánu pro bankovnictví o jeho revidovaných obecných zásadách vhodnosti. V konečném znění by pokyny měly být zveřejněny ve druhém čtvrtletí roku 2017.

údajného porušení pravidel, na odpovědné osobě a na opatření, které má být přijato (viz výroční zpráva ECB o činnosti dohledu za rok 2014).

V roce 2016 počet sankčních řízení zahájených ECB výrazně vzrostl

42
vynucovacích a sankčních řízení zahájených ECB v roce 2016

V úvodní fázi evropského bankovního dohledu se pozornost zaměřovala hlavně na seznamování s obezřetnostní situací dohlížených subjektů (v roce 2015 byla zahájena pouze čtyři řízení, z nichž dvě byla v roce 2015 také uzavřena). V průběhu roku 2016 zahájila ECB 41 sankčních řízení a jedno vynucovací řízení, která souvisela s podezřeními na porušení pravidel spáchaná 36 významnými dohlíženými subjekty.

Vzhledem ke dvěma řízením, která probíhala na konci roku 2015, se ECB v roce 2016 zabývala 44 řízeními; 42 z nich se týkalo sankcí a dvě donucovacích opatření (viz **tabulka 6**).

Tabulka 6
Činnost ECB v oblasti vynucování a sankcí v roce 2016

	Sankční řízení	Vynucovací řízení	Celkem
Řízení probíhající ke konci roku 2015	1	1	2
Řízení zahájená během roku 2016	41	1	42
Řízení projednávaná během roku 2016	42	2	44
z toho uzavřená řízení	5	1	6
z toho žádosti ECB o zahájení řízení určené vnitrostátním příslušným orgánům	3	–	3
z toho řízení probíhající ke konci roku 2016	34	1	35

Celkem 30 z 42 sankčních řízení projednávaných v roce 2016 souvisí s podezřeními na porušení přímo použitelného práva EU (včetně rozhodnutí a nařízení ECB). Tato řízení se týkají 26 významných dohlížených subjektů a souvisejí s oblastmi kapitálu, vykazování, zveřejňování informací, likvidity a velkých expozic. Dvě řízení byla v průběhu roku 2016 uzavřena hlavně z důvodu neexistence právního základu pro uložení sankcí v konkrétních projednávaných věcech. Šetření ostatních údajných porušení pravidel probíhá.

Zbývajících 12 z 42 sankčních řízení souvisí s podezřeními na porušení vnitrostátního práva, kterým se provádějí ustanovení směrnice o kapitálových požadavcích, a týkají se významných dohlížených subjektů nebo fyzických osob. V těchto řízeních jde o podezření na porušení pravidel v souvislosti se správou a řízením, včetně vnitřních kontrolních mechanismů, funkcí řídicích orgánů a odměňování. Tři z těchto řízení byla v průběhu roku 2016 uzavřena vzhledem k nevýznamnosti podezření na porušení pravidel. V roce 2016 ECB také zaslala tři žádosti vnitrostátním příslušným orgánům o zahájení sankčního řízení v rámci jejich vnitrostátní působnosti.

Hladká spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány je klíčovou složkou výkonu pravomocí ECB v oblasti vynucování a sankcí

Obě vynucovací řízení projednávaná v roce 2016 se týkala podezření na porušení vnitrostátních pravidel odměňování a nedodržování rozhodnutí ECB v oblasti dohledu. Jedno řízení bylo v roce 2016 uzavřeno vzhledem k neexistenci právního základu pro uložení účinných donucovacích opatření v uvedené konkrétní věci, zatímco druhé stále probíhá.

Úplné rozčlenění podezření na porušení pravidel, která byla předmětem vynucovacích a sankčních řízení, jimiž se ECB v roce 2016 zabývala, podle oblastí porušení zobrazuje **graf 5**.

Graf 5

Vynucovací a sankční řízení se většinou týkají kapitálu a kapitálových požadavků

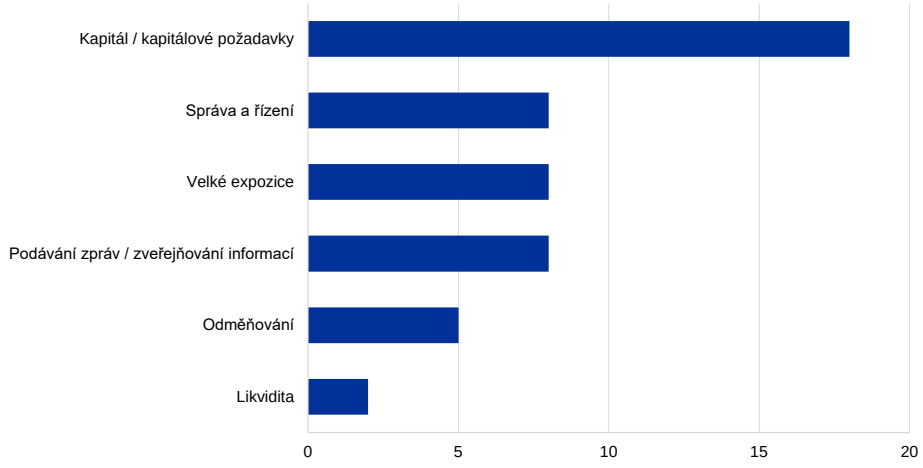

Má-li ECB důvod domnívat se, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu, požádá relevantní vnitrostátní příslušný orgán, aby věc postoupil příslušným orgánům za účelem vyšetřování a případného trestního stíhání v souladu s vnitrostátními právními předpisy. V této souvislosti byla v roce 2016 předložena relevantnímu vnitrostátnímu příslušnému orgánu jedna žádost a čtyři další soubory skutečností byly ke konci roku 2016 předmětem posuzování.

2.2.2 Zkušenosti s oznamováním porušení pravidel na základě článku 23 nařízení o SSM

ECB je povinna zajistit zavedení účinných mechanismů, které komukoli umožní oznámit porušení příslušných právních předpisů EU (tento proces se běžně nazývá „whistleblowing“). ECB tedy vytvořila mechanismus oznamování porušení pravidel, který zahrnuje předem strukturovanou internetovou platformu, jež je přístupná prostřednictvím internetových stránek o bankovním dohledu ECB.

27%
zvýšení počtu oznámení o porušení pravidel obdržených ECB v roce 2016

V roce 2016 obdržela ECB 100 oznámení o porušení pravidel, což oproti předchozímu roku představuje 27% zvýšení. 70 z nich se týkalo údajného porušení příslušných právních předpisů EU a u 68 z nich se mělo za to, že jsou v působnosti úkolů ECB týkajících se dohledu (dvě oznámení o porušení pravidel spadala do působnosti úkolů vnitrostátních příslušných orgánů týkajících se dohledu). Zbytek se týkal hlavně vnitrostátních otázek, které nesouvisí s obezřetnostními požadavky, a proto nespadal do působnosti mechanismu oznamování porušení pravidel (např. ochrana spotřebitele).

Nejběžnějšími údajnými porušeními pravidel byly problémy se správou a řízením (76 %) a neadekvátní výpočet kapitálu a kapitálových požadavků (18 %). Úplné rozčlenění je uvedeno v **grafu 6**. Problémy v oblasti správy a řízení se týkaly hlavně řízení rizik, vnitřních kontrol, funkcí řídicích orgánů a požadavků na způsobilost a bezúhonnost[31].

Graf 6

Údajná porušení pravidel oznámená v rámci mechanismu oznamování porušení pravidel se týkají hlavně otázek správy a řízení

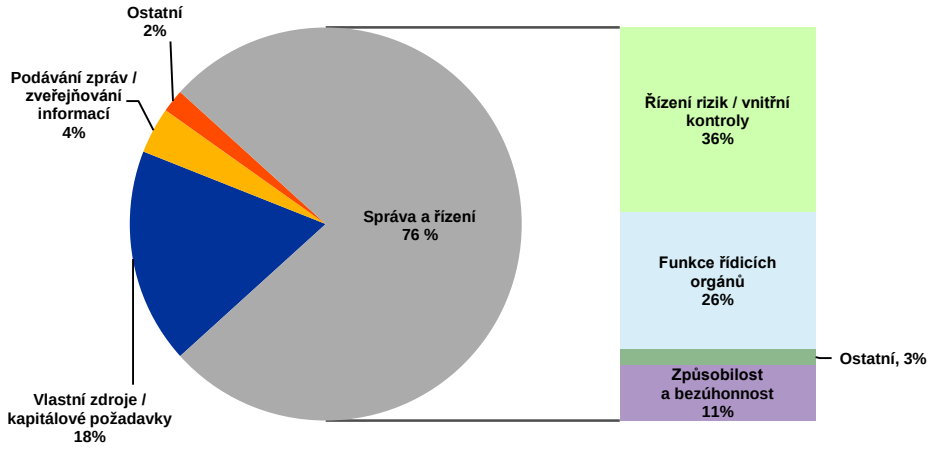

Hlavními vyšetřovacími opatřeními přijatými od listopadu 2014 v souvislosti s oznámeními o porušení pravidel byly:

- kontroly na místě (37 % případů),
- žádosti o vnitřní šetření/audit nebo o dokumenty/vysvětlení určené dohlíženému subjektu (31 % případů),
- vnitřní posouzení s využitím stávající dokumentace (32 % případů).

Některá obdržená oznámení vedla nebo mohou přispět k zahájení sankčních řízení

Pět oznámení vedlo nebo může přispět k zahájení sankčních řízení proti třem dohlíženým subjektům.

31 „Řízení rizik a vnitřní kontroly“ zahrnují mechanismy nebo procesy, které musí mít subjekt zavedeny, aby mohl adekvátně určovat, řídit a oznamovat rizika, jimž je či by mohl být vystaven. Výraz „funkce řídicích orgánů“ označuje, v jakém rozsahu osoby, které účinně řídí podnikatelskou činnost instituce, nebo osoby zmocněné stanovovat strategii, cíle a celkové směřování instituce a dohlížet na a sledovat rozhodování vedení, plní své povinnosti.

3 Jednotný mechanismus dohledu jako součást evropské a celosvětové architektury dohledu

Jednou z klíčových priorit bankovního dohledu ECB je evropská a mezinárodní spolupráce. Proto ECB s řadou jiných institucí, například s Jednotným výborem pro řešení krizí (SRB) a s Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy (ESMA), již sjednala a podepsala významná memoranda o porozumění. Pokračuje práce na uzavření memorand o porozumění s orgány dohledu, vnitrostátními orgány trhu a orgány dohledu členských států EU mimo eurozónu. Evropský bankovní dohled se také podílí na práci kolegií orgánů dohledu, která hrají významnou úlohu pro dohlížené banky se zastoupením v zemích mimo eurozónu.

V roce 2016 evropský bankovní dohled dále přispěl k rámci EU pro ozdravné postupy a řešení krize. Posoudila ozdravné plány zpracované bankami a SRB s ní konzultoval plány řešení krize. ECB také aktivně působila na evropských a mezinárodních fórech, která vypracovávají politiky spojené s krizovým řízením.

Co se týče celosvětových pravidel pro bankovní sektor, podílela se ECB na práci Basilejského výboru pro bankovní dohled, v jehož rámci byla účastníkem více než 30 skupin, podskupin a pracovních skupin. Bankovní dohled ECB se také zapojil do činnosti Evropského orgánu pro bankovnictví a bylo mu uděleno právo účastnit se plenárních zasedání Rady pro finanční stabilitu (FSB).

3.1 Evropská a mezinárodní spolupráce

3.1.1 Spolupráce s dalšími vnitrostátními orgány dohledu či orgány dohledu EU

V roce 2016 zahájila ECB celkově 24 jednání o uzavření smluv o spolupráci s orgány bankovního dohledu zemí EU mimo eurozónu a třetích zemí a s orgány dohledu EU nad trhem. Čtyři z uvedených memorand o porozumění již byla uzavřena.

Spolupráce v rámci Evropského hospodářského prostoru

ECB si intenzivně vyměňuje informace s orgány dohledu zemí EU.

V souladu s čl. 3 odst. 6 nařízení o SSM pracuje ECB na uzavření vlastních memorand o porozumění s devíti vnitrostátními příslušnými orgány zemí EU mimo eurozónu. Jelikož spolupráce a výměna informací mezi příslušnými orgány v rámci

EU již probíhá podle podmínek směrnice o kapitálových požadavcích, stanoví memoranda o porozumění s evropskými vnitrostátními příslušnými orgány další podrobnosti spolupráce.

V prosinci 2016 uzavřela ECB memorandum o porozumění s orgány dohledu Švédska, Norska, Dánska a Finska, které se týká dohledu nad pobočkami považovanými podle směrnice o kapitálových požadavcích za významné. Memorandum o porozumění se zabývá záležitostmi spojenými s průběžným dohledem, jako je účast v kolegiích orgánů dohledu, výměna informací a kontroly na místě.[32]

ECB také projednává s vnitrostátními orgány trhu zemí EU podpis memoranda o porozumění založeného na šabloně navržené dříve ECB ve spolupráci s Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy. Toto memorandum o porozumění již bylo s jedním orgánem podepsáno. S dvěma dalšími vnitrostátními orgány trhu probíhají jednání.

ECB také uzavřela memoranda o porozumění s Evropským orgánem pro bankovnictví a Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy.

Spolupráce s orgány třetích zemí

Časem se memoranda o porozumění mezi vnitrostátními příslušnými orgány a třetími zeměmi nahradí memorandy o porozumění mezi ECB a třetími zeměmi

Bylo-li to proveditelné, připojila se ECB ke stávajícím memorandům o porozumění, která vnitrostátní příslušné orgány ze zemí eurozóny podepsaly s orgány dohledu ze třetích zemí před zřízením SSM, aby usnadnila průběžný dohled. Časem se tato memoranda o porozumění postupně nahradí vlastními memorandy o porozumění ECB s orgány třetích zemí.

[32] Toto memorandum o porozumění má usnadnit spolupráci na významných pobočkách(?) mezi bankovním dohledem ECB a severskými orgány (i mezi severskými orgány) jak v eurozóně, tak mimo ni. Proto se memorandum o porozumění netýká pouze subjektů z eurozóny, ale také většího počtu subjektů pod přímým dohledem těchto severských orgánů. Kromě úkolů v oblasti bankovního dohledu se memorandum o porozumění také zabývá ochranou spotřebitele, platebními službami a systémy a bojem proti praní peněz. Rozsah působnosti memoranda o porozumění jde tedy nad rámec úkolů bankovního dohledu ECB. Stupeň spolupráce mezi signatářskými orgány však nadále podléhá právu EU. Bankovní dohled ECB se tedy bude na memorandu o porozumění podílet pouze v souvislosti se svými úkoly týkajícími se dohledu.

Obrázek 6

Čtyři oblasti dohledu, kterými se zabývají memoranda o porozumění vyjednávaná ECB

V roce 2016 iniciovala ECB jednání o memorandech o porozumění s deseti orgány dohledu z třetích zemí. Cílem je usnadnit plnění příslušných úkolů týkajících se dohledu. V zájmu toho se mají memoranda o porozumění zabývat mj. výměnou informací, spoluprací v rámci průběžného dohledu, ale i naléhavými situacemi, prováděním kontrol na místě a posuzováním interních modelů.

V roce 2016 a počátkem roku 2017 uzavřela ECB memoranda o porozumění s dvěma orgány dohledu z třetích zemí, jedno o dohledu nad úvěrovými institucemi a jedno o výměně informací o systémově důležitých institucích.

Kolegia orgánů dohledu

Kolegia orgánů dohledu jsou klíčem ke koordinaci dohledu přeshraničních bankovních skupin

Kolegia orgánů dohledu jsou stálé, a přesto pružné koordinační struktury, které sdružují příslušné orgány zabývající se dohledem nad přeshraničními bankovními skupinami. Hrají významnou úlohu pro banky spadající pod SSM zastoupené v zemích mimo eurozónu.

V roce 2016 ECB posílila výkonnost těchto kolegií, aby byl evropský rámec pro výměnu informací, společná posouzení rizik a společná rozhodnutí o požadavcích na kapitál a likviditu účinnější v souladu se směrnicí o kapitálových požadavcích.

45
kolegií orgánů dohledu, kterých se ECB účastní

Jakožto orgán dohledu na konsolidovaném základě zodpovídá bankovní dohled ECB za organizaci a fungování 29 kolegií EU. Tato kolegia tvoří relevantní členové EU, EBA a jako pozorovatelé orgány, které dohlížejí na významné dceřiné společnosti a pobočky, jež má každá bankovní skupina v třetích zemích. K těmto orgánům patří nejrelevantnější orgány dohledu na celosvětových bankovních a finančních trzích.

Pro každou významnou instituci, pro kterou je ECB orgánem dohledu na konsolidovaném základě, zavedly společné týmy dohledu relevantní procesy a postupy, jež zajišťují řádné fungování každého kolegia.[33]

Jako hostitelský orgán dohledu nad významnými institucemi v eurozóně s ústředím v nezúčastněných členských státech EU (sedm bankovních skupin) se bankovní dohled ECB aktivně podílí na činnosti kolegií přeshraničních bankovních skupin prostřednictvím vhodného zastoupení skrze společné týmy dohledu.

Pokud jde o jiné významné instituce v eurozóně s mezinárodní působností, jednal bankovní dohled ECB v roce 2016 jako orgán dohledu na konsolidovaném základě v případě čtyř bankovních skupin, které mají ústředí v zúčastněných členských státech, ale vyvíjejí významnou přeshraniční činnost pouze mimo EU. Zároveň se bankovní dohled ECB podílel jako hostitelský orgán dohledu na činnosti kolegií pěti přeshraničních bankovních skupin s ústředím v třetích zemích a s dceřinými společnostmi, které jsou významnými institucemi v eurozóně.

Stav v oblasti úzké spolupráce

Členské státy EU, jejichž měnou není euro, se mohou účastnit SSM v režimu úzké spolupráce. Hlavní podmínky jsou stanoveny v článku 7 nařízení o SSM a procesní aspekty jsou upraveny v rozhodnutí ECB/2014/5. V roce 2016 nebyla obdržena žádná formální žádost o úzkou spolupráci.

3.1.2 Zapojení do rámce EU pro ozdravné postupy a řešení krize

Rámec EU pro ozdravné postupy a řešení krize představuje důležitou kotvu na podporu stability bankovního sektoru v EU. Bankovní dohled ECB hraje v tomto rámci významnou úlohu. Zapojení bankovního dohledu ECB do této oblasti se v roce 2016 zvýšilo, částečně v důsledku dalšího zprovoznění jednotného mechanismu pro řešení krizí.

Zapojení bankovního dohledu ECB do úkolů spojených s rámcem EU pro ozdravné postupy a řešení krize se zvyšuje

Posuzování **ozdravných plánů** je klíčovým úkolem v rámci práce bankovního dohledu ECB na zvyšování odolnosti významných institucí v obdobích větší zátěže. Cyklus předkládání ozdravných plánů za rok 2015, které byly posuzovány v roce 2016, byl přechodný. Když instituce předkládaly ECB ozdravné plány, nebyla ve všech členských státech provedena směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank a ještě nebyly zavedeny některé relevantní předpisy o zpracovávání ozdravných plánů. Cílem bankovního dohledu ECB bylo obdržet první soubor ozdravných plánů pro všechny instituce a zajistit, aby uvedené plány brzy splňovaly minimální požadavky stanovené směrnicí o ozdravných postupech a řešení krize bank a relevantními nařízeními Komise v přenesené pravomoci. U plánů

[33] Jak vyžaduje nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/98 a prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/99.

s významnými nedostatky byly banky požádány, aby před příštím předložením plánu přijaly nápravná opatření.

Na základě těchto posouzení provedla ECB srovnání, které odhalilo klíčové oblasti vyžadující zlepšení mj. na poli úplnosti a kvality údajů, důvěryhodnosti variant ozdravných postupů, závažnosti scénářů a nastavení ukazatelů ozdravení. V důsledku toho byla bankám na konci posouzení zaslána písemná zpětná vazba. Ozdravné plány za rok 2016 byly předloženy v září a prosinci 2016 a v současnosti se posuzují. Díky tomu budou mít banky důvěryhodné varianty ozdravných postupů, které mohou provést za účelem obnovení své odolnosti v dobách zátěže.

Bankovní dohled ECB pravidelně spolupracuje s Jednotným výborem pro řešení krizí na otázkách spojených s plánováním řešení krizí

V roce 2016 SRB a ECB provedly dvoustranné memorandum o porozumění, kterým se stanoví pravidla pro spolupráci a výměnu informací a které bylo uzavřeno na konci roku 2015. Obecněji řečeno, ECB sdílela s Jednotným výborem pro řešení krizí ozdravné plány a další informace a údaje, jak bylo dohodnuto v memorandu o porozumění.

SRB s bankovním dohledem ECB v roce 2016 konzultoval návrhy ozdravných plánů pro řadu významných institucí. ECB je posoudila a zaslala Jednotnému výboru pro řešení krizí zpětnou vazbu. K plodným diskusím a cenné výměně informací mezi ECB a Jednotným výborem pro řešení krizí došlo také v souvislosti s úkolem Jednotného výboru pro řešení krizí stanovit minimální požadavky na kapitál a způsobilé závazky.

Zástupce ECB se účastnil zasedání Jednotného výboru pro řešení krizí, zatímco předsedkyně Jednotného výboru pro řešení krizí byla pozvána na několik zasedání Rady dohledu, což podpořilo dialog na vysoké úrovni mezi oběma subjekty. Konstruktivní účast zaměstnanců ECB a Jednotného výboru pro řešení krizí ve strukturách výborů Jednotného výboru pro řešení krizí a ECB také umožnila větší spolupráci na technické úrovni současně se spoluprací mezi společnými týmy dohledu a vnitřními týmy příslušnými k řešení krize v souvislosti s jednotlivými bankami. Na konci roku provedla ECB technickou změnu svých systémů, která zaměstnancům a členům Jednotného výboru pro řešení krizí umožnila přímý přístup do informačního systému obsahujícího informace o dohledu a k údajům uloženým na dohledové platformě v souladu s ustanoveními memoranda o porozumění, a došlo tak k nahrazení předchozího postupu, kdy se informace sdílely manuálně. Díky tomu je výměna informací účinnější a vykazovací zátěž bank minimální.

Bankovní dohled ECB přispěl k několika regulačním iniciativám

V roce 2016 bankovní dohled ECB přispíval do evropských a mezinárodních fór, která vypracovávají politiky spojené s krizovým řízením. Bankovní dohled ECB například poskytl vstupní údaje pro legislativní návrh Evropské komise zveřejněný v listopadu 2016, kterým se mj. mění rámec minimálních požadavků na kapitál a způsobilé závazky a hierarchie věřitelů ve směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank. Kromě toho se ECB účastnila zasedání výborů Evropského orgánu pro bankovnictví a FSB zodpovědných za vypracovávání regulačních norem o prevenci a řízení krizí.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2016 se ECB dále podílela na iniciativě, do níž se zapojili vedoucí relevantních orgánů z Velké Británie, Spojených států a bankovní unie

a jejímž cílem bylo zlepšit spolupráci mezi zeměmi v případě selhání významné přeshraniční banky na základě průběžné práce mezinárodních orgánů.

3.1.3 Revizní komise orgánu EBA

Bankovní dohled ECB se aktivně podílel na činnosti revizní komise orgánu EBA, která zodpovídá za provádění vzájemných hodnocení s cílem posílit konzistentnost výsledků dohledu.

V roce 2016 provedla revizní komise orgánu EBA vzájemné hodnocení prováděcích technických norem o požadavcích na podávání zpráv pro účely dohledu (prováděcí nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014).

Cílem vzájemného hodnocení bylo posoudit postupy dohledu příslušných orgánů, pokud jde o povinnosti institucí podávat zprávy pro účely dohledu. Hodnocení posuzovalo zavedené procesy, například postupy a informační systémy pro sběr údajů, zajišťování kvality uvedených údajů, aktualizaci rámce podávání zpráv a využívání nástroje Evropského orgánu pro bankovnictví pro otázky a odpovědi, a také se zabývalo otázkami správy a řízení.

Ze vzájemného hodnocení vyplynulo, že ECB má ve všech posuzovaných oblastech zavedeny plně komplexní procesy.

3.1.4 Programy MMF na hodnocení finančního systému

Programy MMF na hodnocení finančního systému jsou komplexní hloubková posouzení finančního sektoru dané země. Zahrnují i) označení klíčových zranitelných míst a posouzení odolnosti finančního sektoru, ii) posouzení politického rámce dané země pro finanční stabilitu a jejího rámce a postupů dohledu a iii) vyhodnocení finančních záchranných sítí a schopnosti finančního systému zvládnout a vyřešit finanční krizi.[34]

ECB se výrazně podílí na Programech MMF na hodnocení finančního systému zemí eurozóny

Programy MMF na hodnocení finančního systému se vždy týkají jednotlivých zemí, proto je vedou vnitrostátní orgány. Nicméně vzhledem ke svým povinnostem v oblastech mikroobezřetnostního bankovního dohledu a makroobezřetnostní politiky se na těchto kontrolách v zemích eurozóny společně s příslušnými vnitrostátními orgány výrazně podílí ECB.

V roce 2016 uzavřel MMF Programy hodnocení finančního systému Finska, Německa, Irska a Nizozemska a zahájil programy pro Lucembursko a Španělsko, které by měly být dokončeny v průběhu roku 2017. Zahájení Programů hodnocení finančního systému Belgie, Francie a Itálie je naplánováno na pozdější období letošního roku; dokončeny budou pravděpodobně v roce 2018.

[34] Další informace o třech modulech Programů MMF na hodnocení finančního systému a hlavních cílech zapojení ECB uvádí kapitola 4.1.2 výroční zprávy ECB o činnosti dohledu za rok 2015.

Vzhledem k charakteru Programů MMF na hodnocení finančního systému bude většina jejich výsledků a doporučení nadále určena příslušným vnitrostátním orgánům. S ohledem na novou architekturu bankovního dohledu v eurozóně však mohou být doporučení, která se týkají správného fungování SSM, v právně vhodných případech určena ECB. S cílem zajistit, aby jeho dohled a doporučení byly stále účinné a relevantní, bude muset MMF výhledově v plném rozsahu přihlédnout k rámci tvorby měnové politiky a příslušným kompetencím na úrovni jednotlivých členských států, eurozóny a EU.

3.2 Podíl na vývoji evropského a mezinárodního regulatorního rámce

3.2.1 Podíl na basilejském procesu

V lednu 2016 skupina guvernérů a vedoucích bankovního dohledu, dohledový orgán Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS), schválila základní přezkum normy o tržním riziku. Kromě toho stanovila pracovní program pro BCBS na rok 2016 a dohodla se, že BCBS dokončí svou práci na snižování nadměrné variability rizikově vážených aktiv prostřednictvím revize rizikově váženého rámce a nastavení ukazatele pákového poměru v rámci procesu dokončování souboru předpisů Basel III. Bankovní dohled ECB se aktivně podílel na politické činnosti a kvantitativních dopadových studiích v případě obou uvedených aktivit.

Reformy konceptu Basel III ještě nebyly dokončeny

V lednu 2017 skupina guvernérů a vedoucích bankovního dohledu uvítala pokrok, kterého BCBS dosáhl při dokončování pokrizových regulatorních reforem. Konstatovala však, že než bude moci návrhy reforem přezkoumat, bude k jejich dokončení zapotřebí více času. Tato práce by měla být dokončena v nejbližší budoucnosti.

Obecněji řečeno, bankovní dohled ECB se podílí na činnosti více než 30 skupin, podskupin a pracovních skupin BCBS. Kromě revidovaného rámce tržního rizika byly v průběhu roku 2016 dohodnuty tyto reformy: přístup k riziku úrokových sazeb v bankovním portfoliu, revize sekuritizačního rámce a norma pro nakládání s investicemi bank pro regulatorní kapitálové účely v rámci celkové kapacity absorpce ztráty. BCBS také zahájil veřejné konzultace o nakládání s účetními ustanoveními pro regulatorní účely a o požadavcích na zveřejňování informací v rámci 3. pilíře.

Podíl na činnosti Evropského orgánu pro bankovnictví

Na úrovni EU spolupracoval bankovní dohled ECB nadále s Evropským orgánem pro bankovnictví na společném cíli harmonizovat obezřetnostní pravidla pro finanční instituce, což je klíčové pro zajištění konzistentního dohledu v celém evropském bankovním sektoru.

V roce 2016 se zástupci bankovního dohledu ECB podíleli na činnosti více než 35 dílčích struktur orgánu EBA (stálé výbory a podskupiny) a hlavního výboru, Rady dohledu orgánu EBA, jehož zasedání se bankovní dohled ECB účastní jako nehlasující člen.

Bankovní dohled ECB aktivně přispívá k činnosti všech pracovních skupin, kterých se účastní. Například v rámci 2. pilíře spolupracoval bankovní dohled ECB v roce 2016 úzce s orgánem EBA na zpracování a provádění kroků, jejichž cílem bylo další **sbližování dohledu v procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP) a v opatřeních 2. pilíře**. Aktivně se podílel především na vytváření obecných zásad procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu (obecné zásady orgánu EBA 2014/13), obecných zásad úrokového rizika v bankovním portfoliu (obecné pokyny orgánu EBA 2015/08 k řízení úrokového rizika investičního portfolia) a stanoviska Evropského orgánu pro bankovnictví k vzájemnému působení 1. a 2. pilíře, požadavků na kombinovanou rezervu a povinného omezování při rozdělování zveřejněného 16. prosince 2015 a na vytváření společného přístupu EU ke kapitálovým očekáváním v rámci 2. pilíře. Bankovní dohled ECB s orgánem EBA spolupracoval i na vypracování výroční zprávy orgánu EBA o sbližování dohledu.

Bankovní dohled ECB s orgánem EBA dále úzce spolupracoval na tvorbě regulačních produktů, jež jsou definovány jako součást přezkumu založeného na **metodě interních ratingů (přístup IRB)**[35]. ECB také spolupředsedá pracovní skupině orgánu EBA pro potvrzování platnosti modelů, jejímž cílem je pomáhat orgánu EBA při naplňování jeho mandátů v oblasti regulace souvisejících s úvěrovým rizikem, se zvláštním důrazem na úkoly spojené s přístupem IRB.

V souvislosti s výše uvedeným spolupracovala ECB s orgánem EBA a mnoha dalšími vnitrostátními příslušnými orgány na vyhotovení několika regulačních produktů navržených poté, co orgán EBA označil rozhodující faktory variability v oblasti provádění modelů přístupu IRB. Tyto regulační produkty mají podobu regulačních technických norem a obecných zásad a budou postupně zaváděny v průběhu několika následujících let.

Pokud jde o **ukazatel pákového poměru**, bankovní dohled ECB úzce spolupracoval s orgánem EBA na vypracování zprávy obsahující doporučení k nastavení ukazatele pákového poměru pro instituce v EU (zveřejněna v srpnu 2016).[36] Bankovní dohled ECB pomáhal orgánu EBA především koordinovat klíčové kvantitativní analýzy. Uvedená zpráva byla vypracována v souladu s nařízením o kapitálových požadavcích a tvoří důležitý základ pro zavádění pákového poměru ze strany Komise EU do minimálních požadavků 1. pilíře.

---

[35] Metoda interních ratingů (běžně označovaná jako „přístup IRB“) je jeden z možných přístupů, který mohou instituce používat k výpočtu kapitálových požadavků na úvěrové riziko. V rámci tohoto přístupu si může banka zvolit mezi dvěma široce pojatými metodami: základním přístupem založeným na interním ratingu (základní přístup IRB), v rámci nějž si banky vypočítávají vlastní parametr pravděpodobnosti selhání (PD), zatímco další rizikové parametry jsou stanoveny v nařízení o kapitálových požadavcích; druhou možností je pokročilý přístup založený na interním ratingu, kdy si banky vypočítávají všechny vlastní rizikové parametry.

[36] Zpráva Evropského orgánu pro bankovnictví o požadavcích na pákový poměr podle článku 511 nařízení o kapitálových požadavcích.

3.2.2 Provádění možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni v nařízení/směrnici o kapitálových požadavcích

V roce 2015 zahájila ECB projekt s cílem harmonizovat možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni v nařízení o kapitálových požadavcích, směrnici o kapitálových požadavcích a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/61[37], které v souvislosti s prováděním příslušných právních předpisů EU udělují orgánům dohledu nebo vnitrostátním zákonodárným orgánům určité diskreční pravomoci.

V roce 2016 dokončil bankovní dohled ECB projekt zaměřený na možnosti a případy vlastního uvážení určený významným institucím

Po ukončení dvou veřejných konzultací dokončila ECB v roce 2016 projekt zaměřený na možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni.[38] V důsledku toho přijala nařízení a pokyny, jejichž cílem je harmonizovat uplatňování veškerých možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni, které spadají do přímé působnosti ECB.[39] Zavádění těchto nástrojů umožňuje sourodé uplatňování více než 130 možností a případů vlastního uvážení v oblasti dohledu v obezřetnostním rámci a výrazně přispívá ke snižování regulační nesourodosti v jednotlivých zemích eurozóny. Významné banky mohou provádět obchodní operace v zúčastněných členských státech v souladu s jednotnými pravidly a posouzení orgánem dohledu se řídí konzistentními kritérii.

Více než 130
možností a případů vlastního uvážení, které se nyní jednotně uplatňují v celé eurozóně

Projekt zaměřený na možnosti a případy vlastního uvážení rozšířil bankovní dohled ECB v roce 2016 i na méně významné instituce

ECB ve velmi úzké spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány rozšířila projekt zaměřený na možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni i na dohled nad méně významnými institucemi. Cílem tohoto kroku je zajistit rovné podmínky a konzistentní uplatňování vysokých standardů dohledu v rámci celé eurozóny a zároveň plně zohledňovat zásadu proporcionality. V období od 3. listopadu 2016 do 5. ledna 2017 byly podrobeny veřejné konzultaci návrh obecných zásad a doporučení vnitrostátním příslušným orgánům. Přijetí obou dokumentů, v nichž budou zohledněny výsledky uvedené konzultace, se očekává ke konci jara 2017.

I přes značné úsilí, které bankovní dohled ECB vynakládá na dosažení harmonizace, je regulace v jednotlivých zemích nadále roztříštěná. Důvodem je, že část regulace má podobu směrnic EU, které je nezbytné provést do vnitrostátních právních předpisů. Je zde tak prostor pro rozdílné provádění předpisů na vnitrostátní úrovni, což v některých případech vede k roztříštěnosti regulatorního rámce. Evropský bankovní dohled je tak méně účinný a nákladnější. Je tedy nezbytné, aby tvůrci politik přijímali legislativní opatření, která odstraní zbývající rozdíly v regulatorním rámci, na něž obezřetnostní dohled nahlíží jako na neodůvodněné. Mezi uvedená opatření patří možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni, nad kterými mají kontrolu pouze zákonodárné orgány.

---

37 Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/61 ze dne 10. října 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o požadavek na úvěrové instituce týkající se krytí likvidity (Úř. věst. L 11, 17.1.2015, s. 1).

38 Podrobnější popis zdůvodnění, podstaty a vývoje projektu ECB zaměřeného na možnosti a případy vlastního uvážení v oblasti dohledu je k dispozici ve výroční zprávě ECB o činnosti dohledu za rok 2015.

39 S výhradním zaměřením na významné instituce.

3.2.3 Podíl na činnosti FSB

V roce 2016 se bankovní dohled ECB nadále podílel na činnosti Rady pro finanční stabilitu (FSB) zejména v oblasti krizového řízení (prostřednictvím řídicí skupiny FSB pro řešení krize finančních institucí) a skrze příslušné dílčí struktury FSB se podílel také na řešení témat, jako jsou správa a řízení, riziko v oblasti správy a řízení a kompenzace.

Bankovní dohled ECB se účastní plenárních zasedání FSB

Na svém zasedání dne 21. července 2016 v Čcheng-tu se plénum FSB usneslo[40] na změně procesních opatření s cílem umožnit zástupci bankovního dohledu ECB účastnit se **plenárních zasedání FSB**. Zástupkyní bankovního dohledu ECB na rozhodovací úrovni FSB se tak stala místopředsedkyně Rady dohledu.

Bankovní dohled ECB se zavázal zvýšit svůj podíl na činnosti FSB s ohledem na očekávané změny v programu v souvislosti s nadcházejícím předsednictvím Německa ve skupině G20. Zaměření se přesune z finalizace nedokončených pokrizových finančních reforem na jejich úplné, včasné a konzistentní provádění.

[40] Viz tisková zpráva FSB (2016) "Meeting of the Financial Stability Board in Chengdu on 21 July".

4 Organizační uspořádání bankovního dohledu ECB

V roce 2016 přijala Rada dohledu a Rada guvernérů přibližně 1 800 rozhodnutí postupem neuplatnění námitek. Stejně jako v předchozím roce se většina těchto rozhodnutí týkala hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti řídicích pracovníků bank. Vzhledem k velkému množství rozhodnutí podnikla ECB kroky k dalšímu zefektivnění rozhodovacího procesu. Především vytvořila rámec pro přijímání určitých druhů rozhodnutí v oblasti dohledu v přenesené pravomoci.

Roztříštěná regulace v eurozóně představuje pro evropský bankovní dohled náročný úkol

Rozhodování se nadále potýká s náročnými úkoly v podobě rozdílných způsobů, kterými členské státy provádějí směrnici o kapitálových požadavcích do vnitrostátních právních předpisů. V důsledku toho je regulatorní rámec roztříštěný, což omezuje práci evropského bankovního dohledu na zajišťování rovných podmínek. Uvedená roztříštěnost také vede k větší byrokracii a zvyšuje náklady, jelikož nutí ECB rozšiřovat svoje odborné znalosti o všech 19 různých vnitrostátních legislativních rámcích. Roztříštěnost regulatorního rámce se nadále prohlubuje, neboť některé členské státy vytvářejí z nezávazných postupů dohledu závazné právní akty. Vnitrostátní provádění směrnice o kapitálových požadavcích a vnitrostátní regulatorní požadavky, které přesahují rámec práva EU, vedly kromě toho v některých případech k debatě o přesných pravomocích ECB v oblasti dohledu. V roce 2016 ECB v úzké spolupráci s Evropskou komisí jasně vymezila pravomoci náležející ECB a vnitrostátním příslušným orgánům a označila tak případy, ve kterých je ECB přímo příslušná k výkonu pravomocí v oblasti dohledu udělených na základě vnitrostátních právních předpisů.

4.1 Plnění požadavků na odpovědnost

Bankovní dohled ECB nadále úzce spolupracoval s Evropským parlamentem a Radou EU.

Tato výroční zpráva byla koncipována jako jeden z hlavních kanálů odpovědnosti bankovního dohledu ECB v souladu s nařízením o SSM. Uvedené nařízení stanoví, že svěření úkolů týkajících se dohledu Evropské centrální bance by mělo být vyváženo náležitými požadavky na transparentnost a odpovědnost. Udržování a podpora rámce odpovědnosti, který byl zřízen na základě interinstitucionální dohody mezi Evropským parlamentem a ECB a memoranda o porozumění mezi Radou EU a ECB, byly jednou z priorit ECB i v roce 2016.

Co se týče Evropského parlamentu, promluvila před jeho Výborem pro hospodářské a měnové záležitosti v roce 2016 předsedkyně Rady dohledu a prezentovala zde výroční zprávu ECB o činnosti dohledu za rok 2015 (22. března). Dále proběhla dvě běžná veřejná slyšení (13. června a 9. listopadu) a tři ad hoc výměny názorů (22. března, 13 .července a 9. listopadu). Mezi stěžejní body diskuse patřily nesplácené úvěry, SREP a legislativní činnost v oblasti bankovního dohledu.

V průběhu roku 2016 zveřejnila ECB na svých internetových stránkách 34 odpovědí na otázky europoslanců související se záležitostmi dohledu. Písemné odpovědi vysvětlovaly právní rámec a politiky ECB v souvislosti s širokou škálou témat týkajících se dohledu, jako je zátěžový test provedený Evropským orgánem pro bankovnictví v roce 2016, opatření ECB v oblasti dohledu, SREP a nesplácené úvěry.

Graf 7

Počet odpovědí na otázky poslanců Evropského parlamentu v roce 2016 vzrostl

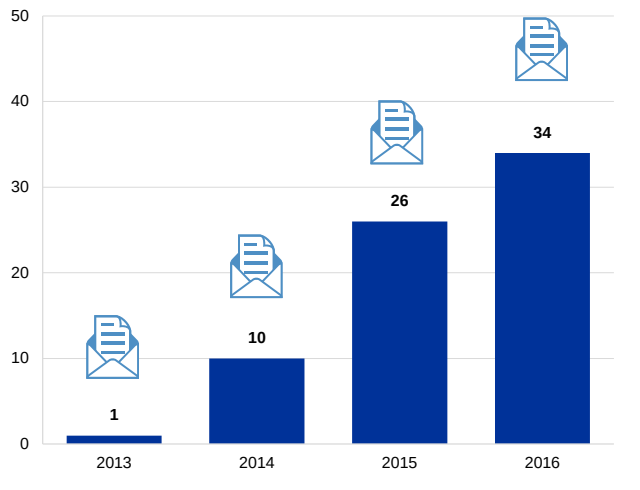

ECB navíc v souladu s interinstitucionální dohodou předala Evropskému parlamentu záznamy ze zasedání Rady dohledu. V roce 2016 byl zaveden nový formát s cílem nadále zdokonalit záznamy jednání; Evropský parlament tak nyní získává lepší informace o otázkách projednávaných během zasedání Rady dohledu. S novým formátem vyjádřil Evropský parlament spokojenost.

Pokud jde o Radu EU, navštívila předsedkyně Rady dohledu v roce 2016 dvě zasedání Euroskupiny na úrovni bankovní unie: 22. dubna prezentovala předsedkyně výroční zprávu ECB o činnosti dohledu za rok 2015 a 9. listopadu se zúčastnila výměny názorů týkající se zátěžových testů prováděných Evropským orgánem pro bankovnictví, procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu uskutečněného v roce 2016, nesplácených úvěrů a harmonizace možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni v nařízení/směrnici o kapitálových požadavcích.

V rámci zpravodajské povinnosti určené nařízením o SSM se představitelé Evropské centrální banky zapojení do bankovního dohledu účastnili výměn názorů s jednotlivými národními parlamenty.

Interakce s Evropským účetním dvorem

V rámci auditu Evropského účetního dvora (EÚD) prověřujícího „výkonnost správy ECB“ v souladu s čl. 20 odst. 7 nařízení o SSM docházelo mezi bankovním dohledem ECB a EÚD k intenzivní výměně informací. V listopadu 2016 zveřejnil EÚD svoji první zvláštní zprávu Jednotný mechanismus dohledu – dobrý začátek, jsou však zapotřebí další zlepšení. EÚD se zaměřil na výkonnost správy ECB v oblasti bankovního dohledu a uznal úspěchy ECB v oblasti zřizování evropského bankovního dohledu. Zpráva nicméně obsahuje 13 doporučení, k nimž ECB vyjádřila své předběžné stanovisko v samotné zprávě a na něž v současné době navazuje. Hlavní doporučení EÚD se zaměřují na čtyři oblasti: i) správa a řízení (např. zefektivnění rozhodovacího procesu v oblasti dohledu), ii) odpovědnost (např. vypracování a zveřejnění formálního rámce výkonnosti), iii) společné týmy dohledu (např. zajištění toho, aby se vnitrostátní orgány plně a úměrně podílely na činnosti

společných týmů dohledu) a iv) dohled na místě (např. posílení přítomnosti zaměstnanců ECB při kontrolách na místě).

4.2 Rozhodování

4.2.1 Rada dohledu a Řídicí výbor

Obrázek 7
Rozhodnutí Rady dohledu v roce 2016

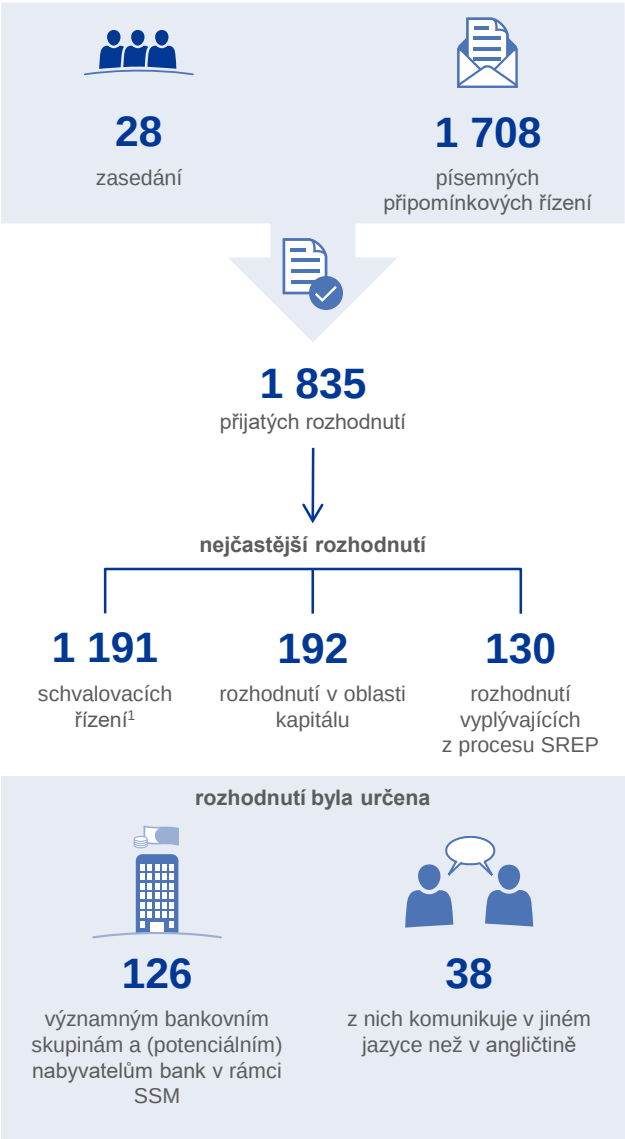

Poznámky: Čísla uvedená v tomto obrázku se vztahují k jednotlivým rozhodnutím v oblasti dohledu, která byla určena dohlíženým subjektům nebo jejich potenciálním nabyvatelům, a k pokynům poskytovaným vnitrostátním příslušným orgánům v souvislosti s významnými či méně významnými institucemi. Rada dohledu navíc rozhodla o řadě horizontálních (např. společné metodiky) a institucionálních otázek.
1) Celkem 1 191 rozhodnutí o povolovacích řízeních se týká více než 2 686 jednotlivých řízení (viz kapitola 2.1.2).

V roce 2016 se konalo celkem 28 zasedání Rady dohledu, přičemž 24 zasedání proběhlo ve Frankfurtu nad Mohanem a čtyři byla zorganizována prostřednictvím telekonference. Na svých zasedáních jednala Rada dohledu o široké škále otázek souvisejících jak s jednotlivými bankami, tak s obecnějšími politickými otázkami. Většinu rozhodnutí učiněných v roce 2016 přijala Rada dohledu v písemném řízení[41]. Stejně jako v roce 2015 se většina těchto rozhodnutí týkala hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti.

Značné množství rozhodnutí se týkalo jednotlivých bank (viz **obrázek 7**) a bylo přijato postupem neuplatnění námitek. V tomto dvoustupňovém procesu jsou jednotlivé návrhy rozhodnutí nejprve předkládány ke schválení Radě dohledu. Následně jsou konečné návrhy rozhodnutí předloženy Radě guvernérů k přijetí postupem neuplatnění námitek. V roce 2016 požadovalo 38 z celkového počtu 129 bankovních skupin pod přímým dohledem ECB zasílání formálních rozhodnutí ECB v jiném úředním jazyce EU než v angličtině.

Kromě rozhodnutí týkajících se jednotlivých bank rozhodla Rada dohledu i o několika horizontálních otázkách, zejména o použití společných metodik a rámců ve specifických oblastech dohledu. Některá z těchto rozhodnutí byla vypracována dočasnými strukturami pověřenými Radou dohledu. Uvedené struktury sestávaly z členů vyššího vedení ECB a vnitrostátních příslušných orgánů. Vykonávaly přípravné práce na metodice SREP a na konzistentním přístupu k dohledu ve vztahu k institucím s vysokým objemem nesplácených úvěrů. Rada dohledu také ukončila práci na výkonu možností a případů vlastního uvážení dostupných v rámci právních předpisů EU. Příslušný Dodatek ke všeobecným zásadám ECB

[41] Na základě článku 6.7 jednacího řádu Rady dohledu je možné činit rozhodnutí i v písemném řízení, nemají-li proti tomu námitky alespoň tři členové Rady dohledu s hlasovacím právem. V takovém případě bude tento bod zařazen na pořad jednání následujícího zasedání Rady dohledu. Při písemném řízení musí mít Rada dohledu obvykle alespoň pět pracovních dnů na posouzení.

týkajícím se možností a případů vlastního uvážení byl zveřejněn v srpnu 2016.

Rada dohledu

První řada (zleva): Mathias Dewatripont, Elisa Ferreirová, Tatiana Dubinová (náhradnice za Vladimíra Dvořáčka), Julie Dicksonová, Anneli Tuominenová, Danièle Nouyová, Sabine Lautenschlägerová, Jeļena Ļebedevová (náhradnice za Pēterse Putniņše), Cyril Roux, Alexander Demarco

Prostřední řada (zleva): Raimund Röseler (náhradník za Felixe Hufelda), Ignazio Angeloni, Luc Coene, Zoja Razmusová, Norbert Goffinet, Claude Simon, Marko Bošnjak, Fernando Restoy Lozano

Poslední řada (zleva): Helmut Ettl, Jouni Timonen, Andreas Dombret, Fabio Panetta, Andreas Ittner , Karol Gabarretta, Andres Kurgpõld (náhradník za Kilvara Kesslera), Vytautas Valvonis (náhradník za Ingridu Šimonytėovou), Yiangos Demetriou, Ilias Plaskovitis, Jan Sijbrand, Robert Ophèle.

V roce 2016 ECB dále zefektivnila své rozhodovací procesy

V roce 2016 podnikla ECB kroky k dalšímu zefektivnění rozhodovacího procesu. Kromě standardizace některých částí dokumentace a slučování souvisejících rozhodnutí do jednotného písemného řízení vypracovala ECB **rámec pro přijímání určitého druhu rozhodnutí v oblasti dohledu v přenesené pravomoci**. V roce 2017 rámec umožní delegovat na členy vyššího vedení bankovního dohledu ECB většinu rozhodnutí ve dvou oblastech: posuzování požadavků na způsobilost a bezúhonnost a změny významnosti dohlížených subjektů. Cílem je dosáhnout rozsáhlé míry delegování u rutinních rozhodnutí s omezeným prostorem pro vlastní uvážení. Přenesením rozhodovacích pravomocí se rozhodovací proces v oblasti dohledu výrazně zefektivní. Zároveň se Rada dohledu a Rada guvernérů bude moci zaměřovat na otázky, které mají vysoký dopad, a na rozhodnutí vyžadující hlubší posouzení.

Luc Coene, zástupce ECB v Radě dohledu, zemřel dne 5. ledna 2017.

Úřední oznámení je k dispozici na internetových stránkách ECB.

Řídicí výbor poskytuje podporu Radě dohledu a připravuje její zasedání. Sestává z osmi členů Rady dohledu. V roce 2016 uspořádal celkem 18 zasedání, která se konala ve Frankfurtu nad Mohanem.[42] V dubnu proběhla tradiční výměna pěti členů vnitrostátních příslušných orgánů, kteří jsou jmenováni na funkční období jednoho roku.

[42] Viz čl. 26 odst. 10 nařízení o SSM.

Předsedkyně	Danièle Nouyová	**Kypr**	Yiangos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Místopředsedkyně	Sabine Lautenschlägerová	**Lotyšsko**	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusová (Latvijas Banka)
Zástupci ECB	Ignazio Angeloni Luc Coene (do 5. ledna 2017) Julie Dicksonová Sirkka Hämäläinenová (do června 2016)	**Litva**	Ingrida Šimonytėová (Lietuvos bankas) (do 1. listopadu 2016) Vytautas Valvonis (Lietuvos bankas) (od 15. února 2017)
Belgie	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique)	**Lucembursko**	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Německo	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	**Malta**	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta)
Estonsko	Kilvar Kessler (Finantsinspektsioon) Madis Müller (Eesti Pank)	**Nizozemsko**	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irsko	Cyril Roux (Central Bank of Ireland / Banc Ceannais na hÉireann) (do 28. února 2017) Ed Sibley (Central Bank of Ireland / Banc Ceannais na hÉireann) (od 1. března 2017)	**Rakousko**	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Řecko	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)	**Portugalsko**	Elisa Ferreirová (Banco de Portugal)
Španělsko	Fernando Restoy Lozano (Banco de España) (do 31. prosince 2016) Javier Alonso (od 1. ledna 2017)	**Slovinsko**	Stanislava Zadravecová Capriolová (Banka Slovenije) (do 5. dubna 2016) Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (od 6. dubna 2016 do 13. března 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (od 14. března 2017)
Francie	Robert Ophèle (Banque de France)	**Slovensko**	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Itálie	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	**Finsko**	Anneli Tuominenová (Finanssivalvonta) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 28. února 2017) Olli Rehn (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 1. března 2017)

Řídicí výbor dále uspořádal 15 zasedání v rozšířeném složení, tj. s účastí předních zástupců všech 19 vnitrostátních příslušných orgánů. Deset z těchto zasedání se konalo ve Frankfurtu nad Mohanem a pět prostřednictvím telekonference. Hlavním tématem zasedání bylo řízení zátěžových testů v roce 2016.

4.2.2 Činnost správní revizní komise

V roce 2016 bylo správní revizní komisi doručeno celkem osm žádostí o správní přezkum rozhodnutí ECB v oblasti dohledu [43] (viz **graf 8**).

Ve většině případů se stanoviska správní revizní komise nestala podnětem k soudnímu řízení. Správní revizní komise tak efektivně snížila náklady na přezkum rozhodnutí v oblasti dohledu pro všechny zúčastněné strany. Tato „procesní úspornost" byla jedním z hlavních důvodů ke zřízení komise uváděných zákonodárci EU.[44]

[43] Správní revizní komisi tvoří pět členů: Jean-Paul Redouin (předseda), Concetta Brescia Morrová (místopředsedkyně), Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri a Edgar Meister; mezi členy patří také dva náhradníci: René Smits a od 3. února 2016 Ivan Šramko.

[44] 64. bod odůvodnění nařízení o SSM.

Graf 8

Počet žádostí o správní přezkum se v porovnání s rokem 2015 nezměnil

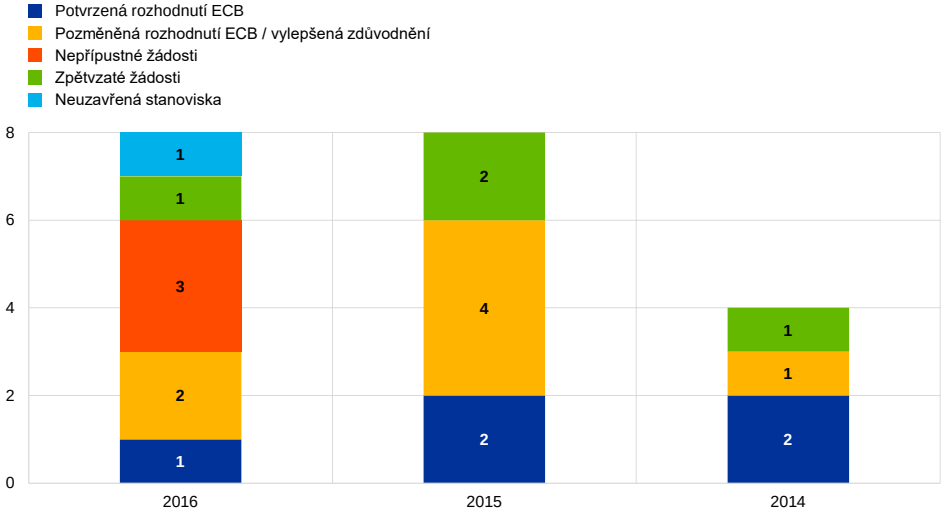

Zdroj: ECB

Přezkoumávaná témata a související otázky

Žádosti předložené správní revizní komisi souvisely s několika tématy a typy rozhodnutí v oblasti dohledu: správa a řízení, dodržování požadavků v oblasti dohledu a odnětí licence.

Správní přezkum rozhodnutí ECB v roce 2016 se týkal hlavně dodržování procesních pravidel, včetně řádných procesních požadavků, přesného vylíčení skutkových okolností, uvedení dostatečných důvodů v odůvodnění a dodržování zásady proporcionality. Správní revizní komise dále musela prošetřit spolupráci ECB a vnitrostátních příslušných orgánů, která se v některých případech týkala bank mimo SSM (jež byly součástí významné bankovní skupiny pod přímým dohledem ECB).

Správní přezkum rozhodnutí ECB byl náročný především v důsledku regulační roztříštěnosti (rozdílné provádění evropského práva na vnitrostátní úrovni) a zbývajícího širokého prostoru k volnému uvážení na vnitrostátní úrovni.

V roce 2016 uspořádala správní revizní komise ústní slyšení ve dvou případech. Ústní slyšení poskytují žadatelům příležitost promluvit před správní revizní komisí a ECB naopak příležitost prezentovat svůj pohled na věc. Postupem času se ústní slyšení stala důležitou součástí procesu přezkumu.

4.3 Zaměstnanci bankovního dohledu ECB

Od založení SSM dne 4. listopadu 2014 je zjevné, že pro celou řadu klíčových úkolů je zapotřebí více zdrojů, než se původně očekávalo. V září 2015 proto Rada

guvernérů ECB rozhodla o postupném navýšení relevantního počtu zaměstnanců v letech 2016 a 2017.

160
dodatečných pracovních míst schválených pro činnosti v oblasti dohledu v roce 2016

Pro rok 2016 bylo v organizačních složkách souvisejících s dohledem schváleno dodatečných 160 pracovních míst (na dobu určitou i neurčitou). Byly zorganizovány příslušné nábory, které probíhají transparentním, konkurenčním způsobem a postupují od vyšších pozic k nižším, přičemž jako první jsou přijímáni manažeři a poradci. Výběr kandidátů měl za cíl nábor zaměstnanců s nejvyšším stupněm způsobilosti, výkonnosti a bezúhonnosti. V souladu se standardním náborovým procesem ECB museli všichni adepti prokázat nejen požadovanou vysokou odbornou způsobilost, ale také behaviorální způsobilost a případně manažerské dovednosti. **Graf 9** ilustruje rozčlenění schváleného počtu zaměstnanců pro pět organizačních složek ECB, které se zabývají bankovním dohledem, ve stavu k 31. prosinci 2016.

Graf 9
Rozčlenění schváleného počtu zaměstnanců pro klíčové složky bankovního dohledu ECB k 31. prosinci 2016

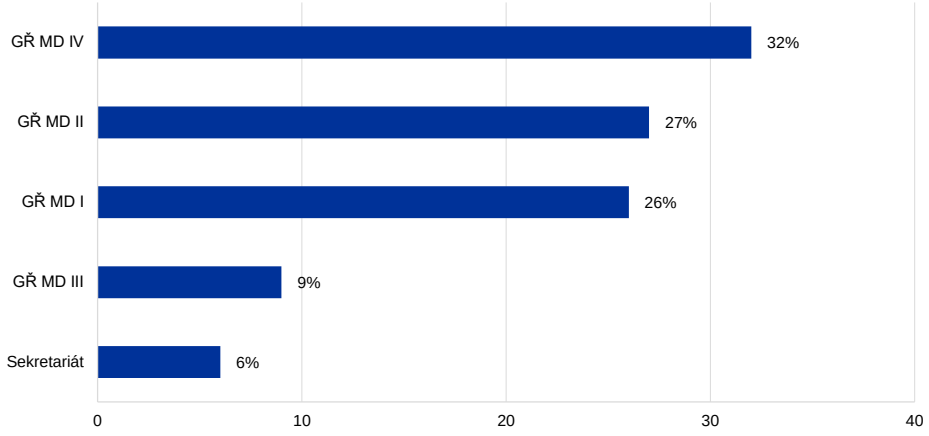

Do konce roku 2016 bylo přibližně 97 % schváleného počtu zaměstnanců pro klíčové organizační složky SSM přijato nebo přijímáno na základě náboru.

Zastoupení mužů a žen je znázorněno na **obrázku 8**:

Obrázek 8

Zastoupení mužů a žen v bankovním dohledu ECB

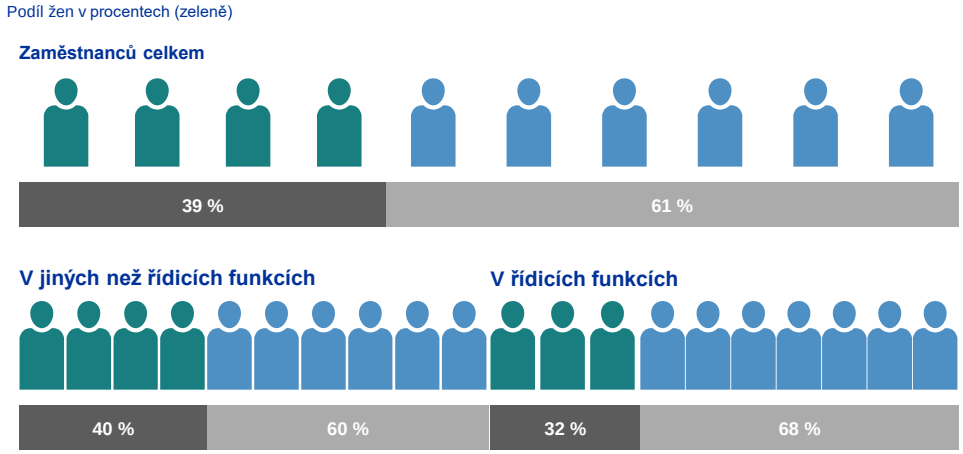

141,5
dodatečných pracovních míst schválených pro činnosti v oblasti dohledu v roce 2017

V září 2015 Rada guvernérů také schválila dočasné dodatečné navýšení zaměstnanců v oblasti bankovního dohledu pro rok 2017 a požádala ECB, aby jí v průběhu roku 2016 předložila zprávu, která by skutečný požadavek vycházející ze zkušeností nabytých v prvních 18 měsících fungování SSM a očekávaný nárůst počtu zaměstnanců potvrdila. Vypracování uvedené zprávy koordinovaly předsedkyně a místopředsedkyně Rady dohledu. Na základě údajů ve zprávě schválila Rada guvernérů v prosinci 2016 celkem 141,5 nových pracovních míst na dobu určitou i neurčitou (pracovní pozice na plný úvazek) pro rok 2017, přičemž zohlednila i) nové potřeby vzniklé v důsledku navýšení počtu úkolů od roku 2015 (především nárůst počtu významných institucí spadajících pod dohled a vznik nových pravidel EU pro řešení krizí), ii) potřebu umožnit vnitrostátním příslušným orgánům dostát svým závazkům spojeným s náborem zaměstnanců pro společné týmy dohledu a iii) nárůst počtu zaměstnanců zjištěný ECB (např. součinnost v dohledu nad hostitelskými subjekty, které patří do stejné skupiny mimo SSM).

Box 2
Spolupráce v Evropě

Pro úspěšné fungování evropského bankovního dohledu je zcela zásadní, aby kolegové z ECB a vnitrostátních příslušných orgánů získávali zkušenosti společně jakožto tým evropských pracovníků bankovního dohledu a spolupracovali na úrovni společných týmů dohledu i na úrovni horizontálních funkčních složek. Výše uvedené mimo jiné znamená vzájemné poznávání, výměnu názorů a vzájemné získávání zkušeností s cílem podpořit společnou kulturu SSM. V souladu s tím zahájila ECB spolu s vnitrostátními příslušnými orgány v roce 2016 následující iniciativy.

Osnovy odborné přípravy v oblasti SSM

Nejlepším aktivem SSM jsou jeho zaměstnanci. ECB a vnitrostátní příslušné orgány se proto snaží zajistit, aby jejich zaměstnanci měli pro plnění svých úkolů nezbytnou kvalifikaci a aby mohli svoji způsobilost postupně rozvíjet.

Důležitou roli v tomto procesu hraje odborná příprava. Vytvoření společného přístupu k odborné přípravě pracovníků dohledu přispěje ke:

- konzistentnímu přístupu k dohledu,
- společné kultuře v oblasti dohledu,
- mobilitě, flexibilitě a rozvoji zaměstnanců v rámci SSM,
- vytvoření úspor z rozsahu a zajištění vyšší odbornosti v rámci SSM.

Graf A
Společné úsilí Kurzy odborné přípravy organizované vnitrostátními příslušnými orgány / ECB v roce 2016

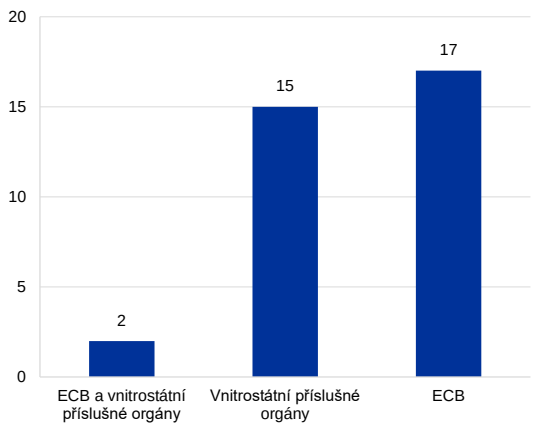

Výsledkem společného úsilí v rámci společenství dohledu bylo celkem 34 celosystémových kurzů odborné přípravy, které v roce 2016 uspořádaly vnitrostátní příslušné orgány a ECB. 14 z uvedených kurzů bylo novinkou a účast byla nabídnuta více než 1 200 zaměstnanců SSM. V roce 2017 bude v nabídce více než 60 celosystémových kurzů odborné přípravy.

Pravidelné semináře společných týmů dohledu

Společné týmy dohledu jsou páteří SSM. S cílem podpořit utváření jednotného týmu pracovníků evropského bankovního dohledu odstartovala ECB v roce 2016 jednodenní semináře s názvem „Práce ve společném týmu dohledu“ (Working in a JST), které se konají ve Frankfurtu nad Mohanem i na jiných místech v zemích eurozóny. Během těchto dynamických a interaktivních seminářů pracovníci dohledu vzájemně sdílejí osvědčené postupy, které již některé týmy mohly zavést do praxe s cílem zefektivnit svoji interní spolupráci. Praktická cvičení na seminářích také členům jednotných týmů dohledu z celé eurozóny dávají příležitost vyměňovat si názory. Obecněji řečeno, podporují spolupráci a přispívají k větší otevřenosti a transparentnosti mezi členy stejných jednotných týmů dohledu.

Stáže v SSM

V roce 2016 spustila ECB první program stáží v rámci SSM s cílem vytvořit skupinu mladých talentů pro celý jednotný mechanismus dohledu. V rámci uvedeného programu mají čerství absolventi škol možnost pracovat v různých institucích v rámci SSM a získat tak cenné celoevropské pracovní zkušenosti, a tím i možnost podílet se na utváření společné kultury evropského bankovního dohledu. 1. října 2016 se celkem 26 ze 33 účastníků programu stáží v rámci SSM rozhodlo absolvovat čtyřměsíční stáž u vnitrostátních orgánů dohledu v několika evropských zemích. Pro většinu z nich se jednalo již o druhou stáž u vnitrostátního příslušného orgánu následující po stáži v ECB. Po skončení stáže se všichni stážisté SSM vrátí zpět do ECB ve Frankfurtu nad Mohanem, kde se podělí o nově získané poznatky a poskytnou zpětnou vazbu k uvedenému programu a nabytým zkušenostem s organizační kulturou SSM.

4.4 Provádění kodexu chování

Podle čl. 19 odst. 3 nařízení o SSM je ECB povinna mít kodex chování, kterým se řídí zaměstnanci a řídicí pracovníky ECB zapojení do bankovního dohledu a který se zabývá především jakýmikoli obavami ze střetu zájmů. Příslušná ustanovení jsou obsažena v etickém rámci ECB, který provádí kancelář pro compliance, správu a řízení. Kancelář pro compliance, správu a řízení poskytuje zaměstnancům ECB poradenství v otázkách etiky.

Více než 1 500
žádostí obdržených kanceláří pro compliance, správu a řízení v roce 2016

V průběhu roku 2016 obdržela kancelář pro compliance, správu a řízení od zaměstnanců ECB přes 1 500 žádostí týkajících se širokého okruhu témat. Třetinu žádostí podali zaměstnanci pracující v bankovním dohledu a týkala se, mimo jiné, soukromých finančních transakcí, omezení po skončení pracovního poměru, darů a pohostinnosti a dalších obav ze střetu zájmů (viz **graf 10**). Kancelář pro compliance, správu a řízení označila omezený počet případů, v nichž došlo k nedodržení etického rámce, přičemž přibližně třetina z nich se vztahovala na zaměstnance a vedoucí pracovníky zapojené do činnosti bankovního dohledu. Žádné z uvedených případů se netýkaly záměrného porušení povinností či jiného závažného případu nedodržení etického rámce.

Graf 10
Žádosti obdržené v roce 2016 se týkaly především soukromých finančních transakcí

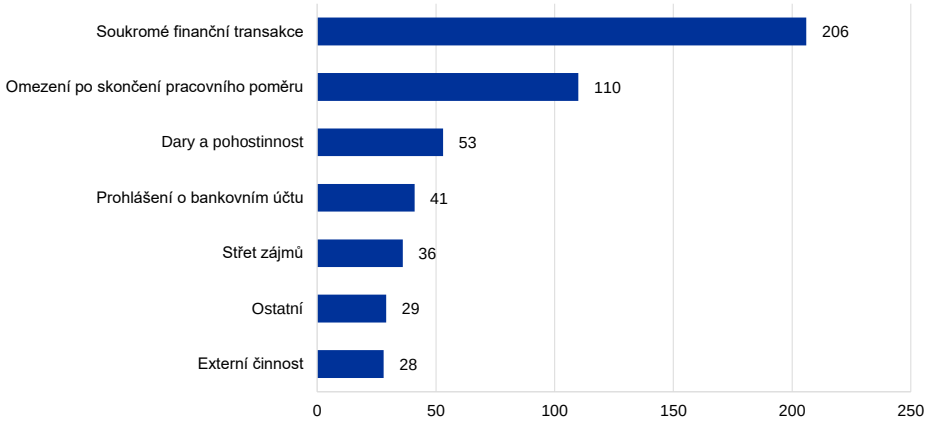

Mezi zaměstnanci a vedoucími pracovníky zapojenými do bankovního dohledu, kteří v průběhu roku 2016 rezignovali na svou funkci, nedošlo v žádném případě k zahájení přechodného období v souladu s etickým rámcem.

S cílem vytvořit adekvátní podnikovou a etickou kulturu napříč SSM, předaly vnitrostátní příslušné orgány ECB informace o opatřeních, jež učinily na zavedení a dodržování obecných zásad ECB, kterými se stanoví společné zásady etického rámce pro ECB i vnitrostátní příslušné orgány. Pro usnadnění uvedené činnosti

a další podporu Rady guvernérů v tomto směru byla vytvořena zvláštní pracovní skupina pro etiku.

Etický výbor ECB poskytuje poradenství členům těch orgánů, které se podílejí na rozhodovacích procesech ECB v otázkách etiky. V roce 2016 udělil radu související se SSM celkově v osmi případech. Etický výbor například doporučil šestiměsíční prodloužení přechodného období, které bylo původně stanoveno pro členy Rady dohledu, v návaznosti na ukončení pracovní činnosti manžela/manželky v nevýkonné funkci v orgánu dohlížené banky. Toto doporučení bylo vydáno v zájmu obezřetnosti a s cílem zmírnit jakékoli případné podezření ze střetu zájmů. Dále členové Rady dohledu a další účastníci zasedání Rady dohledu informovali etický výbor o pracovních činnostech po skončení pracovního poměru ve veřejných a mezinárodních organizacích a podnicích mimo finanční sektor. Etický výbor tyto skutečnosti posoudil a shledal je bezproblémovými. Etický výbor také vydal doporučení k odpovídající míře náhrady pro dřívějšího člena Rady dohledu během příslušného přechodného období.

4.5 Uplatňování zásady oddělení úkolů měnové politiky od úkolů dohledu

V průběhu roku 2016 souvisela zásada oddělení úkolů měnové politiky od úkolů v oblasti dohledu zejména s výměnou informací mezi různými oblastmi politiky.[45] V souladu s rozhodnutím ECB/2014/39 o provedení zásady oddělení funkce měnové politiky od funkce dohledu Evropské centrální banky byla uvedená výměna informací podmíněna potřebou přístupu k informacím: každá oblast politiky musela prokázat, že požadované informace jsou nezbytné pro dosažení jejích cílů. Většina případů nesouvisela s údaji o jednotlivých bankách. Přístup k důvěrným informacím byl udělen přímo tou funkční oblastí ECB, která dané informace měla. Intervence Výkonné rady za účelem řešení případných střetů zájmů nebyla nutná. Podle rozhodnutí ECB/2014/39 bylo zapojení Výkonné rady v celkem devíti případech přesto vyžadováno, aby bylo možné zpřístupnit neanonymizované údaje společného výkaznictví (COREP) a finančního výkaznictví (FINREP)[46] a jiné nezpracované údaje. Přístup k údajům byl udělován dočasně, aby bylo zajištěno dodržování požadavku na potřebu přístupu k informacím v každém relevantním okamžiku. Oddělení na rozhodovací úrovni nevzbuzovalo obavy a intervence mediační komise nebyla zapotřebí.

[45] Rozhodnutí ECB/2014/39 rovněž obsahuje ustanovení týkající se organizačních aspektů.

[46] FINREP (FINancial REPorting – finanční výkaznictví) a COREP (COmmon REPorting – společné výkaznictví) tvoří součást prováděcích technických norem orgánu EBA. FINREP se zabývá shromažďováním finančních informací od bankovních institucí; jedná se o normalizovaný formát jejich roční účetní závěrky (rozvaha, výkaz zisku a ztráty a podrobné přílohy). COREP se také v normalizovaném formátu zabývá shromažďováním informací týkajících se výpočtu podle 1. pilíře, tj. údajů o kapitálu, odčitatelných položkách a kapitálových požadavcích (úvěrové, tržní a operační riziko) a velkých expozic.

4.6 Rámec vykazování údajů a správa informací

Vývoj v rámci nakládání s údaji

V souladu s nařízením o rámci SSM odpovídá ECB za organizaci procesů souvisejících se shromažďováním a přezkumem kvality údajů vykazovaných dohlíženými subjekty.[47]

Hlavním cílem je zajistit, aby jednotný mechanismus dohledu používal spolehlivé a přesné údaje dohledu. Z tohoto důvodu ECB úzce spolupracuje s vykazujícími jednotkami vnitrostátních příslušných orgánů, které od úvěrových institucí jako první získávají obezřetnostní výkazy a provádějí první kontroly kvality těchto údajů. Pro dosažení uvedeného cíle spolupracuje ECB s vnitrostátními příslušnými orgány (potažmo dohlíženými subjekty v případech přímého vykazování ECB) formou „postupného přístupu[48]“.

Metoda **postupného přístupu** je v současné době vylepšována, a to jak její krátkodobá, tak i dlouhodobá podoba. V případě krátkodobého přístupu se od vnitrostátních příslušných orgánů na základě dohody se zainteresovanými subjekty projednané v roce 2016 požaduje zasílat údaje ECB ve lhůtě pro předávání údajů, a to bez ohledu na stav vnitřních předpisů vnitrostátních příslušných orgánů o ověřování. Cílem tohoto přístupu je zajistit, aby: a) došlo ke zkrácení prodlevy mezi podáváním zpráv subjekty a dostupností údajů pro zaměstnance dohledu v rámci SSM a b) došlo ke sjednocení obsahu databází vnitrostátních příslušných orgánů a ECB. Smyslem dlouhodobého přístupu je označit osvědčené postupy u jednotlivých vnitrostátních příslušných orgánů a navrhnout jejich harmonizaci.

Jakmile ECB datové zprávy obdrží, přepošle je v různých formátech do systému IMAS[49], aby je dala k dispozici koncovým uživatelům, jako jsou společné týmy dohledu a horizontální funkční složky v rámci SSM. Vybraná data z dílčího souboru institucí (zejména významných institucí) jsou po obdržení také automaticky přeposílána orgánu EBA.

Shromažďování údajů probíhá v měsíčních, čtvrtletních, pololetních a ročních intervalech, přičemž údaje získané od významných i méně významných institucí jsou dostupné od referenčního období počínaje prosincem 2014 (v příslušných případech) dále.

---

47 Ustanovení čl. 140 odst. 4 nařízení o rámci SSM.

48 „Postupný přístup“ představuje rámec, na základě kterého banky předávají údaje dohledu vnitrostátním příslušným orgánům, vnitrostátní příslušné orgány ECB a ECB orgánu EBA.

49 IMAS: Systém správy informací pro jednotný mechanismus dohledu.

Konkrétně v průběhu roku 2016, po oficiálním zveřejnění klíčových právních aktů[50], začal SSM pravidelně shromažďovat zprávy pro doplňkové měření sledování likvidity (additional liquidity monitoring metrics – ALMM) a portfolia pro účely srovnávacího dohledu (supervisory benchmarking portfolios – SBP), jakož i zprávy pro ukazatele krytí likvidity (liquidity coverage ratios – LCR) a pákového poměru (leverage ratios – LR) v souladu s pozměněnými vykazovacími rámci.

Od roku 2016 ECB zveřejnila rozsáhlý objem dat o evropském bankovním sektoru

ECB pro koncové uživatele sestavuje pravidelné statistiky dohledu, klíčové rizikové ukazatele, zprávy a přehledy ukazatelů. Dále na svých internetových stránkách o bankovním dohledu od roku 2015 zveřejňuje agregované bankovní údaje[51] o významných institucích na nejvyšší úrovni konsolidace. Uvedené údaje byly v roce 2016 značně vylepšeny, pokud jde o doplňkové statistiky a hlubší členění (např. podle zeměpisného hlediska a klasifikace bank); údaje jsou nyní zveřejňovány i čtvrtletně (viz také kapitola 7).

Nakládání s údaji a jejich šíření v rámci SSM – IMAS

Systém IMAS je nadále nepostradatelnou součástí podpory centrálních procesů SSM a zajišťování harmonizovaného přístupu k dohledu napříč všemi zeměmi eurozóny. V roce 2016 došlo k výraznému rozvoji systému správy informací dohledu, jenž nyní mnohem šířeji pokrývá procesy dohledu SSM, jako je SREP, kontroly na místě, provozní plánování a povolovací řízení. Zároveň má uživatelsky příjemnější rozhraní, které umocňuje schopnost analyzovat informace a obecně rozšiřuje dostupný obsah.

Pokud jde o fungování systému správy informací dohledu, ECB spravuje pokyny pro vykazování (např. pokyny související s přenosem a kvalitou dat podle prováděcích technických norem, používáním databáze a způsoby vyhledávání konkrétních informací) a zároveň poskytuje technickou podporu koncovým uživatelům.

Box 3
Snaha dosáhnout větší transparentnosti

Od doby, kdy se zhostila nových úkolů v oblasti dohledu, čelí Evropská centrální banka otázkám, zda je dostatečně transparentní a odpovědnou institucí. Transparentností se rozumí srozumitelné a včasné objasňování měnověpolitických rozhodnutí a kroků ECB, zatímco odpovědností se rozumí odpovědnost ECB za svoji činnost vůči občanům EU a jimi voleným zástupcům. Transparentnost umožňuje veřejnosti hodnotit výkon ECB v porovnání s cíli, které si ECB stanovuje. Z tohoto

[50] Právní akty: ALMM: Nařízení (EU) 2016/313 ze dne 1. března 2016, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 680/2014, pokud jde o doplňkové měření sledování likvidity pro podávání zpráv týkajících se likvidity; SBP: nařízení (EU) 2016/2070, kterým se stanoví prováděcí technické normy o šablonách, definicích a řešeních v oblasti informačních technologií, které mají instituce používat při podávání zpráv Evropskému orgánu pro bankovnictví a příslušným orgánům; LCR: nařízení (EU) 2016/322 ze dne 10. února 2016, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 680/2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu v souvislosti s požadavkem krytí likvidity; LR: nařízení (EU) 2016/428 ze dne 23. března 2016, kterým se v souvislosti s podáváním zpráv o pákovém poměru mění prováděcí nařízení (EU) č. 680/2014.

[51] Viz Evropský bankovní sektor v číslech. Viz také bankovní statistika SSM.

důvodu bylo v roce 2016 vynaloženo větší úsilí na zvyšování transparentnosti bankovního dohledu ECB.

Bankovní dohled ECB stále více komunikuje se širokou veřejností: 23. března 2016 uspořádaly předsedkyně a místopředsedkyně Rady dohledu první výroční tiskovou konferenci, během níž přiblížily činnost ECB v oblasti dohledu v roce 2015. Bankovní dohled ECB navíc publikoval příručku o metodice SREP, v níž zveřejnil svůj přístup k dohledu. Předsedkyně a místopředsedkyně Rady dohledu a zástupci ECB v Radě dohledu poskytli svá politická sdělení v celkem 42 projevech a 18 rozhovorech, jež byly zveřejněny na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu. V roce 2016 byly pravidelně zveřejňovány kalendáře schůzek/zasedání předsedkyně a místopředsedkyně Rady dohledu a bankovní dohled ECB poskytoval informace, jakož i usiloval o získání zpětné vazby od zákonodárců i široké veřejnosti v rámci:

- 7 zahájených veřejných konzultací,
- 1 295 dotazů obdržených od veřejnosti, z nichž 608 se týkalo obecných otázek bankovního dohledu, 619 stížností podaných na banky a 68 dohlížených subjektů,
- 34 zveřejněných odpovědí na dotazy poslanců EP související se záležitostmi dohledu.

V roce 2016 zintenzívnil bankovní dohled ECB přímou interakci s dohlíženými bankami. Prostřednictvím publikací, tiskových zpráv, seminářů a informačních telefonických rozhovorů osvětloval bankovní dohled ECB bankám SREP a metodiky zátěžových testů. ECB se navíc snažila získat zpětnou vazbu z bankovního sektoru: podle výsledků každoročního průzkumu Evropské bankovní federace zaměřeného na zkušenosti s dohledem v rámci SSM učinil bankovní dohled ECB pokrok v oblasti efektivní a jasné komunikace. Pokud jde konkrétně o SREP, konalo se celkem 13 zasedání a jedna telekonference s bankovními asociacemi. ECB rovněž uspořádala výměnu názorů se zástupci kanceláře Evropské veřejné ochránkyně práv Emily O'Reillyové na téma transparentnost metodiky SREP. Ombudsmanka O'Reillyová vyjádřila v dopise předsedkyni spokojenost se způsoby, jakými Evropská centrální banka zajišťuje transparentní vedení metodiky SREP a uvedla dodatečná doporučení.

Od prosince 2016 zveřejňuje bankovní dohled ECB agregované údaje o složení rozvah, ziskovosti, solventnosti a úvěrovém riziku dohlížených bank. Tyto statistiky bankovního dohledu jsou každé čtvrtletí publikovány na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu a jsou rozděleny do kategorií podle zeměpisných oblastí a klasifikace bank.

Transparentnost je zajištěna také režimem přístupu veřejnosti k dokumentům ECB. Rozhodnutí ECB o přístupu veřejnosti k dokumentům ECB[52] je v souladu s cíli a normami jiných institucí a orgánů EU v oblasti přístupu veřejnosti k jejich dokumentům. Toto rozhodnutí zvyšuje transparentnost a zároveň zohledňuje nezávislost ECB a vnitrostátních příslušných orgánů a zajišťuje zachování služebního tajemství v některých záležitostech specifických pro plnění úkolů ECB. V roce 2016 vzrostl počet žádostí ze strany veřejnosti o zpřístupnění dokumentů souvisejících s úkoly dohledu ECB veřejnosti.

[52] Rozhodnutí (EU) 2015/529 ze dne 21. ledna 2015, kterým se mění rozhodnutí ECB/2004/3 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropské centrální banky (ECB/2015/1, Úř. věst. L 84, 28.3.2015, s. 64.) V souladu s těmito pravidly má kdokoli z veřejnosti právo na přístup k dokumentům ECB, s výhradou určitých podmínek, které jsou stanoveny v daném rozhodnutí ECB. Rozhodnutí stanoví důvody odepření přístupu k dokumentům, například důvěrnost zasedání rozhodovacích orgánů ECB, Rady dohledu nebo dalších vnitřních orgánů.

5 Podávání zpráv o rozpočtovém čerpání

Nařízení o SSM stanoví, že ECB musí mít k dispozici přiměřené zdroje, aby plnila své úkoly v oblasti dohledu efektivně. Uvedené zdroje jsou financovány prostřednictvím poplatků za dohled hrazených subjekty, které jsou pod dohledem ECB.

Výdaje vynaložené na úkoly v oblasti dohledu jsou v rámci rozpočtu ECB samostatně identifikovatelné.[53] Rozpočtová působnost ECB je svěřena Radě guvernérů. Tento orgán přijímá roční rozpočet ECB na základě návrhu Výkonné rady po konzultaci záležitostí souvisejících s bankovním dohledem s předsedou a místopředsedou Rady dohledu. Radě guvernérů pomáhá rozpočtový výbor (BUCOM) složený z členů ze všech národních centrálních bank Eurosystému a z ECB. BUCOM vyhodnocuje zprávy ECB o plánování a monitorování rozpočtu a podává o nich hlášení přímo Radě guvernérů.

ECB očekává, že v roce 2017 dojde k navýšení výdajů na přímý dohled nad významnými institucemi. Tento nárůst souvisí s různými činnostmi, které jsou nastíněny v dokumentu „Bankovní dohled ECB: Priority v oblasti dohledu SSM na rok 2017", především se zahájením cíleného přezkumu interních modelů (targeted review of internal models – TRIM). Dále, jak je vysvětleno v kapitole 4.3, v prosinci 2016 přijala Rada guvernérů rozhodnutí od roku 2017 dále navýšit počet zaměstnanců ECB pracujících v bankovním dohledu. Na druhou stranu se očekává, že výdaje vynaložené na nepřímý dohled nad méně významnými institucemi zůstanou v roce 2017 na úrovni srovnatelné s rokem 2016.

5.1 Výdaje za rok 2016

Výdaje vzniklé ECB za plnění úkolů v oblasti dohledu tvoří především přímé výdaje generálních ředitelství pro bankovní dohled ECB a sekretariátu Rady dohledu. Funkce dohledu se také opírá o sdílené služby poskytované stávajícími organizačními složkami ECB, včetně odborů pro správu majetku, řízení lidských zdrojů, administrativní služby, rozpočet a kontrolu, účetnictví, právní služby, komunikaci a překladatelské služby, interní audit, statistické služby a informační technologii.

Výdaje v roce 2016 byly o 10 % nižší, než se předpokládalo

V dubnu 2016 přijala Rada guvernérů rozhodnutí ECB o částce, která má být hrazena prostřednictvím poplatků za dohled v roce 2016. Rozhodnutí stanovilo odhad ročních výdajů na úkoly v oblasti dohledu na 423,2 mil. EUR.[54] Na konci roku 2016 dosahovaly výdaje ECB za úkoly v oblasti dohledu 382,2 mil. EUR. Uvedená částka byla o 10 % nižší než částka odhadovaná, v důsledku čehož došlo

[53] V souladu s článkem 29 nařízení o SSM.

[54] Rozhodnutí Evropské centrální banky (EU) 2016/661 ze dne 15. dubna 2016 o celkové výši ročních poplatků za dohled za rok 2016 (ECB/2016/7).

k přebytku ve výši 41,1 mil. EUR v porovnání s výdaji odhadovanými pro rok 2016. V souladu s platným nařízením ECB o poplatcích za dohled („nařízení o poplatcích“) bude tento přebytek v plné výši započten oproti celkové částce, která bude vyměřena v roce 2017.[55]

Tabulka 7

Náklady na bankovní dohled ECB v roce 2016

(mil. EUR)

	Skutečné výdaje v roce 2016	Odhadované výdaje v roce 2016	Skutečné výdaje v roce 2015	Skutečné výdaje v roce 2014
Mzdy a požitky	180,6	193,6	141,3	68,9
Nájemné a údržba budov	58,1	53,0	25,5	13,2
Další provozní výdaje	143,4	176,7	110,3	74,8
Celkové výdaje na úkoly v oblasti bankovního dohledu	**382,2**	**423,2**	**277,1**	**156,9**

Poznámka: V důsledku zaokrouhlování nemusí součty a dílčí součty v tabulce vždy souhlasit.

Meziroční nárůst výdajů vynaložených na úkoly v oblasti dohledu v roce 2016 lze vysvětlit především celoročním dopadem, který způsobily rozhodnutí a vývoj v roce 2015. K nárůstu přispělo zvýšení celkového počtu zaměstnanců ECB pracujících v bankovním dohledu, stěhování do stálých prostor a poskytování statistické a informační infrastruktury.

Další nárůst výdajů souvisí se zapojením ECB do zátěžového testu, který provádí každé dva roky orgán EBA. Uvedenou činnost do nejvyšší možné míry pokrylo nové nastavení priorit a nábor zaměstnanců z vnitrostátních příslušných orgánů a externích konzultantů. Náklady na externí zdroje dosáhly výše 2,2 mil. EUR za dočasné pracovníky vnitrostátních příslušných orgánů a 8,2 mil. EUR za externí konzultanty.

Mzdy a požitky

Mzdy a požitky zahrnují všechny výdaje v souvislosti se mzdami, včetně přesčasů, příspěvků a nákladů týkajících se požitků po skončení pracovního poměru pro zaměstnance dohledu a zaměstnance sdílených služeb.

Skutečné výdaje na mzdy a požitky v roce 2016 činily 180,6 mil. EUR, tj. 47 % celkových výdajů na úkoly v oblasti bankovního dohledu. Skutečné výdaje v této kategorii představovaly čerpání ve výši 93 % v porovnání s odhadovanými výdaji, čímž došlo k jejich nedočerpání ve výši 13,0 mil. EUR. Uvedené nedočerpání částečně souvisí s nižší než očekávanou průměrnou obsazeností pracovních míst. Do konce roku 2016 bylo přibližně 97 % schváleného počtu zaměstnanců pro klíčové organizační složky SSM přijato nebo přijímáno na základě náboru.

[55] Článek 9 nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1163/2014 ze dne 22. října 2014 o poplatcích za dohled (ECB/2014/41).

Nájemné a údržba budov

Na konci finančního roku dosahovaly skutečné výdaje za nájemné a údržbu budov včetně odpisů souvisejících aktiv částky 58,1 mil. EUR. V roce 2016 dokončil bankovní dohled ECB stěhování do stálých prostor. Vzhledem k potvrzeným požadavkům na prostory byly skutečné výdaje o 5,1 mil. EUR vyšší než odhadovaný objem.

Další provozní výdaje

Kategorie „další provozní výdaje“ zahrnuje náklady, jako je poradenství, služby IT, statistické služby, odpisy stálých aktiv (jiných než budovy a příslušenství), služební cesty a školení.

Celkově dosahuje rozpočtové čerpání v této kategorii částky 143,4 mil. EUR, což je pod objemem výdajů odhadovaných v dubnu 2016. Největší vliv na nedočerpání v této kategorii měla fáze zavádění funkce dohledu a nadhodnocení rozpočtových potřeb u činností jako jsou služební cesty a školení.

Kromě výdajů na zátěžový test, který provádí orgán EBA každé dva roky, zahrnují ostatní provozní výdaje v roce 2016 využití externí podpory k provádění „pravidelných“ komplexních hodnocení, provádění dohledu na místě a přípravnou fázi projektu TRIM. Veškeré tyto činnosti jsou podrobně vysvětleny v kapitole 1.

5.2 Poplatkový rámec v roce 2016

Nařízení o poplatcích společně s nařízením o SSM vytváří právní rámec, podle kterého ECB vyměřuje roční poplatek za dohled za výdaje vzniklé ECB v souvislosti s úkoly v oblasti dohledu. Nařízení o poplatcích stanovuje způsoby: i) určování celkové částky ročního poplatku za dohled, ii) výpočtu částky, kterou má uhradit každá dohlížená instituce, a iii) výběru ročního poplatku za dohled.

V roce 2016 ukončila ECB druhý cyklus pro placení poplatků za dohled. V průběhu roku 2017 se bude konat přezkum nařízení o poplatcích, zejména s ohledem na metody a kritéria používaná pro výpočet ročního poplatku za dohled. Podrobnější informace o tom, jak se mohou dohlížené subjekty podílet na přezkumu, budou zveřejněny na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu.

Celková vyměřená částka

404,5 mil. EUR
Poplatky vyměřené ECB za provádění úkolů týkajících se dohledu

V roce 2016 vyměřila ECB poplatky v celkové výši 404,5 mil. EUR za výdaje vynaložené na provádění úkolů souvisejících s dohledem. Tato částka vychází z odhadu ročních výdajů za celý rok 2016 ve výši 423,2 mil. EUR očištěného o: i) přebytek ve výši 18,9 mil. EUR převedený z období placení poplatku 2015, ii) ostatní výnosy související s úroky z prodlení ve výši 0,1 mil. EUR a iii) částku ve

výši 0,3 mil. EUR uhrazenou zpět jednotlivým bankám za období placení poplatku 2014–2015.

Částka, která má být prostřednictvím ročních poplatků za dohled vybrána, je rozdělena do dvou částí. Toto rozdělení souvisí se statusem dohlížených subjektů (významný nebo méně významný), což odráží různé stupně dohledu ECB. Částka je posléze určena na základě nákladů vzniklých organizačním složkám ECB, které jsou zodpovědné za dohled nad významnými dohlíženými subjekty, a útvarům provádějícím dozor nad činností dohledu nad méně významnými dohlíženými subjekty.

Tabulka 8

Rozdělení poplatků za dohled mezi významné instituce a méně významné instituce

(mil. EUR)

	Skutečné příjmy 2016	Odhad příjmů za úkoly v oblasti bankovního dohledu 2016	Skutečné příjmy 2015	Skutečné příjmy 2014[56]
Poplatky za dohled	382,2	423,2	277,1	30,0
z toho:				
Poplatky uložené významným subjektům nebo významným skupinám	338,4	376,0	245,6	25,6
Poplatky uložené méně významným subjektům nebo méně významným skupinám	43,7	47,2	31,5	4,4
Ostatní	0,0			
Celkové výnosy z úkolů v oblasti bankovního dohledu	**382,2**	**423,2**	**277,1**	**30,0**

Jak je uvedeno v kapitole 5.1, mezi skutečnými výdaji vynaloženými na úkoly v oblasti bankovního dohledu v roce 2016 a částkou vyměřenou v témže roce je přebytek ve výši 41,1 mil. EUR. Tento přebytek bude v plné výši započten oproti celkové částce, která bude vyměřena v roce 2016. Rozdělí se mezi kategorii významných institucí a kategorii méně významných institucí v poměru skutečných nákladů přiřazených příslušným funkcím v roce 2016.

Jednotlivé poplatky za dohled

Na úrovni bank se poplatky vypočítávají podle významu banky a jejího rizikového profilu za použití faktorů pro výpočet ročního poplatku předložených všemi dohlíženými bankami s rozhodným dnem 31. prosince předchozího roku. Poplatek za dohled vypočítaný bance je následně účtován prostřednictvím roční platby splatné v posledním čtvrtletí každého účetního období.

[56] Za rok 2014 pokryla ECB prostřednictvím poplatků za dohled náklady související s bankovním dohledem za období začínající v listopadu 2014, kdy své úkoly v oblasti dohledu převzala.

Obrázek 9

Proměnná složka poplatku je určena na základě významu banky a jejího rizikového profilu

Poplatek za dohled se stanoví na nejvyšší úrovni konsolidace v rámci členských států účastnících se SSM. Sestává z proměnné složky poplatku a minimální složky poplatku. Minimální složka poplatku se uplatňuje na každou banku bez rozdílu a tvoří 10 % z celkové částky, která má být uhrazena[57].

Pro potřeby výpočtu ročních poplatků za dohled splatných v roce 2016 předložili poplatníci vnitrostátním příslušným orgánům do 1. července 2016 informace o faktorech pro výpočet poplatku s rozhodným datem 31. prosince 2015. ECB zpřístupnila 8. srpna 2016 předložené faktory pro výpočet poplatku poplatníkům a vyzvala je, aby do pěti pracovních dnů poskytli vyjádření, považují-li tyto údaje za chybné. Poté ECB vypočítala příslušné poplatky pro jednotlivé banky a bankovní skupiny.

Článek 7 nařízení o poplatcích stanoví, že následující změny v situaci jednotlivých bank vyžadují úpravu příslušného poplatku za dohled: i) změna statusu dohledu dohlíženého subjektu, tzn. u subjektu došlo ke změně klasifikace z významného na méně významný či naopak, ii) bylo vydáno povolení k činnosti nového dohlíženého subjektu, nebo iii) došlo k odnětí stávajícího povolení. Uvedené změny, v jejichž důsledku vydala ECB nová rozhodnutí o poplatku za dohled, dosáhly v průběhu roku 2015 celkové výše 0,3 mil. EUR. Částka byla uhrazena zpět počátkem roku 2016 a zohlednila celkovou částku, která bude vyměřena dle dohody v dubnu 2016. Následně byly označeny dodatečné změny u jednotlivých poplatků za dohled, které byly vyměřeny v prvním fakturačním období (listopad 2014 až konec roku 2015), čímž došlo k dalšímu vrácení částky v čisté výši 0,4 mil. EUR. Tato částka bude zohledněna v celkové částce, která bude vyměřena dohlíženým subjektům v roce 2017.

Uvedené změny se týkaly především méně významných institucí a vedly k menšímu počtu méně významných institucí na nejvyšší úrovni konsolidace. V důsledku toho bylo procento nárůstu individuálních poplatků za dohled splatných v roce 2016, zejména co se týče minimální složky poplatku, v případě některých jednotlivých bank nevyhnutelně vyšší, než bylo možné očekávat vzhledem k procentuálnímu nárůstu celkové částky, která měla být vyměřena.

V současné době ECB zpracovává žádosti o změny související s rokem 2016 v souladu s článkem 7 nařízení o poplatcích. Částky, které byly vráceny nebo vyměřeny, budou započteny v plné výši oproti celkové částce, která bude vyměřena v roce 2017.

[57] V případě nejmenších významných bank s celkovými aktivy menšími než 10 miliard EUR je minimální složka poplatku snížena na polovinu.

Více informací o poplatcích za dohled je k dispozici na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu. Tyto stránky jsou pravidelně aktualizovány o užitečné, praktické informace a zveřejňovány ve všech úředních jazycích EU.

6 Právní nástroje týkající se bankovního dohledu přijaté Evropskou centrální bankou

Následující tabulka uvádí přehled právních nástrojů týkajících se bankovního dohledu, které ECB přijala v roce 2016 a jež byly zveřejněny v Úředním věstníku Evropské unie nebo na internetových stránkách ECB. Obsahuje právní nástroje přijaté podle čl. 4 odst. 3 nařízení o SSM i jiné relevantní právní nástroje.

Nařízení ECB

- **ECB/2016/4**
  Nařízení Evropské centrální banky (EU) 2016/445 ze dne 14. března 2016 o uplatňování možností a případů vlastního uvážení dostupných v rámci práva Unie (Úř. věst. L 78, 24.3.2016, s. 60)

Jiné právní nástroje ECB než nařízení

- **ECB/2016/1**
  Obecné zásady Evropské centrální banky (EU) 2016/256 ze dne 5. února 2016 o rozšíření použitelnosti společných pravidel a minimálních standardů ochrany důvěrnosti statistických informací shromažďovaných Evropskou centrální bankou za pomoci národních centrálních bank na vnitrostátní příslušné orgány zúčastněných členských států a Evropskou centrální banku při plnění funkcí v oblasti dohledu (Úř. věst. L 47, 25.2.2016, s. 16)

- **ECB/2016/7**
  Rozhodnutí Evropské centrální banky (EU) 2016/661 ze dne 15. dubna 2016 o celkové výši ročních poplatků za dohled za rok 2016 (Úř. věst. L 14, 28.4.2016, s. 14)

- **ECB/2016/19**
  Rozhodnutí Evropské centrální banky (EU) 2016/1162 ze dne 30. června 2016 o poskytování důvěrných informací v souvislosti s vyšetřováním trestných činů (Úř. věst. L 192, 16.7.2016, s. 73)

- **ECB/2016/37**
  Obecné zásady Evropské centrální banky (EU) 2016/1993 ze dne 4. listopadu 2016, kterými se stanoví zásady pro koordinaci hodnocení podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 a sledování institucionálních systémů ochrany zahrnujících významné a méně významné instituce (Úř. věst. L 306, 15.11.2016, s. 32)

- **ECB/2016/38**
  Obecné zásady Evropské centrální banky (EU) 2016/1994 ze dne 4. listopadu 2016 o postupu při uznávání institucionálních systémů ochrany pro obezřetnostní účely ze strany vnitrostátních příslušných orgánů podle nařízení (EU) Evropského parlamentu a Rady č. 575/2013
  (Úř. věst. L 306, 15.11.2016, s. 37)

- **ECB/2016/44**
  Doporučení Evropské centrální banky ze dne 13. prosince 2016 o zásadách pro vyplácení dividend (Úř. věst. L 481, 23.12.2016, s. 1)

7 Evropský bankovní sektor v číslech

Od prosince 2016 jsou na internetových stránkách ECB věnovaných bankovnímu dohledu zveřejňovány agregované údaje o složení rozvah, ziskovosti, solventnosti a úvěrovém riziku dohlížených bank. Tyto statistiky bankovního dohledu jsou zveřejňovány každé čtvrtletí a jsou rozděleny do kategorií podle zeměpisných oblastí a klasifikace bank.

Nejdůležitější statistiky vztahující se na sledované období jsou uvedeny níže.

Podíváme-li se na vzorek významných institucí na nejvyšší úrovni konsolidace (viz tabulka 1), je od počátku roku 2015 patrný trend směřující k vyšším ukazatelům kapitálové přiměřenosti. Celková kapitálová přiměřenost dosahovala ve třetím čtvrtletí 2016 výše 17,2 %, oproti 16,1 % v předchozím roce. Podobný nárůst lze sledovat u poměru kapitálu CET1 i tier 1.

Tabulka 1

Celkový kapitálový poměr a jeho složky v jednotlivých sledovaných obdobích

(v %)

Ukazatel	3. čtvrtletí 2015	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016
poměr CET1	12,77 %	13,52 %	13,31 %	13,52 %	13,70 %
poměr tier 1	13,59 %	14,34 %	14,19 %	14,40 %	14,59 %
Celkový kapitálový poměr	**16,06 %**	**16,85 %**	**16,65 %**	**16,96 %**	**17,19 %**

Zdroj: ECB
Poznámky: Významné instituce na nejvyšší úrovni konsolidace, pro něž je dostupné společné výkaznictví kapitálové přiměřenosti (COREP) a finanční výkaznictví (FINREP). Seznam bank používaný pro různá referenční období se může lišit vzhledem k tomu, že dochází ke změnám v seznamu významných institucí a v souvislosti se skutečností, že banky začínají vykazovat v souladu s finančním výkaznictvím (FINREP). Konkrétně bylo ve druhém a třetím čtvrtletí 2015 evidováno celkem 102 bank, zatímco ve čtvrtém čtvrtletí 2015 celkem 117 bank (nárůst povinností souvisejících s finančním výkaznictvím FINREP); v prvním čtvrtletí 2016 bylo evidováno123 bank a ve druhém čtvrtletí 2016 celkem 124 bank (změny v seznamu významných institucí a povinnosti finančního výkaznictví). Počet subjektů v jednotlivých sledovaných obdobích by se měl v budoucnosti stabilizovat a veškeré změny budou vyplývat ze změn v seznamu významných institucí na základě posouzení bankovním dohledem ECB, která se provádějí obvykle jednou za rok.

Celkový poměr nesplácených úvěrů navíc dále trvale klesal, ze 7,3 % ve třetím čtvrtletí 2015 na 6,5 % ve třetím čtvrtletí 2016.

Tabulka 2

Přezkum kvality aktiv: nesplácené úvěry a pohledávky v jednotlivých sledovaných obdobích

(v %)

Ukazatel	3. čtvrtletí 2015	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016
Poměr nesplácených úvěrů	7,31 %	7,03 %	6,85 %	6,61 %	6,49 %

Zdroj: ECB
Poznámky: Vzorek dle tabulky 1
Úvěry a pohledávky v tabulkách přezkumu kvality aktiv jsou uvedeny v hrubé účetní hodnotě. V souladu s povinnostmi finančního výkaznictví (FINREP) nejsou expozice držené za účelem obchodování zahrnuty, zatímco držba hotovosti u centrálních bank a ostatní vklady na požádání jsou zahrnuty.

Celková aktiva a závazky bank (viz tabulky 3a a 3b) odráží údaje týkající se vzorku subjektů v konkrétních obdobích. Vzorky bank použité v různých referenčních obdobích se liší neboť a) došlo ke změně v seznamu významných institucích a b) banky, které sestavují konsolidované účetní závěrky v souladu s národními účetními standardy, a banky, které vykazují pouze na individuální úrovni, začaly předkládat výkazy v souladu s povinnostmi finančního výkaznictví FINREP.

Tabulka 3a

Struktura aktiv v jednotlivých sledovaných obdobích

(v mld. EUR)

Aktiva	3. čtvrtletí 2015	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016
Pokladní hotovost, hotovost u centrálních bank a ostatní vklady na požádání	1 011,60	1 134,46	1 189,56	1 231,65	1 282,37
Úvěry a pohledávky	12 967,14	13 153,08	13 445,87	13 652,70	13 589,86
Dluhové cenné papíry	3 275,76	3 291,75	3 375,98	3 351,15	3 194,58
Kapitálové nástroje	459,61	461,48	425,82	410,40	429,42
Deriváty	2 420,54	2 220,54	2 457,12	2 577,69	2 349,47
Investice do dceřiných, společných a přidružených podniků	160,53	160,44	162,31	161,45	161,88
Nehmotná aktiva a goodwill	139,36	140,12	139,67	139,37	137,93
Ostatní aktiva	1 138,15	1 127,82	1 219,55	1 234,89	1 210,33
Aktiva celkem	**21 572,69**	**21 689,69**	**22 415,88**	**22 759,31**	**22 355,83**

Zdroj: ECB
Poznámka: Vzorek dle tabulky 1

Tabulka 3b

Struktura závazků a vlastního kapitálu v jednotlivých sledovaných obdobích

(v mld. EUR)

Závazky a vlastní kapitál	3. čtvrtletí 2015	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016
Vklady	12 650,34	12 787,77	13 032,87	13 227,54	13 120,28
z toho: nefinanční podniky	2 180,05	2 312,31	2 283,00	2 332,80	2 409,42
z toho: domácnosti	5 223,31	5 377,59	5 391,24	5 490,26	5 489,20
Emitované dluhové cenné papíry	3 743,74	3 930,51	4 005,10	4 008,59	3 969,26
Deriváty	2 455,44	2 268,58	2 515,64	2 634,02	2 415,64
Rezervy[1)]	133,93	144,96	146,59	152,15	152,99
Ostatní závazky	1 287,15	1 180,39	1 323,76	1 339,23	1 285,13
Vlastní kapitál	1 302,08	1 377,49	1 391,92	1 397,77	1 412,53
Celkové závazky a vlastní kapitál	**21 572,69**	**21 689,69**	**22 415,88**	**22 759,31**	**22 355,83**

Zdroj: ECB
Poznámka: Vzorek dle tabulky 1
1) V souladu se standardy IAS 37.10 a IAS 1.54(l).

8 Glosář

Bankovní unie: Jeden ze stavebních kamenů dokončení Hospodářské a měnové unie, který se skládá z integrovaného finančního rámce s jednotným mechanismem dohledu, jednotným mechanismem pro řešení krizí bank a jednotným souborem pravidel, včetně harmonizovaných systémů pojištění vkladů, jež se mohou vyvinout ve společné evropské pojištění vkladů.

Basel III: Komplexní soubor reformních opatření, který vypracoval Basilejský výbor pro bankovní dohled v reakci na finanční krizi z roku 2008. Basel III vychází ze souboru pravidel Basel II. Jeho cílem je podpořit regulaci bankovního sektoru, včetně krizového řízení a dohledu. Uvedená opatření mají za cíl zlepšit schopnost bankovního sektoru absorbovat šoky vzniklé v důsledku finančních a hospodářských nesnází, zlepšit řízení a správu rizik a podpořit transparentnost bank a zveřejňování informací.

Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBS): Hlavní orgán určující celosvětové normy v oblasti obezřetnostní regulace bank a fórum pro spolupráci v záležitostech bankovního dohledu. V rámci svého mandátu podporuje regulaci a dohled jakož i činnost bank na celém světě s cílem zlepšit finanční stabilitu. Mezi členy výboru BCBS patří organizace, které jsou orgány přímého bankovního dohledu, a centrální banky.

Celkové kapitálové požadavky: Součet celkové kapitálové přiměřenosti vyplývající ze SREP (součet kapitálových požadavků, jak je uvedeno v článku 92 nařízení o kapitálových požadavcích, a dodatečných požadavků na kapitál), požadavků na kapitálovou rezervu a makroobezřetnostních požadavků.

CRR / CRD IV: Nařízení a směrnice o kapitálových požadavcích: Nařízení (EU) č. 575/2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (CRR) a směrnice 2013/36/EU o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky (CRD IV). Často jsou společně označovány jako CRD IV.

Evropský orgán pro bankovnictví (EBA): Nezávislý orgán EU zřízený 1. ledna 2011 jako součást Evropského systému dohledu nad finančním trhem za účelem zajištění účinné a konzistentní obezřetnostní regulace a dohledu v bankovním sektoru EU. Jeho hlavním úkolem je podílet se na tvorbě evropského jednotného souboru pravidel v bankovnictví, jehož cílem je stanovit jednotný soubor harmonizovaných obezřetnostních pravidel v celé EU.

Hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti: V souladu se směrnicí o kapitálových požadavcích musí orgány dohledu vyhodnotit, zda jsou uchazeči v řídicích orgánech bank způsobilí a bezúhonní. ECB přijímá rozhodnutí o způsobilosti a bezúhonnosti členů představenstev 129 největších bank v eurozóně, zatímco rozhodnutí o způsobilosti a bezúhonnosti méně významných institucí nadále přijímají orgány

vnitrostátního dohledu, vyjma případů nových bankovních licencí.

Interní model: Jakýkoli přístup k měření a řízení rizik použitý při výpočtu kapitálových požadavků, který je vyhrazený pro úvěrovou instituci a vyžaduje předchozí souhlas příslušného orgánu v souladu s třetí částí nařízení o kapitálových požadavcích.

Jednotný mechanismus dohledu (SSM): Mechanismus, který tvoří ECB a vnitrostátní příslušné orgány v zúčastněných členských státech a jenž má za účel vykonávat úkoly v oblasti dohledu svěřené ECB. ECB odpovídá za účinné a konzistentní fungování tohoto mechanismu, který je součástí bankovní unie.

Komplexní hodnocení: Kontroly finančního zdraví, které je ECB povinna provádět před převzetím přímého dohledu nad úvěrovou institucí. Komplexní hodnocení napomáhají zajistit adekvátní kapitalizaci bank a jejich schopnost odolávat možným finančním šokům. Součástí hodnocení je přezkum kvality aktiv a zátěžový test.

Kvalifikovaná účast: Účast v úvěrové instituci, která představuje alespoň 10 % základního kapitálu či hlasovacích práv nebo umožňuje uplatnění podstatného vlivu na řízení této úvěrové instituce.

Méně významná instituce: Méně významná instituce je instituce dohlížená vnitrostátními příslušnými orgány. Oproti tomu významné instituce jsou bankovní skupiny, které jsou přímo dohlížené Evropskou centrální bankou.

Minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky (MREL): Požadavek, který se týká všech úvěrových institucí v EU, jehož cílem je umožnit jim absorbovat ztráty v případě selhání. Tento požadavek vydala Evropská komise ve směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank (BRRD). Má stejný cíl jako požadavek na celkovou kapacitu absorpce ztráty. Specifické kapitálové požadavky předepsané minimálním požadavkem na kapitál a způsobilé závazky se však vypočítávají odlišně, a to podle kritérií stanovených orgánem EBA.

Možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni: Možnosti jsou ustanovení práva EU, která příslušným orgánům nebo členským státům dávají možnost volby, jak určité ustanovení splnit, přičemž si mohou zvolit z řady variant. Případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni jsou ustanovení práva EU v oblasti bankovního dohledu, která dávají příslušným orgánům nebo členským státům možnost volby, zda dané ustanovení uplatní či nikoli.

Nařízení o rámci SSM: Regulatorní rámec, který stanoví praktickou organizaci spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány v rámci jednotného mechanismu dohledu, jak je uvedeno v nařízení o SSM.

Nařízení o SSM: Právní akt, který vytváří jednotný mechanismus dohledu nad úvěrovými institucemi v eurozóně, případně i v dalších členských státech EU. Tento mechanismus je jedním z hlavních prvků evropské bankovní unie. Nařízení o SSM svěřuje ECB zvláštní úkoly týkající se politik, které souvisejí s obezřetnostním dohledem nad úvěrovými institucemi.

Nejvyšší rozdělitelná částka (MDA): Nedodržení požadavku na kombinovanou rezervu vede k povinnému omezování při rozdělování (např. dividend, kupónových plateb u nástrojů zahrnovaných do vedlejšího kapitálu tier 1 či nenárokových podílů na zisku). Bance, která požadavek na kombinovanou rezervu nedodrží, bude automaticky zakázáno rozdělovat více než nejvyšší rozdělitelnou částku. Nejvyšší rozdělitelná částka je zisk banky k rozdělení vynásobený činitelem v rozmezí od 0,6 do 0 v závislosti na chybějícím kmenovém kapitálu tier 1 ve srovnání s uvedeným požadavkem.

Nesplácené úvěry: odst. 145 přílohy V prováděcích technických norem orgánu EBA o podávání zpráv pro účely dohledu stanoví, že „nesplácené úvěry jsou takové, které splňují alespoň jedno z následujících kritérií: (a) podstatné expozice, které jsou více než 90 dnů po splatnosti; (b) má se za to, že dlužník pravděpodobně zcela nesplatí své úvěrové závazky bez realizace zajištění, a to bez ohledu na existenci částky po splatnosti či na počet dnů po splatnosti.“

Pasportizace: Postupy týkající se svobody usazování a volného pohybu služeb poskytovaných v jiných členských státech kteroukoli úvěrovou institucí, jež byla povolena a jež podléhá dohledu příslušných orgánů jiného členského státu, pokud se vydané povolení vztahuje na tyto činnosti (jak upravují články 33 až 46 směrnice o kapitálových požadavcích).

Pokyny v rámci 2. pilíře (P2G): Nástroj dohledu, který staví právně nezávazná očekávání nad úroveň celkových kapitálových požadavků. Doplňuje požadavky 2. pilíře (P2R). Pokyny v rámci P2G se nevztahují na nejvyšší rozdělitelnou částku a nedodržení pokynů 2. pilíře nevede automaticky k zahájení dohledového úkonu.

Postup neuplatnění námitek: Standardní rozhodovací proces stanovený v nařízení o SSM pro činnost dohledu ECB. Rada dohledu přijímá návrhy rozhodnutí, které jsou předkládány k přijetí Radě guvernérů. Rozhodnutí se považují za přijatá, pokud Rada guvernérů během předem určeného období v rozsahu do deseti pracovních dnů nevznese námitky.

Proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP): Proces používaný k řízení dohledového přezkumu významných i méně významných úvěrových institucí a ke stanovení toho, zda by (nad rámec minimálních zákonných požadavků) měly být uplatněny případné další požadavky, pokud jde o kapitál, zveřejňování nebo likviditu, či zda by měla být uplatněna jakákoli další opatření dohledu.

Příručka dohledu SSM: Příručka, která podrobně rozvádí obecné zásady, procesy a postupy i metodiku dohledu nad významnými a méně významnými institucemi, s přihlédnutím k zásadám fungování SSM. Popisuje postupy spolupráce v rámci SSM i s orgány mimo SSM. Příručka dohledu SSM je interní dokument pro zaměstnance zabývající se jednotným mechanismem dohledu; v září 2014 byla zveřejněna stručnější příručka bankovního dohledu, která vysvětluje způsob fungování SSM a podrobně rozvádí postupy dohledu v rámci SSM.

Rada pro finanční stabilitu (FSB): Mezinárodní orgán, který podporuje mezinárodní finanční stabilitu koordinováním vnitrostátních finančních orgánů

a mezinárodních standardizačních subjektů, neboť úzce spolupracují na tvorbě silných opatření v oblasti regulace, dohledu a dalších finančních sektorech. Podporuje rovné podmínky posilováním konzistentnosti v provádění uvedených předpisů v jednotlivých sektorech a jurisdikcích.

Společný tým dohledu: Tým osob vykonávajících dohled, složený ze zaměstnanců ECB a vnitrostátního příslušného orgánu, který je pověřen dohledem nad významným dohlíženým subjektem nebo nad významnou dohlíženou skupinou.

Vnitrostátní příslušný orgán (NCA): Vnitrostátním právem úředně uznávaný veřejný orgán nebo subjekt, který je vnitrostátním právem zmocněn dohlížet na instituce v rámci systému dohledu fungujícího v dotčeném členském státě.

Významná instituce: Kritéria určující, zda jsou banky považovány za významné – a tudíž spadají pod přímý dohled ECB – jsou stanovena v nařízení o SSM a v nařízení o rámci SSM. Za systémově významné mohou být banky označeny, pokud splňují alespoň jedno z uvedených kritérií. Bez ohledu na splnění těchto kritérií může SSM kdykoli rozhodnout o označení instituce za významnou s cílem zajistit konzistentní uplatňování vysokých standardů dohledu.

© Evropská centrální banka, 2017

Poštovní adresa 60640 Frankfurt am Main, Německo
Telefon +49 69 1344 0
Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Všechna práva vyhrazena. Zhotovení kopií pro vzdělávací a nekomerční účely je povoleno, a to pouze s uvedením zdroje.

ISSN 2443-597X (html) DOI 10.2866/609071 (html)
ISSN 2443-597X (pdf) DOI 10.2866/642129 (pdf)
ISBN 978-92-899-2936-3(html) Katalogové číslo EU QB-BU-17-001-CS-Q (html)
ISBN 978-92-899-2920-2 (pdf) Katalogové číslo EU QB-BU-17-001-CS-N (pdf)